ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Актуальна проблема

Хто захистить суддів, якщо їх права порушує Кабінет Міністрів України?

СТОР. 3

Закон України

Регламент Верховної Ради України

СТОР. 4—21

Спорт

Шевченко виступала травмованою

СТОР. 22

№ 28 (4778) СЕРЕДА, 17 ЛЮТОГО 2010 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Аномальну зиму спричинили циклони.

Чутки про «нечувану» повінь перебільшені

Весняне водопілля в більшості басейнів річок України буде близьким до норми і лише в деяких — вищим за норму. Про це вчора на прес-конференції в Києві повідомив керівник Українського гідрометеорологічного центру Микола Кульбіда. — Навіть якщо буде такий збіг обставин, як висока температура, значна кількість опадів у вигляді дощу і по всіх річкових басейнах одночасно розпочнуться весняні процеси, то й тоді не можна говорити про катастрофічну повінь, — заспокоїв він. СТОР. 24

В останньому кварталі ВВП скоротився на сім відсотків

Внутрішній валовий продукт України в останньому кварталі 2009 року, за попередніми даними, скоротився порівняно з аналогічним періодом 2008 року на 7%, **повідомляє Держкомстат.** Нагадаємо, що у наших сусідів — поляків — ВВП за минулий рік зріс на 1,6%, а в Росії й Білорусії, навпаки, упав на 9,87 і 1,2 відсотка відповідно. Зазначимо, що на нинішній рік Мінекономіки України прогнозує зростання ВВП на рівні 3—3,7%.

Вакцинація необхідна. Але за всією суворістю закону, який ще треба прийняти

Через кілька днів Україну накриє друга хвиля грипу, обіцяють медики. Закликають зміцнювати імунну систему, носити захисні марлеві пов'язки й не піддаватися паніці. Про вакцинацію зараз говорять упівголоса. По-перше, робити щеплення варто заздалегідь, по-друге, довіру народу до такої імунопрофілактики підірвано, і розмови про неї в багатьох викликають негативну реакцію.

У п'ятницю Верховна Рада України розгляне законопроект про вакцинопрофілактику. Заступник голови профільного парламентського комітету з питань охорони здоров'я Віктор Корж вважає, що на законодавчому рівні варто вирішувати проблемy імунізації населення, стимулювати відродження вітчизняного виробництва вакцин. Депутат стверджує, що з держбюджету неодноразово МОЗ виділялися суми на ці цілі, але вони так і не були реалізовані за призначенням. СТОР. 24

Інавгурація новообраного Президента України відбудеться 25 лютого у сесійній залі

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 16 лютого

Верховна Рада призначила проведення інавгурації — складання присяги — новообраним Президентом України на четвер, 25 лютого 2010 року. За внесений главою парламенту Володимиром Литвином проект парламентської постанови «Про внесення змін до календарного плану проведення шостої сесії Верховної Ради України шостого скликання у зв'язку з проведенням урочистого засідання, присвяченого складанню присяги новообраним Президентом України» проголосували 238 депутатів із 422, зареєстрованих у сесійній залі. Згідно з рішенням парламенту, новообраний Президент складе присягу в сесійній залі на урочистому пленарному засіданні Верховної Ради, яке розпочнеться о 10-й годині ранку. Ця постанова набуває чинності з дня її прийняття. СТОР. 2

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ПОДІЇ

На Одещині загинули виноградники

За словами начальника управління агропромислового комплексу Одеської облдержадміністрації Анатолія Новаковського, січневі морози, а в деяких районах області вони досягали 32 градусів, спричинили масову загибель виноградних плантацій. Не пережили зиму більшість столових сортів винограду й близько 80 відсотків технічних сортів. Повністю загинули також усі персикові дерева, абрикосові й грушеві сади, **повідомляє наш одеський кореспондент В'ячеслав ВОРОНКОВ.**

Пожежа в донецькому нічному клубі

Нічний клуб «Вірус» учора ранком горів у спальному районі Донецька, **повідомила прес-служба ГУ МНС України в області.** На щастя, загиблих немає. Одну жінку, котра на той час перебувала на другому поверсі, пожежники встигли вивести із задимленого приміщення на свіже повітря.

За попередніми даними, загоряння сталося на другому поверсі будинку. Вогнем знищено покрівлю над рестораном, пошкоджено облицювання приміщення нічного клубу. Однак завдяки роботі пожежної обслуги й восьми автоцистерн уже близько 10 ранку пожежу вдалася локалізувати.

У Києві перенесли весняні шкільні канікули

З березня на квітень перенесено весняні канікули столичним школярам. Згідно з текстом відповідного наказу Головного управління освіти і науки КМДА, замість «з 22 по 31 березня 2010 року» учні київських загальноосвітніх навчальних закладів відпочиватимуть «з 5 по 11 квітня 2010 року». Таке рішення прийняли з метою виконання навчальних програм, **інформує управління освіти.**

КОРОТКО

❒ Транзит газу магістральними трубопроводами України в січні 2010 року зріс у 2,1 разу, а нафти — зменшився на 30%, **повідомляє Держкомстат.**

❒ Павло Лазаренко позивається до газет «КоммерсантЪ-Украина» та «Сегодня», вимагаючи спростування інформації про його причетність до вбивства дніпропетровського бізнесмена В`ячеслава Брагинського.

❒ Придністров`я готове розмістити на своїй території елементи російської ПРО, якщо Москва про це попросить, **заявив глава невизнаної республіки Ігор Смирнов.**

❒ Радник київського міського голови Марта Гримська спростувала інформацію про пограбування дочки Черновецького Христини у Франції.

❒ Державтодор підписав контракт на реконструкцію траси Київ—Харків—Довжанський з компаніями «Південьзахідшляхбуд» (Вінниця), «Альтком» (Донецьк) і «Онур» (Туреччина).

Окружний адміністративний суд Києва скасував постанову НКРЕ про підвищення цін на газ для населення

У НОМЕР

Призначити нову дату місцевих виборів можна змінивши Конституцію

Заступник Голови Верховної Ради Микола Томенко на брифінгу в парламенті заявив, що для перенесення дати місцевих виборів необхідно ухвалити зміни до Конституції України щодо строків повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, які збільшують повноваження депутатів місцевих рад та міських, сільських і селищних голів з чотирьох років до п'яти.

Відповідний проект конституційних змін внесено депутатами від фракції БЮТ, він уже розглядався у парламенті, але необхідної підтримки у сесійній залі не знайшов. Нині фракція БЮТ, за словами М. Томенка, наполягає повернутися до розгляду цього законопроекту з тим, щоб направити його на висновок до Конституційного Суду, а у вересні на наступній сесії парламент зміг би ухвалити остаточне рішення.

Заступник глави парламенту зауважив, що дискусія про перенесення місцевих виборів виникла через відсутність бюджету, продовження судового оскарження результатів виборів Президента. Тож стало зрозуміло, що організаційно, технічно і фінансово виборча кампанія наразі не може стартувати. Натомість рішення про скасування попередньої парламентської постанови про призначення місцевих виборів на 30 травня, на думку М. Томенка, прийнято Верховною Радою у неправовий спосіб. Адже нової дати виборів не призначено. «Вихід із ситуації один — внести зміни до Конституції, щоб уніфікувати термін діяльності представницьких органів влади та депутатського корпусу місцевих рад, — переконаний політик. — Коли з'явиться норма про п'ять років, тоді місцеві вибори мають відбутися в останню неділю березня 2011 року».

Іншу точку зору — призначення дати виборів з огляду на політичну доцільність — М. Томенко вважає неприйнятною.

М. Томенко також заявив, що ідея осінніх виборів до органів місцевого самоврядування є засобом тиску на депутатів від «НУ—НС», щоб вони активніше йшли до нової коаліції. «А якщо вони цього не зроблять, тоді восени відбудуться вибори не лише до органів місцевого самоврядування, а й до Верховної Ради, — вважає він. — Я є абсолютний противник того, щоб під політичну кон'юнктуру призначати вибори». Водночас парламентарій наголосив, що наступні вибори до органів місцевого самоврядування не можуть відбутися без оптимізації виборчого закону.

На запитання, коли можуть відбутися позачергові вибори у Києві, заступник глави парламенту не виключив, що Верховна Рада може прийняти відповідне рішення найближчим часом. М. Томенко нагадав, що парламент уже прийняв звіт тимчасової слідчої комісії щодо порушень Конституції, законів і зловживань столичним міським головою та іншими посадовцями київської міськради. Уряд повинен розглянути питання про ситуацію в Києві на своєму засіданні, Генпрокуратура надати інформацію до Верховної Ради. «Якщо сума цих факторів об'єднається, парламент може призначити позачергові вибори в Києві або іншому місті», — вважає М. Томенко. Тому дискусія та рішення парламенту про перенесення місцевих виборів по всій Україні не скасовує ініціативи про проведення дочасних виборів міського голови Києва.

Анна ШЕВЧЕНКО.

Інавгурація новообраного Президента України відбудеться 25 лютого у сесійній залі

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 16 лютого

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Постанову підтримали у повному складі фракції Партії регіонів, КПУ, Блоку Литвина, а також 15 депутатів від блоку «Наша Україна — Народна самооборона», один із фракції БЮТ, а також три позафракційні депутати. БЮТ не голосував за проведення урочистого засідання парламенту для складання присяги новообраним Президентом, оскільки належить на розгляді в суді усіх скарг.

Розпочалося пленарне засідання зі складання присяги новообраним депутатом від блоку «Наша Україна — Народна самооборона» Віктором Матчуком **(на знімку)**. Центральна виборча комісія України 1 лютого 2010 р. визнала обраним народного депутата від «НУ—НС» В. Матчука у зв'язку з достроковим припиненням повноважень депутата Івана Сподаренка, який помер у грудні 2009 р. До обрання до парламенту В. Матчук працював на посаді голови Рівненської обласної державної адміністрації.

А на пропозицію народного депутата від «НУ—НС» Миколи Аржевітіна парламентарії привітали аплодисментами героїв афганської війни у зв'язку з річницею виведення.

Іншою постановою парламент скасував проведення місцевих виборів у 2010 р. Згідно з постановою «Про визнання такою, що втратила чинність постанови Верховної Ради України «Про призначення чергових виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів у 2010 році» скасовується попереднє рішення парламенту, яким передбачалося проведення виборів 30 травня 2010 р. За таке рішення проголосувало 250 народних депутатів. Коли ж відбудуться чергові місцеві вибори, наразі невідомо. Профільному парламентському комітетові доручено підготувати відповідне рішення.

Голова Верховної Ради Володимир Литвин зауважив, що робоча група, яку очолює його перший заступник Олександр Лавринович, має підготувати пропозиції щодо юридичного вирішення даного питання. В. Литвин також запропонував наступного пленарного тижня ухвалити законопроект, яким передбачається внесення змін до Конституції України щодо термінів проведення виборів до місцевих органів влади і направити його до Конституційного Суду України.

Фракція БЮТ не голосувала за скасування місцевих виборів. Під час обговорення народний депутат із фракції БЮТ Олег Ляшко запропонував профінансувати вибори до місцевих рад за рахунок резервного фонду Кабінету Міністрів України, оскільки досі не ухвалено цьогорічний держбюджет. На це В. Литвин зауважив, що гроші з резервного фонду мають спрямовуватися на ліквідацію наслідків стихійних лих. Він наголосив, що особисто не дуже сприймає порушення питання щодо перенесення дати виборів, але за це рішення проголосувало 250 народних депутатів.

Стоять Сергій Власенко, Олександр Рябека.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Парламент прийняв у першому читанні проект закону про Державну концепцію міграційної політики. Законопроектом визначаються: терміни, правові основи, мета та принципи державної міграційної політики України; основні засади регулювання міграційних процесів, обмеження у сфері міграції та відповідальність за незаконну міграцію; завдання державних органів щодо реалізації засад державної міграційної політики; загальні пріоритети державної міграційної політики; повноваження та завдання органів державної влади щодо впровадження державної міграційної політики; інформаційне й фінансове забезпечення проведення державної міграційної політики; міжнародне співробітництво у сфері міграції.

У цілому ухвалено проект закону «Про внесення змін до Закону «Про соціальний захист дітей війни». Цей документ надає право інвалідам, котрих віднесено до категорії «діти війни», отримувати стаціонарну медичну допомогу в шпиталях ветеранів війни за відповідних показань та за наявності вільних місць.

Юліана ШЕВЧУК.

ІЗ ВИСТУПІВ ПРЕДСТАВНИКІВ ФРАКЦІЙ

Олег ЗАРУБІНСЬКИЙ, Блок Литвина:

— Хотів би перефразувати один на перший погляд парадоксальний вислів: хто б не виграв вибори, до влади приходить Міністерство фінансів. Адже не тільки перед політиками, а й перед усім суспільством постали фундаментальні проблеми економічного характеру. Дивитися на них через рожеві окуляри, робити вигляд, що їх немає — це шлях у нікуди. За статистикою уряду, маємо майже 40 мільярдів доларів державного боргу, тобто більш аніж удвічі з початку кризи. У 2010 році тільки бюджетним проектом на обслуговування боргу передбачалося виділити 22, 7 мільярда гривень, а це третина всіх видатків на загальнодержавні функції. Тільки за кредитами МВФ доведеться виплачувати до 25% усіх валових міжнародних резервів України. Які на цьому тлі можуть бути інвестиції в Україну? Лише за офіційною статистикою, цей рівень упав майже вдвічі. Хто інвестуватиме в країну, у якій політика важливіша за економіку? Так само хто інвестуватиме в країну, де правила гри в економіці змінюються з кожними виборами? Як наслідок — Україна у 2009 році посіла останнє місце серед європейських країн за рейтингом економічних свобод. З-поміж 183 країн світу Україна посідає за цим показником 162-гу позицію.

Євген ЦАРЬКОВ, Комуністична партія:

— Хотів би звернутися з проханням підтримати ініціативу спеціальної комісії Верховної Ради і фракції комуністів про заборону приватизації Одеської кіностудії. Спілка кінематографістів, співробітники Одеської кіностудії звернулися до фракції КПУ з відкритим листом із проханням зупинити приватизацію цього об'єкта. У цьому місяці збираються продати 50% + 1 акцію знаменитої кіностудії приватному інвестору. Під тиском кінематографістів сьогодні вдалося припинити захоплення земель на Французькому бульварі, а це — гектари на березі Чорного моря. Але, на жаль, ті інвестори, які сьогодні володіють Одеською кіностудією, показали, що вони не мають намірів розвивати цю галузь, а ставлять перед собою лише одне завдання — приватизувати цю ділянку землі й забудувати її елітними об'єктами нерухомості. За чотири роки інвестори так і не змогли довести, що їхньою основною метою був захист кіновиробництва в Україні та створення нових фільмів. Сьогодні вже ведуться проекти землевідведення і ніхто не має наміру захищати виробництво нових кінофільмів. Контрольний пакет акцій у 300 мільйонів гривень хочуть продати за 100 мільйонів. Ми отримаємо трохи більше 350 гривень за сотку землі. Тому вимагаємо, щоб і народні депутати, і комісія Фонду держмайна, і спеціальна комісія парламенту наполягли на недопущенні приватизації Одеської кіностудії, а Генеральну прокуратуру, Кабінет Міністрів просимо звернути особливу увагу на тих «діячів», які дорвалися до керівництва кіностудією і фактично грабують не лише майновий комплекс кіностудії, а й нашу історію.

Микола АЗАРОВ, Партія регіонів:

— Нарешті Держкомстат оприлюднив дані про ВВП за четвертий квартал минулого року. Порівняно з абсолютно провальним у четвертому кварталі 2008 року падіння становило мінус 7 %. Це означає, що уряд не зміг зупинити спад виробництва, падіння доходів населення, зростання цін. Казна порожня, криза у кредитуванні, у будівництві, куди не глянь — скрізь провали, свідчення неефективності цієї політики. За п'ять років не розпочато і не здійснено жодної реформи, жодного позитивного перетворення. Влада чіпляється за народних депутатів, обробляє суддів, веде консультації, а в цей час у країні немає бюджету. Вже через місяць розпочнуться весняно-польові роботи, а ціни на дизельне пальне злетіли, запасів палива у селян немає, як і немає грошей на необхідне для проведення посівної. Немає добрив, не проводиться ремонт сільськогосподарської техніки, таке враження, що уряду немає жодної справи до того, що відбувається у країні. Уже зараз цілком очевидно, що треба готуватися до повені. А маємо злочинну нерозторопність, відсутність будь-яких дій, коли треба завозити матеріали, техніку, готувати людей до евакуації. Начебто ми забули і ніхто не спитає: а куди ж подівся так званий грипозний мільярд? Адже лікарі попереджають про другу хвилю епідемії. Але уряду зараз не до епідемії, і не до пандемії, уряд зайнятий іншими справами.

Іван КИРИЛЕНКО, Блок Юлії Тимошенко:

— Наш кандидат, уся наша команда буде однозначно оскаржувати підсумки виборів у відповідні судові інстанції. Необхідні документи з вагомими аргументами про порушення виборчого законодавства та фальсифікації підготовлені й подані нашими юристами. Вибори — це найвища точка демократії для цивілізованого суспільства, а тому всі процедури тут повинні бути бездоганними, правила гри рівними для всіх учасників перегонів і зрозумілими виборцями, а підсумки такими, що не викликають сумнівів. У нас грубо порушено перше, проігноровано друге, великі обгрунтовані сумніви в третьому. У зв'язку з цим вважаємо некоректною постановку питання про дату інавгурації Президента до остаточного вердикту вищої судової інстанції.

Дехто нетерпляче вимагає скласти повноваження перед новообраним Президентом. Але у Конституції не передбачено такого. Новий Кабінет Міністрів формує нова Верховна Рада, або нова коаліція. Наш уряд працював і працюватиме у звичному режимі, вирішуючи нагальні проблеми для економіки. Повноважень і відповідальності у Прем'єр-міністра набагато більше, аніж у глави держави. Тому гратися у віртуальні іграшки ніхто не збирається.

На відміну від попередніх виборчих кампаній, у цій немає ані переможців, ані переможених. І справа не лише у відсотках довіри. Переможець перебуває в іншому місці, і він уже стукає в наші двері. Ім'я йому — друга хвиля світової економічної кризи. І вона має такі руйнівні характеристики, що перша хвиля згодом здаватиметься легким переляком. Отже, треба невідкладно врегулювати проблеми організації влади в країні. Ніщо не заважає створити робочу групу і відпрацьовувати пропозиції змін до чинної Конституції. Можливо, провести всеукраїнський референдум, щоб народ визначився, яка лінія нам потрібна — президентська чи парламентська.

Микола МАРТИНЕНКО, Блок «Наша Україна — Народна самооборона»:

— Вибори закінчилися, нарешті потрібно зосередитися на економіці. Криза нікуди не ділася, тому необхідно діяти рішуче і ефективно. Системним пріоритетом в економічній сфері має стати відновлення довіри до макроекономічної політики держави. Є ймовірність того, що колишні джерела економічного зростання, а саме потужне внутрішнє споживання та експорт, не дають можливості забезпечувати зростання ВВП. Обсяги банківського кредитування, у тому числі залучення зовнішніх джерел, які стимулювали споживання у минулі роки, зростатимуть значно повільніше, або й не зростатимуть зовсім. Світові ціни на український експортну продукцію навряд чи залишаться на такому ж високому рівні, як раніше. Посилення адміністрування та примусу дасть зворотні наслідки: замість пом'якшення ризиків, проблем, вони тільки поглиблюватимуться. Тому для прискорення темпів економічного розвитку українській владі, в тому числі й парламентові доведеться шукати нові шляхи збільшення прямих внутрішніх та іноземних інвестицій.

Досвід більшості країн продемонстрував, що шлях до економічного відновлення нерозривно пов'язаний із поступовим зниженням рівня податкового навантаження, розширенням бази оподаткування з підвищенням рівномірності розподілу податку від доходів. Необхідні зміни мають віднайти відображення у Бюджетній резолюції, яка разом із Бюджетним кодексом розглядається на початку літа. Крім того, Верховна Рада має доручити Рахунковій палаті провести аналіз багаторічного неефективного оподаткування і адміністрування та публічно оприлюднити його результати. Парламент має зобов'язати підприємства, які одержали державну підтримку, за підсумками 2009 року представити повний публічний звіт.

Олександра КУЧЕРЯВА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Україна у 2009 році посіла останнє місце серед європейських країн за рейтингом економічних свобод

Тимошенко закликала «НУ—НС» зберегти нинішню коаліцію

У ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЯХ

Після завершення вчорашньої зустрічі з представниками фракції «Наша Україна — Народна самооборона» Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко повідомила, що закликала їх до збереження нинішньої демократичної коаліції. Ю. Тимошенко зазначила, що «дала депутатам безліч інформації, тож вони мають можливість все це осмислити».

Коментуючи заклики Віктора Януковича до її добровільної відставки з посади глави уряду, Ю. Тимошенко зазначила, що вони продиктовані «абсолютним нерозумінням конституційного права і конституційних обов'язків, які покладаються на всіх представників влади». «Уряд по Конституції може піти у відставку тільки в тому разі, якщо одразу в той же день, в ту ж хвилину заступає інший уряд», — наголосила вона.

Відповідаючи на запитання, чи проводить вона такі само консультації про необхідність збереження демократичної коаліції з фракцією Блоку Литвина, Ю. Тимошенко зазначила: «Я веду консультації з фракцією, лідером блоку і сподіваюсь на те, що країна матиме владу, яка не буде монополізована і яка буде збалансована».

Представники фракції «НУ—НС», які брали участь у зустрічі з Ю. Тимошенко, акцентували увагу на необхідності збереження нинішнього складу коаліції. Зокрема, заступник голови фракції «НУ—НС» Борис Тарасюк, спростувавши повідомлення про збір підписів за створення коаліції з фракцією Партії регіонів, зазначив, що більшість «нунсівців» висловлюються за збереження коаліції демократичних сил. Він зауважив, що на користь коаліції з регіоналами висловлюються лише «шість народних депутатів із «Єдиного центру», решта ж відкидають саму можливість перебування в коаліції з Партією регіонів. А народний депутат Юрій Кармазін додав, що у неможливості коаліції з регіоналами запевнила й лідер БЮТ. Ще один представник фракції, народний депутат Микола Катеринчук зауважив, що Ю. Тимошенко немає потреби іти у відставку з посади прем'єра, оскільки з фракції «НУ—НС» за призначення дати інавгурації проголосувало лише 15 народних депутатів, а, отже, коаліція існує. При цьому М. Катеринчук повідомив, що Ю. Тимошенко запропонувала переформатувати склад уряду, оскільки деякі кандидатури міністрів були запропоновані не фракцією, а Президентом.

Зауважимо, що в зустрічі не брали участі депутати від групи «За Україну!». Як зазначила народний депутат Ксенія Ляпіна, оскільки група «За Україну!» не входить до урядової коаліції та вже давно збирається на окремі засідання, тому й зустріч фракції «НУ—НС» з Тимошенко — «це питання тих колег, які нині входять до коаліції».

Натомість представниця фракції Партії регіонів Ганна Герман, коментуючи заяву Ю. Тимошенко про те, що вона й надалі залишатиметься на посаді прем'єра, сказала, що її «підуть». За словами Г. Герман, Партія регіонів планує одразу після інавгурації Януковича юридично оформити нову коаліцію, відправити уряд Тимошенко у відставку та «того самого дня призначити новий уряд».

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Хто у що вірить

З точки зору міжнародних спостерігачів, виборча кампанія відбулася в рамках закону, прозоро та демократично. Про це на прес-конференції заявив народний депутат від Партії регіонів Вадим Колесніченко. «Будь-які заяви наших опонентів про те, що були виявлені масові фальсифікації та порушення, — це повний абсурд. Жодного рішення суду на користь Юлії Тимошенко не було прийнято», — сказав він.

У свою чергу, народний депутат від Блоку Юлії Тимошенко Сергій Власенко сказав, що його колега сам не вірить у те, про що говорить. «Я переконаний, що вибори Президента відбулися некоректно, з масовими фальсифікаціями та порушеннями». Одначе він зазначив, що ці вибори дійсно відрізняються від виборів 2004 року в кращий бік. Механізми фальсифікації продовжують існувати. Вони застосовувалися здебільшого на сході країни: в Луганській, Донецькій, Одеській, Дніпропетровській, Запорізькій областях та в Автономній Республіці Крим, — сказав він. — Це ті області, до яких у юридичного блоку штабу Юлії Тимошенко, на мій погляд, достатньо доказів того, що фальсифікації мали місце, і вони вплинули на кінцевий результат волевиявлення громадян».

Сергій МЕЛЬНИК.

Віктор Янукович: «Національні інтереси — понад усе»

«Як новий Президент України я вестиму виважену, прагматичну політику. Національні інтереси в ній будуть — понад усе... Тим, хто очікує, що моє президентство послабить Україну, можу сказати лише одне — не дочекаєтесь». Так прокоментував лідер Партії регіонів і переможець президентських виборів Віктор Янукович заяви глави держави Віктора Ющенка, зроблені на вчорашній прес-конференції.

Крім того, В. Янукович запевнив, що йому вистачить твердості й послідовності у відстоюванні національних інтересів у відносинах з усіма партнерами і сусідами країни.

«Кожен мій крок буде спрямований на зміцнення незалежності України, на розбудову сильної держави з високим рівнем життя людей. Ось моя мета, ось головна ціль усього мого життя. Все решта, про що дискутують зараз політики, — це лише механізми для досягнення цієї мети», — додав він, **повідомляє офіційний сайт Партії регіонів.**

Влада може змінюватися. Головне — зберегти демократичні цінності

Заяви одного із кандидатів про наміри оскаржувати результати народного волевиявлення здатні перетворити демократичні вибори на банальну боротьбу за владу.

Про це вчора говорив із журналістами чинний глава держави Віктор Ющенко. Він припустив, що окремі зауваження до того, як відбувалися вибори, можуть бути в обох сторін. На думку очільника країни, цим недолікам не під силу зіпсувати загальну картину, але всі скарги, однаково, слід розглянути. З огляду на це Президент мав зустріч із головою Вищого адміністративного суду Олександром Пасенюком. Обговорювали три моменти: забезпечення розгляду скарг того чи іншого кандидата у виключно законний спосіб (неангажований розподіл справ різним суддям); проведення публічних засідань суду за участю журналістів та міжнародних спостерігачів; розгляд усіх заяв, пов'язаних з виборами, лише при повному складі суду (55 суддів).

Віктор Ющенко наголосив, що влада в країні може змінюватися й надалі, «головне, щоб не змінювалися демократичні цінності». «Я був маленьким солдатом, який боровся за те, щоб мрія моїх дідів-прадідів — суверенна, незалежна, демократична, європейська Україна — рухалася своїм самодостатнім національним курсом», — сказав він.

Спілкуючись із журналістами, глава держави так прокоментував заяви Віктора Януковича про імовірне подовження терміну дислокації Чорноморського флоту на нашій території: «Мені, як Президенту, такі заяви чути сумно і значною мірою принизливо. Вони дискредитують нас як націю. Але ця людина заявляла подібне й раніше... Але я не хочу повчати нового Президента. Це його відповідальність і тих людей, які за нього проголосували».

Водночас Віктор Ющенко пообіцяв, що як політик докладатиме максимум зусиль, аби Україна зберегла своє нинішнє спрямування. Чинний Президент також припустив, що нове керівництво не переглядатиме питання присвоєння звання Героя України Степанові Бандері. І річ не в тому, що не буде бажання, підкреслив В. Ющенко, цього просто не дозволять зробити.

Відповідаючи на запитання, чи буде доведено до кінця справу про отруєння 2004-го, Віктор Ющенко сказав: «Усе залежить від того, наскільки друга сторона виконає зобов'язання, у тому числі на державному рівні, передбачені у подібних обставинах нашими двосторонніми угодами. Я не сподіваюся, що хтось закриє цю справу. Очевидно, зараз ще не буде доброї волі російської сторони співпрацювати у цій справі».

Надія СМІЯН.

Хто захистить суддів, якщо їх права порушує Кабінет Міністрів України?

АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА

У Вищому адміністративному суді України чекає розгляду в касаційному порядку надзвичайно показова для судової гілки влади справа за позовом судді у відставці Ніни Горелої. Відповідачем за її адміністративним позовом є Кабінет Міністрів України, котрий і добивається тепер касації. Щодо суті означеної проблеми і причин її виникнення згодився поділитися своїми міркуваннями та коментарями голова Вищого господарського суду України **Сергій ДЕМЧЕНКО**.

— Сергію Федоровичу, юридичній громадськості давно відомі деякі дивні (просто непоясненні з точки зору здорового глузду і права) факти, що передували виникненню цього закономірного спору. Йдеться про кілька постанов Кабінету Міністрів України майже п'ятирічної давності, згідно з якими легко «розсипалися» гарантії матеріального забезпечення суддів, що однаково поширюються відповідно до Закону «Про статус суддів» як на працюючих суддів, так і на тих, які перебувають у відставці (зокрема — стосовно ситуації з Н. Горелою). Як таке могло статися, що підзаконні акти, якими завжди були і залишаються постанови Кабміну, виявилися «сильнішими» від Закону? І як же тоді встановити славнозвісне верховенство Закону?

— Так, це досить дивний, якщо не сказати — дикий, нонсенс нашої дійсності. Але так є. Взагалі-то, подібне явище називається повсюдно у світі правовим нігілізмом — коли люди заперечують, ігнорують (або протистоять), найчастіше — через незнання чинного законодавства, такі серйозні реалії, як закони власної країни. Але в нашому випадку цей «нігілізм» має одну симптоматичну особливість: закон ігнорує не якийсь неосвічений примітив-обиватель, а висока й компетентна державна структура, власне — уряд країни!

Згадаймо загальновідомі факти: постановами Кабінету Міністрів України з питань оплати праці суддів від 30 червня 2005 року № 513, № 514, № 516 та від 3 вересня 2005 року № 865 в основу посадового окладу судді покладено розмір мінімальної заробітної плати.

Здавалося б, усе зрозуміло і правильно: з поетапним підвищенням цього розміру відповідно підвищуються і зарплати всіх категорій працівників... Однак іншими постановами Кабміну, прийнятими у тому ж 2005-му, зокрема постановою «Про оплату праці та щомісячне грошове утримання суддів» (із змінами до неї) визначено, що розміри посадових окладів суддів встановлюються, виходячи з розміру мінімальної заробітної плати 332 гривні, і в подальшому при підвищенні мінімальної заробітної плати перерахунок не проводиться (чому, на якій законній підставі?). Тобто, суддів Кабінет Міністрів чомусь виділив у окрему категорію якихось «ізгоїв», чи що, яким підвищувати зарплату «не положено». За які гріхи, з яких причин? За майже п'ять років, що минули відтоді, відповіді на запитання про такий принизливий жест уряду ніхто не дав... Зауважимо: це зроблено не в період фінансово-економічної кризи, а задовго до того!

То що ж виходить у реальному житті? Прикро, ганебно, образливо, але, наприклад, передбачене статтею 55 Закону України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» поетапне збільшення у 2009 році розміру мінімальної заробітної плати (з 1 квітня — 625 гривень, з 1 липня — 630 гривень, з 1 жовтня — 650 гривень, з 1 грудня — 669 гривень) абсолютно не призвело до відповідного збільшення розміру заробітної плати суддів. Отож, враховуючи постійне зростання цін на товари та послуги, реальний життєвий рівень суддів, у тому числі тих, хто у відставці, — невпинно знижується. Плюс інфляційні процеси! А передбачені Законом гарантії матеріального забезпечення суддів, що однаково повинні поширюватись як на працюючих, так і на непрацюючих суддів, грубо порушуються, не виконуються.

Чому ж згадані вище постанови Кабміну, котрі відверто й абсурдно суперечать статті 11 Закону України «Про статус суддів», якою передбачено, що гарантії незалежності суддів, включаючи заходи їх правового захисту, матеріального і соціального забезпечення, поширюються на всіх суддів України **і не можуть бути скасовані чи знижені іншими нормативними актами України** — чому вони продовжують діяти?

Це запитання сьогодні вже не риторичне. Правовий нігілізм, як і відверте умисне порушення законів України (ким би то не було!) ми повинні послідовно викорінювати. Особливо ж — якщо йдеться про професійну та принципову позицію судової гілки влади. Інакше на теренах України буде безкінечний правовий хаос, анархія і свавілля в економічному й суспільному житті держави. Вищий господарський суд України протягом минулих років неодноразово ставив перед Кабінетом Міністрів питання про вирішення цієї актуальної для всієї судової системи, штучно і протизаконно створеної проблеми, однак Кабмін залишався на своїх непохитних позиціях...

Тому я особисто, як і багато колег, певною мірою радий, що, нарешті, «крига скресла» — закономірний адміністративний позов судді Ніни Горелої до Кабміну України про скасування зазначених вище протиправно прийнятих нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України є логічним кроком до встановлення справедливості одного з представників приниженого суддівського корпусу. Кроком, котрий, треба сподіватися, створить належний прецедент для вияву принциповості та солідарності широкої суддівської громади загалом.

Адже немає сумнівів: передбачена оскаржуваними в суді постановами КМУ заборона перерахунку посадових окладів суддів не узгоджується з вимогами Конституції та законів України, рішеннями Конституційного Суду України щодо гарантій незалежності суддів, оскільки фактично призводить до зниження матеріального забезпечення суддів.

Стосовно цих питань Конституційний Суд України вже неодноразово висловлював правові позиції, зокрема у своїх рішеннях від 24 червня 1999 року (справа про фінансування судів), від 20 березня 2002 року (справа щодо пільг, компенсацій і гарантій), від 1 грудня 2004 року (справа про незалежність суддів як складову їхнього статусу), від 1 грудня 2004 року (справа про зупинення дії або обмеження пільг, компенсацій і гарантій), від 11 жовтня 2005 року (справа про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання), від 18 червня 2007 року (справа про гарантії незалежності суддів).

Саме тому, виступаючи, як і раніше, на захист законних інтересів суддів та гарантій їхнього гідного матеріального забезпечення, Вищий господарський суд України направив до Вищого адміністративного суду України свої офіційні заперечення по даній справі щодо касаційної скарги Кабміну України (відповідача), оскільки скарга ця є безпідставною та такою, що не ґрунтується на нормах чинного законодавства. До речі, той факт, що Ніна Горела не є суддею системи господарських судів, не стало для нас «бар'єрною» причиною — йдеться про інтереси будь-кого з судового загалу.

Для всього суддівського корпусу України справедливий розгляд зазначеного адмінпозову є нині вкрай актуальним та життєво важливим, підсумував наприкінці С. Демченко. Законні права тисяч суддів протягом тривалого часу вочевидь порушувались. І тільки в такий спосіб — через суд, через відновлення справедливості — можна тепер встановити верховенство закону».

Прес-служба ВГСУ.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Законом України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI.

РЕГЛАМЕНТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Регламент Верховної Ради України

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Затвердити Регламент Верховної Ради України (додається).
2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
В. ЮЩЕНКО.

м. Київ, 10 лютого 2010 року.
№ 1861-VI.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Правові засади роботи Верховної Ради України

1. Порядок роботи Верховної Ради України (далі — Верховна Рада), її органів та посадових осіб, засади формування, організації діяльності та припинення діяльності депутатських фракцій, коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді встановлюються Конституцією України, законами України «Про комітети Верховної Ради України», «Про статус народного депутата України», про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України та цим Регламентом Верховної Ради України (далі — Регламент).

2. Регламент встановлює порядок підготовки і проведення сесій Верховної Ради, її засідань, формування державних органів, визначає законодавчу процедуру, процедуру розгляду інших питань, віднесених до її повноважень, та порядок здійснення контрольних функцій Верховної Ради.

Стаття 2. Місце проведення та мова ведення засідань Верховної Ради

1. Верховна Рада проводить засідання у будинку Верховної Ради (місто Київ, вул. Грушевського, 5).

2. За рішенням Верховної Ради, прийнятим більшістю народних депутатів України (далі — народні депутати) від конституційного складу Верховної Ради, її засідання можуть проводитися в іншому місці. У випадках, передбачених частиною третьою статті 83 Конституції України, Верховна Рада збирається для проведення позачергової сесії у місці, визначеному відповідно до частини четвертої статті 11 цього Регламенту.

3. Засідання Верховної Ради ведуться державною мовою.

4. Промовець, який не володіє державною мовою, може виступати іншою мовою. Переклад його виступу державною мовою, у разі необхідності, забезпечує Апарат Верховної Ради.

Стаття 3. Відкритість і гласність роботи Верховної Ради

1. Засідання Верховної Ради є відкритими і гласними, крім випадків, установлених Конституцією України та цим Регламентом.

2. Відкритість засідань Верховної Ради забезпечується шляхом допуску на них в установленому порядку представників засобів масової інформації.

3. Представники засобів масової інформації акредитуються на певний строк або на весь термін роботи поточної сесії Верховної Ради при її Апараті в порядку, визначеному відповідним Положенням, яке затверджується Головою Верховної Ради України. Відмова в акредитації повинна бути вмотивована. Апарат Верховної Ради може надавати акредитованим представникам засобів масової інформації матеріали, які надаються народним депутатам, за винятком тих, про нерозголошення чи ненадання яких у встановленому порядку прийнято відповідне рішення.

4. У разі порушення представником засобів масової інформації закону або цього Регламенту він позбавляється акредитації у порядку, визначеному Положенням, зазначеним у частині третій цієї статті.

5. Гласність засідань Верховної Ради забезпечується шляхом їх трансляції по телебаченню і радіо, публікації стенографічних бюлетенів засідань Верховної Ради, її рішень у Відомостях Верховної Ради України, газеті «Голос України» та інших виданнях Верховної Ради, а також шляхом розміщення інформації на офіційному веб-сайті Верховної Ради. Час, обсяг, форма трансляції, обсяг друку визначаються відповідно до закону цим Регламентом, окремими постановами Верховної Ради.

6. У повному обсязі у прямому ефірі по радіо та телебаченню, запису у вечірні години по телебаченню транслюються:

1) складення присяги народними депутатами;

2) відкриття сесії Верховної Ради;

3) розгляд організаційних питань першої сесії Верховної Ради нового скликання;

4) розгляд питання про обрання, відкликання Голови Верховної Ради України, Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України;

5) розгляд питання про формування Кабінету Міністрів України;

6) складення присяги Українському народові новообраним Президентом України на урочистому засіданні Верховної Ради;

7) заслуховування щорічних та позачергових послань Президента України про внутрішнє і зовнішнє становище України;

8) проведення «години запитань до Уряду»;

9) проведення парламентських слухань;

10) засідання з питання про відповідальність Кабінету Міністрів України;

11) розгляд інших питань згідно з рішенням Верховної Ради.

Стаття 4. Закриті пленарні засідання Верховної Ради

1. Закриті пленарні засідання Верховної Ради для розгляду окремо визначених питань проводяться за рішенням Верховної Ради, прийнятим після скороченого обговорення більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

2. На закритому пленарному засіданні Верховної Ради мають право бути присутніми: Президент України, Прем'єр-міністр України, а також особи, присутність яких визнана Верховною Радою необхідною. Головуючий на закритому пленарному засіданні повідомляє народним депутатам про запрошених на це засідання осіб.

3. Особам, які беруть участь у закритому пленарному засіданні Верховної Ради, забороняється використовувати фото-, кіно-, відеотехніку, засоби зв'язку, звукозапису та обробки інформації.

4. Наприкінці закритого пленарного засідання Верховна Рада після скороченого обговорення приймає рішення щодо необхідності публікації стенографічного бюлетеня, результатів голосування, прийнятого рішення та інших відомостей щодо цього засідання.

5. Стенографування, підготовка протоколу закритого пленарного засідання Верховної Ради здійснюються відповідними структурними підрозділами Апарату Верховної Ради в режимі, що унеможливлює розголошення обговорюваних на засіданні питань.

Стаття 5. Розміщення народних депутатів і запрошених осіб у залі засідань Верховної Ради

1. Народні депутати на першому пленарному засіданні Верховної Ради нового скликання розміщуються в залі засідань Верховної Ради у порядку, рекомендованому Підготовчою депутатською групою. У подальшому порядок розміщення народних депутатів визначається комітетом, до предмета відання якого належать питання регламенту, за пропозиціями депутатських фракцій.

2. Під час пленарного засідання Верховної Ради в залі засідань не можуть перебувати особи, які не є народними депутатами, за винятком особи, яка супроводжує народного депутата — інваліда, та працівників Апарату Верховної Ради, що виконують функцію з обслуговування пленарних засідань Верховної Ради.

3. Особи, запрошені на пленарне засідання Верховної Ради, розміщуються на відведених для них в установленому порядку місцях.

Стаття 6. Запрошення на пленарне засідання Верховної Ради

1. На пленарному засіданні Верховної Ради без запрошення мають право бути присутніми Президент України, Прем'єр-міністр України.

2. На пленарне засідання Верховної Ради можуть бути запрошені особи, присутність яких необхідна під час розгляду питань порядку денного, а також особи, запрошені народними депутатами. Заяви для оформлення дозволу на присутність осіб, запрошених народним депутатом, подаються ним до Апарату Верховної Ради не пізніш як за день до пленарного засідання Верховної Ради. У день пленарного засідання дозвіл на присутність осіб, запрошених народним депутатом, надається Головою Верховної Ради України або Першим заступником чи заступником Голови Верховної Ради України.

3. За процедурним рішенням Верховної Ради, прийнятим не менш як третиною голосів народних депутатів від її конституційного складу, Верховна Рада може офіційно запросити або вимагати присутності на її пленарному засіданні будь-якої посадової чи службової особи, крім суддів Конституційного Суду України, суддів судів загальної юрисдикції.

4. Комітет Верховної Ради, тимчасова спеціальна комісія чи тимчасова слідча комісія Верховної Ради (далі — відповідно комітет, тимчасова спеціальна комісія, тимчасова слідча комісія) має право вносити пропозиції про присутність відповідних осіб на пленарному засіданні Верховної Ради під час розгляду питань, підготовка яких здійснюється відповідно цим комітетом, тимчасовою спеціальною комісією чи тимчасовою слідчою комісією.

5. Головуючий на пленарному засіданні Верховної Ради повідомляє народним депутатам про офіційно запрошених осіб, присутніх на пленарному засіданні Верховної Ради.

6. Народні депутати попередніх скликань мають право бути присутніми на відкритих пленарних засіданнях Верховної Ради, вони розміщуються на відведених для них в установленому порядку місцях.

Стаття 7. Забезпечення діяльності Верховної Ради

1. Організаційне, правове, наукове, документальне, інформаційне, експертно-аналітичне, матеріально-технічне та фінансове забезпечення діяльності Верховної Ради, її органів, народних депутатів, депутатських фракцій, коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді здійснює Апарат Верховної Ради.

2. Структура Апарату Верховної Ради затверджується більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради за поданням комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту.

3. Апарат Верховної Ради діє на основі Положення про Апарат Верховної Ради, яке затверджується постановою Верховної Ради. Положення про структурний підрозділ Апарату Верховної Ради затверджується Головою Верховної Ради України.

4. Кошторис витрат, пов'язаних із діяльністю Верховної Ради на наступний рік, затверджується Верховною Радою до прийняття закону про Державний бюджет України на наступний рік за висновками комітетів, до предметів відання яких належать питання регламенту і бюджету.

Стаття 8. Керівник Апарату Верховної Ради України

1. Керівник Апарату Верховної Ради України призначається на посаду та звільняється з посади Верховною Радою.

2. Кандидатуру на посаду керівника Апарату Верховної Ради України визначає і пропонує Верховній Раді Голова Верховної Ради України.

3. Керівник Апарату Верховної Ради України відповідальний перед Верховною Радою і підзвітний їй.

4. Керівник Апарату Верховної Ради України може бути достроково звільнений з посади Верховною Радою за його особистою заявою чи за вмотивованою пропозицією Голови Верховної Ради України або не менш як однієї третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

5. Постанова Верховної Ради про призначення на посаду чи звільнення з посади керівника Апарату Верховної Ради України приймається відкритим поіменним голосуванням.

Розділ II
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Глава 1
СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 9. Форми роботи Верховної Ради

1. Верховна Рада проводить свою роботу сесійно. Сесії є черговими та позачерговими.

2. Відкриття сесії Верховної Ради оголошується головуючим на пленарному засіданні на початку її першого пленарного засідання, закриття — по завершенні останнього пленарного засідання.

3. Кожна сесія Верховної Ради починається і завершується виконанням у залі засідань Верховної Ради Державного Гімну України.

4. Сесії Верховної Ради складаються із засідань Верховної Ради, засідань комітетів, тимчасових слідчих комісій і тимчасових спеціальних комісій, що проводяться у період між пленарними засіданнями, роботи народних депутатів у депутатських фракціях та з виборцями. Комітет, тимчасова спеціальна комісія чи тимчасова слідча комісія можуть проводити свої засідання одночасно з пленарними засіданнями Верховної Ради лише за процедурним рішенням Верховної Ради.

5. Засідання Верховної Ради можуть бути пленарними, урочистими, а також можуть проводитися у формі парламентських слухань.

Стаття 10. Чергові сесії Верховної Ради

1. Чергові сесії Верховної Ради, крім першої сесії (частина перша статті 15 цього Регламенту), починаються з першого вівторка лютого і першого вівторка вересня кожного року, а завершуються відповідно не пізніш як за 45 та 10 днів до початку наступної сесії. Верховна Рада може прийняти постанову про зміну строків завершення сесії.

2. Інформація про дату і час початку чергової сесії Верховної Ради, а також про місце і час реєстрації народних депутатів Апаратом Верховної Ради не пізніш як за три дні до початку роботи чергової сесії Верховної Ради доводиться до відома кожного народного депутата та публікується в газеті «Голос України».

3. Верховна Рада процедурним рішенням може доручити окремим комітетам, тимчасовим спеціальним комісіям чи тимчасовим слідчим комісіям продовжити їх роботу після закінчення чергової сесії Верховної Ради.

4. Продовжити роботу після закінчення чергової сесії Верховної Ради комітет, тимчасова спеціальна комісія чи тимчасова слідча комісія можуть також за власною ініціативою, якщо за це проголосувало більше половини членів відповідного комітету, тимчасової спеціальної комісії чи тимчасової слідчої комісії від їх складу, затвердженого Верховною Радою. Про прийняте рішення комітет, тимчасова спеціальна комісія чи тимчасова слідча комісія інформують Голову Верховної Ради України, а у разі його відсутності — Першого заступника чи заступника Голови Верховної Ради України, який виконує обов'язки Голови Верховної Ради України.

Стаття 11. Позачергові сесії Верховної Ради

1. Позачергові сесії Верховної Ради, із зазначенням порядку денного, скликаються Головою Верховної Ради України відповідно до частини другої статті 83 Конституції України. Вмотивовані вимоги про скликання позачергової сесії Верховної Ради, підписані їх ініціаторами, разом із проектами документів, які пропонуються до розгляду, надсилаються Голові Верховної Ради України. При цьому підписи ініціаторів не відкликаються.

2. Позачергова сесія Верховної Ради скликається не пізніш як у семиденний строк після дня надходження вимоги про її скликання, поданої відповідно до частини другої статті 83 Конституції України. Розпорядження Голови Верховної Ради України про скликання позачергової сесії Верховної Ради публікується у газеті «Голос України» не пізніш як за три дні до її відкриття із зазначенням питань, які пропонується розглянути на позачерговій сесії Верховної Ради.

3. Документи, які пропонується розглянути на позачерговій сесії Верховної Ради, надаються народним депутатам не пізніш як за три дні до відкриття позачергової сесії Верховної Ради.

4. У разі оголошення указу Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях Верховна Рада збирається на позачергову сесію не пізніш як у дводенний строк без скликання і працює до скасування воєнного чи надзвичайного стану. Голова Верховної Ради України, а у разі його відсутності — Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України, який виконує обов'язки Голови Верховної Ради України, визначає місце і час проведення засідання Верховної Ради, про що терміново повідомляється народним депутатам.

Глава 2
ПЕРША СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ НОВОГО СКЛИКАННЯ

Стаття 12. Інформаційне забезпечення новообраних народних депутатів до першої сесії Верховної Ради

1. Апарат Верховної Ради не пізніш як через сім днів після офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів надсилає народним депутатам:

1) Конституцію України;

2) текст офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів народних депутатів України;

3) Регламент Верховної Ради України;

4) Закон України «Про статус народного депутата України»;

5) Закон України «Про комітети Верховної Ради України»;

6) закон про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України;

7) Положення про помічника-консультанта народного депутата України;

8) Положення про Апарат Верховної Ради України;

9) список посадових осіб Апарату Верховної Ради та їх службові телефони;

10) довідковий матеріал про обраних народних депутатів, який повинен містити такі дані: прізвище, ім'я та по батькові народного депутата, рік народження, освіта, професія, останнє місце роботи, посада, партійність і належність до політичної партії (виборчого блоку політичних партій), поштова адреса та номери телефонів, вказані народним депутатом;

11) постанову Верховної Ради про перелік комітетів Верховної Ради попереднього скликання.

Стаття 13. Формування та організація роботи Підготовчої депутатської групи

1. Для підготовки пропозицій щодо організації та проведення пленарних засідань першої сесії Верховної Ради нового скликання, підготовки проектів відповідних актів Голова Верховної Ради України попереднього скликання, а в разі його відсутності — Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України організовує формування Підготовчої депутатської групи з числа новообраних народних депутатів.

2. Політичні партії (виборчі блоки політичних партій), які за результатами виборів народних депутатів взяли участь у розподілі депутатських мандатів, делегують до складу Підготовчої депутатської групи народних депутатів за квотою один представник від 15 народних депутатів, обраних за виборчими списками політичних партій (виборчих блоків політичних партій). Якщо після розподілу квот залишаються народні депутати, кількість яких становить вісім і більше народних депутатів, у такому випадку також пропонується по одному представнику від цієї політичної партії (виборчого блоку політичних партій). Письмова пропозиція щодо кандидатури народного депутата — представника політичної партії (виборчого блоку політичних партій) за підписом керівника відповідної політичної партії (керівного органу виборчого блоку політичних партій) подається Голові Верховної Ради України попереднього скликання, а в разі його відсутності — Першому заступнику чи заступнику Голови Верховної Ради України.

3. Перше засідання Підготовчої депутатської групи скликає Голова Верховної Ради України попереднього скликання, а в разі його відсутності — Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України не пізніш як через 10 днів після офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів, за умови обрання не менш як двох третин народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради. Якщо Голова Верховної Ради України попереднього скликання, а в разі його відсутності — Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України не скликає з будь-яких причин у зазначений термін перше засідання Підготовчої депутатської групи, народні депутати, делеговані до її складу, збираються на її засідання самостійно наступного дня після закінчення десятиденного строку.

4. Підготовча депутатська група обирає із свого складу голову, заступника голови і секретаря групи та здійснює роботу на засадах, установлених для тимчасових спеціальних комісій. Підготовча депутатська група припиняє свою діяльність після створення комітетів.

5. Підготовча депутатська група звітує про проведену роботу на першій сесії Верховної Ради нового скликання.

Стаття 14. Порядок складення присяги народним депутатом України

1. Перед відкриттям першої сесії новообраної Верховної Ради на урочистому засіданні Верховної Ради новообрані народні депутати складають перед Верховною Радою присягу, текст якої визначено статтею 79 Конституції України.

2. Голова Верховної Ради України попереднього скликання запрошує новообраних народних депутатів до складення присяги і надає слово для її зачитування найстаршому за віком народному депутату. Найстарший за віком народний депутат пропонує всім новообраним народним депутатам встати і після цього зачитує текст присяги.

3. Після зачитування тексту присяги Голова Верховної Ради України попереднього скликання запрошує новообраних народних депутатів скріпити присягу своїми підписами під її текстом.

4. На урочисте засідання Верховної Ради з нагоди складення присяги новообраними народними депутатами Апаратом Верховної Ради запрошуються народні депутати попереднього скликання, Президент України, Прем'єр-міністр України, Голова Центральної виборчої комісії, члени Кабінету Міністрів України, Голова та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, Генеральний прокурор України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Рахункової палати, інші офіційні особи за рішенням Підготовчої депутатської групи.

5. У разі складення присяги народним депутатом окремо він зачитує текст присяги і скріплює його підписом на пленарному засіданні Верховної Ради.

6. Підписані народними депутатами тексти присяги зберігаються в установленому порядку в архіві Верховної Ради.

Стаття 15. Відкриття першої сесії новообраної Верховної Ради

1. Верховна Рада нового скликання збирається на першу сесію у залі засідань Верховної Ради не пізніше ніж на тридцятий день після офіційного оголошення про обрання не менш як двох третин народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

2. Апарат Верховної Ради забезпечує реєстрацію народних депутатів, які прибули на першу сесію новообраної Верховної Ради.

3. Перше засідання першої сесії новообраної Верховної Ради відкриває найстарший за віком народний депутат. До обрання Верховною Радою Тимчасової президії першої сесії засідання Верховної Ради веде голова Підготовчої депутатської групи.

Стаття 16. Послідовність розгляду питань на першій сесії новообраної Верховної Ради

1. До сформування персонального складу комітетів на пленарних засіданнях першої сесії новообраної Верховної Ради питання розглядаються в такій послідовності:

1) формування Тимчасової президії першої сесії;

2) оголошення Прем'єр-міністром України чи особою, яка виконує обов'язки Прем'єр-міністра України, про складення повноважень Кабінету Міністрів України перед новообраною Верховною Радою;

3) обрання Лічильної комісії;

4) вирішення питання про висвітлення роботи першої сесії Верховної Ради;

5) заслуховування позачергового послання Президента України про внутрішнє і зовнішнє становище України;

6) доповідь Голови Верховної Ради України попереднього скликання про стан законодавчої роботи;

7) заслуховування доповіді Підготовчої депутатської групи, запитання доповідачу і відповіді на них;

8) про перелік комітетів та предмети їх відання;

9) про формування та реєстрацію депутатських фракцій;

10) про коаліцію депутатських фракцій у Верховній Раді;

11) обрання Голови Верховної Ради України;

12) обрання Першого заступника та заступника Голови Верховної Ради України;

13) обрання голів комітетів, перших заступників, заступників голів, секретарів та членів комітетів;

14) про Погоджувальну раду депутатських фракцій у Верховній Раді (далі — Погоджувальна рада).

2. Зазначений у частині першій цієї статті перелік питань не потребує обговорення і затвердження Верховною Радою. У разі необхідності Верховна Рада може прийняти рішення про зміну послідовності розгляду питань зазначеного переліку.

3. Стосовно послання Президента України, доповіді Підготовчої депутатської групи та доповіді Голови Верховної Ради України попереднього скликання рішення Верховною Радою не приймаються.

4. Порядок денний першої сесії Верховної Ради на подальший період (з урахуванням законодавчої діяльності Верховної Ради попереднього скликання) розглядається і затверджується відповідно до вимог цього Регламенту.

Стаття 17. Лічильна комісія

1. Лічильна комісія обирається для організації голосувань Верховної Ради і визначення їх результатів. Лічильна комісія підраховує голоси під час голосування, за дорученням Верховної Ради в разі необхідності встановлює присутність народних депутатів на пленарному засіданні, а також розглядає звернення народних депутатів, пов'язані з порушенням порядку голосування чи іншими перешкодами в голосуванні, здійснює контроль за використанням електронної системи підрахунку голосів картками (далі — електронна система) (стаття 43 цього Регламенту).

2. Лічильна комісія обирається Верховною Радою з числа народних депутатів з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій шляхом відкритого поіменного голосування за списком без його обговорення.

3. Лічильна комісія обирає зі свого складу голову, заступника голови і секретаря. Засідання Лічильної комісії проводяться гласно і відкрито. У роботі Лічильної комісії не можуть брати участі народні депутати, кандидатури яких внесено для голосування.

Стаття 18. Тимчасова президія першої сесії Верховної Ради

1. Тимчасова президія першої сесії Верховної Ради складається з п'яти народних депутатів. До її складу входять голова Підготовчої депутатської групи та по одному представнику від кожної із чотирьох політичних партій (виборчих блоків політичних партій), які за результатами виборів народних депутатів до Верховної Ради отримали найбільшу кількість депутатських мандатів.

2. Члени Тимчасової президії першої сесії Верховної Ради почергово виконують обов'язки головуючого на пленарному засіданні до обрання Голови Верховної Ради України. Рішення Верховної Ради, прийняті в цей період, підписують усі члени Тимчасової президії першої сесії Верховної Ради.

3. Після обрання Голови Верховної Ради України він веде пленарне засідання Верховної Ради, а Тимчасова президія першої сесії Верховної Ради припиняє свою діяльність.

Глава 3
ПІДГОТОВКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗГЛЯДУ ПИТАНЬ НА СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 19. Календарний план роботи сесії Верховної Ради

1. За звичайних обставин перший і третій тижні кожного календарного місяця впродовж сесії відводяться для пленарних засідань Верховної Ради, другий — для роботи в комітетах, тимчасових спеціальних комісіях і тимчасових слідчих комісіях, депутатських фракціях, четвертий — для роботи народних депутатів з виборцями.

2. У разі необхідності, після можливого скороченого обговорення, більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради приймається рішення про одноразову (ad hoc) зміну місячного, тижневого або денного порядку роботи Верховної Ради.

3. У вівторок та четвер тижня, відведеного для пленарних засідань, якщо не прийнято (ad hoc) іншого рішення Верховної Ради, протягом дня проводяться два засідання: ранкове — з 10 до 14 години з перервою з 12 години до 12 години 30 хвилин і вечірнє — з 16 до 18 години. У середу та п'ятницю проводяться лише ранкові засідання. Друга половина середи відводиться для роботи народних депутатів у комітетах, тимчасових спеціальних комісіях та тимчасових слідчих комісіях, депутатських фракціях. Понеділок та друга половина п'ятниці відводяться для самостійної роботи народних депутатів, пов'язаної із здійсненням депутатських повноважень.

4. Пленарне засідання Верховної Ради може бути продовжено головуючим на пленарному засіданні понад визначений у частині третій цієї статті час не більш як на 15 хвилин.

5. Верховна Рада може прийняти рішення щодо одноразової зміни тривалості пленарного засідання. Рішення про продовження пленарного засідання після 18 години більш як на 15 хвилин приймається Верховною Радою на ранковому пленарному засіданні того ж дня.

6. У період проведення пленарних засідань, як правило, щопонеділка проводиться засідання Погоджувальної ради.

7. Проект календарного плану роботи сесії Верховної Ради готується комітетом, до предмета відання якого належать питання регламенту, за участю Апарату Верховної Ради та з урахуванням пропозицій депутатських фракцій. Проект постанови Верховної Ради про затвердження календарного плану роботи сесії Верховної Ради вносять на розгляд Верховної Ради народні депутати — члени комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту.

8. У невідкладних випадках у період між пленарними засіданнями під час сесії Верховної Ради на вмотивовану вимогу осіб, які згідно з Конституцією України мають право вимагати скликання позачергової сесії Верховної Ради, а також за пропозицією Погоджувальної ради (пункт 4 частини чотирнадцятої статті 73 цього Регламенту) Голова Верховної Ради України не пізніш як у триденний строк скликає позачергове пленарне засідання Верховної Ради. До порядку денного такого засідання включаються лише питання, розгляд яких визначено у пропозиціях про скликання такого засідання.

Стаття 20. Порядок денний сесії Верховної Ради

1. Порядок денний сесії Верховної Ради затверджується Верховною Радою на кожну чергову сесію.

2. Порядок денний сесії Верховної Ради включає два розділи:

перший — питання, повністю підготовлені для розгляду Верховною Радою і у встановленому порядку надані народним депутатам;

другий — питання, підготовку і доопрацювання яких Верховна Рада доручає здійснити комітетам, тимчасовим спеціальним комісіям, а також законопроекти, визначені Президентом України як невідкладні.

3. Порядок денний сесії Верховної Ради має містити інформацію про назви, реєстраційні номери та дати реєстрації проектів законів, постанов та інших актів Верховної Ради, суб'єктів права законодавчої ініціативи; відомості щодо невідкладності розгляду; назву головного комітету, тимчасової спеціальної комісії чи тимчасової слідчої комісії, відповідальних за підготовку питання до розгляду Верховною Радою.

4. До порядку денного сесії Верховної Ради включаються позачергово без голосування:

1) закони, повернуті з пропозиціями Президента України на повторний розгляд;

2) проект закону про Державний бюджет України на наступний рік;

3) законопроекти, які готуються (підготовлені) за дорученням Верховної Ради до другого чи третього читання;

4) питання про складення присяги, питання про призначення, обрання на посади, звільнення з посад, надання згоди на призначення і звільнення з посад, а також питання щодо здійснення парламентського контролю, розгляд яких є виключним правом Верховної Ради у випадках, передбачених Конституцією України та законами України;

5) щорічні та позачергові послання Президента України про внутрішнє і зовнішнє становище України;

6) проект Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період та звіт про стан виконання Державного бюджету України поточного року;

7) проекти законів про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України та денонсацію міжнародних договорів України;

8) питання організації роботи Верховної Ради та її органів;

9) питання, запропоновані парламентською опозицією у визначеному цим Регламентом порядку;

10) інші питання, передбачені в цьому Регламенті.

Стаття 21. Формування порядку денного сесії Верховної Ради

1. Пропозиції щодо проекту порядку денного сесії Верховної Ради узагальнюються Апаратом Верховної Ради за поданнями комітетів, тимчасових слідчих комісій та тимчасових спеціальних комісій про включення питань до того чи іншого розділу. Після їх обговорення та схвалення Погоджувальною радою проект постанови про порядок денний сесії Верховної Ради вноситься Головою Верховної Ради України на затвердження Верховною Радою.

2. Питання затвердженого порядку денного сесії Верховної Ради, які залишилися нерозглянутими на черговій сесії Верховної Ради, включаються до проекту порядку денного наступної чергової сесії Верховної Ради того самого скликання, який затверджується в установленому цим Регламентом порядку.

3. Проект порядку денного сесії Верховної Ради надається народним депутатам під час їх реєстрації на початку чергової сесії. Проект рішення про внесення змін до затвердженого порядку денного сесії Верховної Ради надається народним депутатам не пізніш як за день до його розгляду.

Стаття 22. Затвердження проекту порядку денного сесії Верховної Ради

1. Схвалений Погоджувальною радою проект порядку денного сесії Верховної Ради разом з переліком нерозглянутих і невідкликаних законопроектів на попередній сесії Верховної Ради, а також тих законопроектів, які комітети за висновками їх попереднього розгляду пропонують не включати до проекту порядку денного сесії Верховної Ради, вноситься Головою Верховної Ради України на затвердження Верховною Радою. Пропозиції щодо будь-якого питання проекту порядку денного сесії Верховної Ради обговорюються за скороченою процедурою, якщо інше не встановлено цим Регламентом.

2. Пропозиція до проекту порядку денного сесії Верховної Ради, яка за результатами голосування Верховної Ради не отримала необхідної кількості голосів народних депутатів, зазначеної у частині третій цієї статті, вважається відхиленою.

3. Проект постанови Верховної Ради про затвердження порядку денного сесії Верховної Ради приймається в цілому більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

Стаття 23. Внесення змін до порядку денного сесії Верховної Ради

1. До затвердженого порядку денного сесії Верховної Ради можуть включатися додаткові питання шляхом внесення змін до нього. Питання, включені до порядку денного сесії, можуть переноситися, змінюватися чи виключатися з нього після обговорення за скороченою процедурою. Пропозиції про внесення змін до затвердженого порядку денного сесії Верховної Ради готуються і вносяться в такому самому порядку, як до проекту порядку денного сесії Верховної Ради.

2. Постанова про включення, виключення чи перенесення розгляду питань затвердженого в цілому порядку денного сесії Верховної Ради за наполяганням суб'єкта права законодавчої ініціативи приймається більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

3. Рішення про перенесення розгляду питань, включених до порядку денного сесії Верховної Ради, може прийматися не більше одного разу щодо одного й того ж питання, за винятком питань про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України або їх денонсацію. Перенесене питання порядку денного сесії Верховної Ради може бути розглянуто на позачерговій сесії Верховної Ради. Не підлягають перенесенню на наступну сесію Верховної Ради питання, зазначені в пунктах 7, 9, 12, 12[1], 23, 28, 30, 31 частини першої статті 85 Конституції України.

Стаття 24. Розклад пленарних засідань сесії Верховної Ради

1. Проект розкладу пленарних засідань сесії Верховної Ради на кожний місяць сесії готується Апаратом Верховної Ради за поданнями комітетів, тимчасових спеціальних комісій та тимчасових слідчих комісій з урахуванням пропозицій депутатських фракцій відповідно до затвердженого порядку денного сесії Верховної Ради і подається на розгляд Погоджувальної ради. Проект розкладу пленарних засідань сесії Верховної Ради має містити інформацію про день і час проведення та порядок денний пленарних засідань, назви, реєстраційні номери законопроектів (у тому числі й альтернативних) із зазначенням суб'єктів права законодавчої ініціативи, дату їх надання народним депутатам.

2. Схвалений Погоджувальною радою проект розкладу пленарних засідань сесії Верховної Ради в той же день направляється комітетам, тимчасовим спеціальним комісіям та тимчасовим слідчим комісіям, депутатським фракціям. Наступного дня після засідання Погоджувальної ради до початку ранкового пленарного засідання проект розкладу пленарних засідань сесії Верховної Ради надається народним депутатам.

Стаття 25. Тижневий порядок денний пленарних засідань Верховної Ради

1. Порядок денний пленарних засідань Верховної Ради на кожний день пленарного тижня готується Апаратом Верховної Ради на підставі затвердженого розкладу пленарних засідань сесії Верховної Ради з урахуванням передбаченої в ньому черговості та фактичного стану готовності кожного питання до розгляду Верховною Радою, а також з урахуванням письмових пропозицій парламентської опозиції. Письмові пропозиції парламентської опозиції, які мають містити реєстраційні номери та назви законопроектів (у тому числі й альтернативних) із зазначенням суб'єктів права законодавчої ініціативи, доповідачів і співдоповідачів, а також інформацію про висновки головних комітетів з підготовки і попереднього розгляду таких законопроектів, подаються до Апарату Верховної Ради не пізніше четверга, що передує пленарному тижню, на якому відповідно до частини третьої цієї статті вони будуть розглядатися.

2. У порядку денному пленарних засідань Верховної Ради мають зазначатися реєстраційні номери та назви законопроектів (у тому числі й альтернативних), суб'єкти права законодавчої ініціативи, дати надання законопроектів народним депутатам; визначені доповідачі і співдоповідачі; орієнтовний час розгляду питань.

3. У дні проведення пленарних засідань щотижня на початку ранкового пленарного засідання відводиться до 30 хвилин для стислих (до трьох хвилин): у вівторок — оголошень, заяв, повідомлень, пропозицій (крім тих, що вносяться у спеціально встановленому цим Регламентом порядку) від депутатських фракцій; у середу — оголошень, заяв, повідомлень, пропозицій народних депутатів. У дні проведення пленарних засідань щотижня у п'ятницю з 10 до 11 години відводиться час для запитань членам Кабінету Міністрів України («година запитань до Уряду»), з 11 години відводиться час до 30 хвилин для стислих (до трьох хвилин) оголошень запитів і прийняття рішень про підтримку та направлення запитів, з 13 до 14 години відводиться час для виступів народних депутатів «з різних питань», а у п'ятницю третього тижня місяця з 11 години відводиться час для оголошення запитів і прийняття рішень про підтримку та направлення запитів, а також проводиться обговорення відповідей на запити за участю керівників та посадових осіб державних органів (крім органів судової влади), органів місцевого самоврядування, які відповідають на запити і запитання народних депутатів. У дні проведення пленарних засідань щотижня у середу відводиться час для розгляду питань, підготовлених і запропонованих у визначеному цим Регламентом порядку парламентською опозицією.

4. Питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради розглядаються в тій послідовності, у якій їх включено до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради.

5. Питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради, що залишилися нерозглянутими на пленарному засіданні, розглядаються Верховною Радою першими на наступному пленарному засіданні Верховної Ради, крім питань, розгляд яких відбувався у визначений цим Регламентом порядку за пропозицією парламентської опозиції, які розглядаються Верховною Радою на наступному пленарному засіданні у день, що відводиться для розгляду питань за пропозицією парламентської опозиції, відповідно до частини третьої цієї статті.

6. Апарат Верховної Ради забезпечує отримання народними депутатами порядку денного на наступний день пленарних засідань (за винятком питань, передбачених частиною п'ятою цієї статті) до 18 години дня, що йому передує.

Глава 4
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ВЕДЕННЯ ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАНЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 26. Реєстрація учасників та ведення пленарних засідань Верховної Ради

1. Перед відкриттям кожного пленарного засідання проводиться реєстрація народних депутатів особисто на підставі пред'явлення посвідчення народного депутата та підтвердження своєї присутності власноручним підписом, а також за допомогою електронної системи.

2. На початку ранкового та вечірнього пленарних засідань Апарат Верховної Ради подає головуючому на пленарному засіданні список народних депутатів, відсутніх на пленарному засіданні Верховної Ради на підставі розпоряджень Голови Верховної Ради України, Першого заступника Голови Верховної Ради України (перебування у відрядженні, відпустці). Такий список одночасно висвітлюється на моніторі головуючого на пленарному засіданні.

3. Підставою для відсутності народного депутата на пленарних засіданнях Верховної Ради, які проводяться відповідно до календарного плану роботи сесії Верховної Ради, є виконання народним депутатом у цей час доручень Верховної Ради та інші поважні причини: тимчасова непрацездатність, відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка у зв'язку з народженням дитини, відпустка для догляду за дитиною, відпустка у зв'язку з одруженням, відпустка у зв'язку із смертю рідних, документально підтверджені транспортні перешкоди. Поважними причинами відсутності народного депутата на пленарному засіданні Верховної Ради є й інші обставини, коли згідно з законодавством працівнику надається відпустка.

4. Дані письмової реєстрації є підставою для нарахування виплат народному депутату за час участі в пленарних засіданнях Верховної Ради. Спірні питання розглядаються комітетом, до предмета відання якого належать питання регламенту.

5. Пленарні засідання Верховної Ради відкриває, веде і закриває Голова Верховної Ради України, а в разі його відсутності — Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України, крім випадків, передбачених цим Регламентом.

Стаття 27. Обов'язки головуючого на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Головуючий на пленарному засіданні Верховної Ради:

1) дотримується норм Конституції України та цього Регламенту і вживає заходів щодо їх дотримання всіма присутніми на пленарному засіданні;

2) повідомляє про результати реєстрації народних депутатів та про кількість народних депутатів, відсутніх на пленарному засіданні, з поважних причин;

3) відкриває, веде та закриває пленарні засідання, оголошує перерви в пленарних засіданнях;

4) попереджає присутніх на закритому пленарному засіданні про процедуру проведення закритого пленарного засідання;

5) оголошує повну назву, реєстраційний номер, редакцію та ініціаторів внесення проектів законів, постанов та інших актів Верховної Ради, що вносяться на обговорення;

6) оголошує про запис через електронну систему на виступ з місця;

7) оголошує списки осіб, які записалися на виступ, та надає слово для виступу;

8) надає слово для доповіді (співдоповіді), запитань, виступу, оголошує наступного промовця;

9) створює рівні можливості народним депутатам, депутатським фракціям для участі в обговоренні питань відповідно до положень цього Регламенту;

10) утримується від коментарів та оцінок щодо промовців та їх виступів, крім випадків порушення норм депутатської етики (стаття 51 цього Регламенту);

11) вживає заходів для підтримання порядку на пленарному засіданні;

12) організовує розгляд питань відповідно до норм цього Регламенту;

13) оголошує результати голосування та про прийняте рішення;

14) оголошує офіційні повідомлення та запити народних депутатів;

15) оголошує перерву до 30 хвилин на вимогу не менш як двох

ЗАКІНЧЕННЯ НА 6-21-Й СТОР.

депутатських фракцій, за умови використання цього права депутатською фракцією впродовж одного пленарного засідання;

16) здійснює інші повноваження відповідно до положень цього Регламенту.

2. На час доповіді, співдоповіді, виступу в дебатах головуючого на пленарному засіданні, розгляду внесеної ним пропозиції не з процедурного питання та прийняття рішення щодо неї, а також розгляду питання персонально щодо головуючого на пленарному засіданні ведення пленарного засідання доручається Першому заступнику чи заступнику Голови Верховної Ради України.

Стаття 28. Права головуючого на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Головуючий на пленарному засіданні Верховної Ради має право:

1) вносити пропозиції з процедурних питань щодо ходу пленарного засідання, які ставляться на голосування першими;

2) об'єднувати обговорення кількох пов'язаних між собою питань порядку денного пленарного засідання Верховної Ради. Якщо з цього приводу виникають заперечення народних депутатів, процедурне рішення про це приймається Верховною Радою без обговорення;

3) підсумовувати обговорення питань;

4) ставити уточнюючі запитання промовцю на пленарному засіданні щодо фактичних помилок, допущених у його виступі;

5) зачитувати або доручати Першому заступнику чи заступнику Голови Верховної Ради України зачитувати письмові пропозиції та інші документи щодо обговорюваного питання;

6) оголошувати повідомлення до початку розгляду питань порядку денного пленарного засідання Верховної Ради, а в термінових випадках — у ході пленарного засідання, але не перериваючи виступ промовця або процедуру голосування;

7) продовжувати засідання на 15 хвилин понад визначений час;

8) оголошувати перерву до 30 хвилин, але не більше однієї перерви впродовж одного пленарного засідання;

9) давати розпорядження Апарату Верховної Ради про надання народним депутатам під час пленарного засідання додаткових матеріалів з питань, включених до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради;

10) вимикати без попередження мікрофон, якщо промовець виступає без дозволу;

11) проводити рейтингове (сигнальне) голосування для прогнозування результатів голосування питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради.

Стаття 29. Відповідальність головуючого на пленарному засіданні Верховної Ради

1. У разі порушення головуючим на пленарному засіданні вимог цього Регламенту народний депутат має право невідкладно або після закінчення розгляду питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради звернутися до головуючого на пленарному засіданні із зауваженням про допущені ним порушення для негайного їх усунення.

2. У разі грубого або систематичного порушення цього Регламенту головуючим на пленарному засіданні, за письмовою пропозицією, внесеною на пленарному засіданні не менш як двома депутатськими фракціями, або не менш як однією третиною народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради шляхом зібрання їх підписів, або комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, після скороченого обговорення Верховна Рада може прийняти рішення про відсторонення головуючого на пленарному засіданні від ведення пленарних засідань на строк до двох пленарних днів більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, про що робиться запис у протоколі пленарного засідання Верховної Ради. На цей час за ним зберігаються виплати, пов'язані з виконанням депутатських повноважень та посадових обов'язків.

3. Внесення на розгляд сесії Верховної Ради пропозиції про відсторонення головуючого на пленарному засіданні від ведення пленарного засідання передбачає усунення його від головування на весь час її розгляду.

4. Обговорення та голосування пропозиції про відсторонення головуючого на пленарному засіданні від ведення пленарного засідання проводяться відразу після її внесення.

5. У разі відсторонення головуючого на пленарному засіданні від ведення пленарних засідань три і більше разів протягом однієї чергової сесії Верховної Ради, за висновком комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, Верховна Рада може розглянути питання про відкликання його з посади відповідно Голови Верховної Ради України, Першого заступника чи заступника Голови Верховної Ради України.

Глава 5
ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ НА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАННЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 30. Процедура повного обговорення питань на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Процедура повного обговорення питань (далі — повне обговорення) на пленарному засіданні включає:

1) доповідь народного депутата — ініціатора внесення пропозиції або іншого суб'єкта права законодавчої ініціативи чи його представника, запитання доповідачу і відповіді на них;

2) співдоповідь визначеного головним комітетом чи тимчасовою спеціальною комісією співдоповідача, запитання співдоповідачу і відповіді на них;

3) виступи народних депутатів — членів головного комітету чи тимчасової спеціальної комісії з оголошенням та обґрунтуванням окремої думки, якщо вона не була надана народним депутатам разом з висновком відповідного комітету чи тимчасової спеціальної комісії;

4) виступи по одному представнику від кожного комітету, тимчасової спеціальної комісії, до яких, крім головного комітету, направлявся проект закону чи іншого акта Верховної Ради, у разі якщо висновки цих комітетів чи тимчасових спеціальних комісій не були надані народним депутатам;

5) виступи представників депутатських фракцій, народних депутатів;

6) оголошення головуючим на пленарному засіданні про припинення обговорення та повідомлення про кількість промовців, які виступили і які записалися на виступ;

7) заключне слово доповідача і співдоповідача (співдоповідачів);

8) уточнення та оголошення головуючим на пленарному засіданні пропозицій, які надійшли щодо обговорюваного питання і будуть ставитися на голосування.

Стаття 31. Скорочена процедура обговорення питань на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Розгляд питань за скороченою процедурою обговорення (далі — скорочена процедура) здійснюється за рішенням Верховної Ради.

2. Скорочена процедура обговорення включає:

1) виступ народного депутата — ініціатора внесення пропозиції або іншого суб'єкта права законодавчої ініціативи чи його представника з обґрунтуванням пропозиції;

2) виступ голови комітету або представника від головного комітету у разі розгляду питання, яке готувалося цим комітетом;

3) виступи представників двох депутатських фракцій на підтримку кожної пропозиції і представників двох депутатських фракцій не на підтримку пропозиції;

4) уточнення та оголошення головуючим на пленарному засіданні пропозицій, які надійшли і будуть ставитися на голосування;

5) виступи з мотивів голосування по одному представнику від депутатських фракцій, представники яких не брали участі в обговоренні.

3. Скорочена процедура обговорення, крім випадків, передбачених частиною першою цієї статті, застосовується також в інших випадках, зазначених у цьому Регламенті.

Глава 6
ПОРЯДОК ВИСТУПІВ І НАДАННЯ СЛОВА НА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАННЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 32. Тривалість часу виступів на пленарному засіданні Верховної Ради

1. На пленарному засіданні Верховної Ради ніхто не може виступати без дозволу головуючого на пленарному засіданні. Головуючий на пленарному засіданні надає слово промовцям для доповіді, співдоповіді, виступів, заключного слова, заяв, резолюції, пояснень, зауважень, запитань, повідомлень та довідок, внесення пропозицій, поправок, оголошення депутатських запитів, обґрунтування відповіді на депутатський запит посадовою особою, до якої був звернений депутатський запит, обґрунтування пропозицій чи поправок, відповіді на запитання, репліки, виголошення окремої думки.

2. Для доповіді надається не менше 10 хвилин, співдоповіді п'яти хвилин і заключного слова — трьох хвилин. Для виступу в обговоренні, для заяв, резолюцій, повідомлень, оголошення депутатських запитів, обґрунтування відповіді на депутатський запит посадовою особою, до якої був звернений депутатський запит, надається три хвилини; для повторних виступів в обговоренні, для виступів за процедурою скороченого обговорення, для виступів щодо постатейного голосування проектів законів, інших актів Верховної Ради, виступів щодо кандидатур на посади, внесення пропозицій, для відповіді членів Кабінету Міністрів України на запитання — дві хвилини; для виступів з процедури та з мотивів голосування, пояснень, обґрунтування пропозицій чи поправок, зауважень, запитань та відповідей на них, повідомлень, реплік, довідок, оголошення окремої думки, запитань представників депутатських фракцій, які не входять до складу коаліції, народних депутатів до членів Кабінету Міністрів України — одна хвилина. Тривалість часу для доповіді й співдоповіді під час розгляду проектів кодексів та законопроектів, які містять більш як 100 статей, пунктів, а також законопроектів про внесення змін до Конституції України збільшується у два рази, якщо Верховна Рада не прийме іншого рішення.

3. Загальна тривалість часу розгляду кожного питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради пропонується головуючим на пленарному засіданні перед початком обговорення цього питання, залежно від кількості осіб, які записалися на виступ. Якщо є заперечення народних депутатів щодо пропозиції головуючого на пленарному засіданні, Верховна Рада приймає процедурне рішення щодо тривалості обговорення зазначеного питання.

Стаття 33. Порядок запису на виступ на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Запис на виступ з трибуни з будь-якого питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради від кожної депутатської фракції здійснюється за допомогою електронної системи в день розгляду відповідного питання порядку денного після оголошення головуючим на пленарному засіданні про перехід до розгляду цього питання. Черговість виступів формується за допомогою електронної системи із застосуванням генератора випадкових чисел з урахуванням належності народних депутатів до депутатських фракцій.

2. Запис на виступ з трибуни народних депутатів особисто та «з різних питань» (частина третя статті 25 цього Регламенту) здійснюється після оголошення головуючим на пленарному засіданні про перехід до розгляду відповідного питання. Черговість виступів формується за допомогою електронної системи із застосуванням генератора випадкових чисел без урахування належності народних депутатів до депутатських фракцій. Загального часу для особистих виступів народних депутатів відводиться до 15 хвилин, якщо Верховною Радою не прийнято іншого рішення.

3. Черговість виступів з місця з будь-якого питання порядку денного пленарного засідання Верховної Ради формується за допомогою електронної системи без урахування належності народних депутатів до депутатських фракцій і визначається із застосуванням генератора випадкових чисел.

4. Списки народних депутатів для виступу з місця та виступу з трибуни висвітлюються на моніторах Голови Верховної Ради України, Першого заступника та заступника Голови Верховної Ради України, на моніторах пультів народних депутатів, а також на інформаційному табло електронної системи в залі засідань.

5. Без запису на виступ з місця може надаватися слово для обґрунтування пропозицій або поправок, внесених у письмовій формі, якщо на цьому наполягає народний депутат або представник іншого суб'єкта права законодавчої ініціативи.

6. Для розгляду окремих питань порядку денного пленарного засідання Верховна Рада своїм рішенням про одноразове відхилення (ad hoc) може встановити інший порядок надання слова, ніж передбачений цією статтею.

Стаття 34. Гарантоване право на виступ на пленарному засіданні

1. Президент України, Прем'єр-міністр України, Голова Національного банку України, Голова Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, Голова Рахункової палати, Генеральний прокурор України або уповноважені ними особи, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини мають гарантоване право на виступ з обговорюваного питання, якщо воно стосується їх повноважень.

2. Особі, офіційно запрошеній на пленарне засідання (частини друга, третя статті 6 цього Регламенту), слово для виступу надається відповідно до процедурного рішення, прийнятого Верховною Радою без обговорення.

3. Кожна депутатська фракція має гарантоване право на виступ одного представника з кожного питання порядку денного пленарного засідання.

4. Народному депутату, представникам інших суб'єктів права законодавчої ініціативи, які внесли письмову пропозицію чи поправку, на їхню вимогу надається слово для обґрунтування пропозиції чи поправки.

Стаття 35. Черговість надання слова на пленарному засіданні

1. Головуючий на пленарному засіданні надає слово для виступу народним депутатам із дотриманням черговості, визначеної при записі на виступ.

2. Народний депутат, записаний на виступ, у будь-який час може відмовитися від свого права на виступ. Він може передати своє право на виступ іншому народному депутату. Право на частину виступу не передається.

3. Якщо народний депутат у момент надання йому слова для виступу відсутній у залі засідань і не передав своє право на виступ іншому народному депутатові, вважається, що він відмовився від виступу.

4. За зверненням народних депутатів, які записалися на виступ, але не мали змоги виступити у зв'язку з припиненням обговорення, тексти їх виступів повинні бути включені до стенографічного бюлетеня пленарного засідання за умови, що такі тексти виступів народні депутати подадуть до Апарату Верховної Ради відразу після закінчення пленарного засідання. Надрукований текст виступу за обсягом має бути таким, щоб при його зачитуванні витрачалося часу не більше, ніж встановлено для виступу.

Стаття 36. Вимоги до виступів на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Промовець повинен виступати тільки з того питання, з якого йому надано слово, та дотримуватися тривалості часу, наданого для виступу. За звичайних обставин виступ промовця не переривається.

2. Виступ з мотивів голосування має визначати позицію щодо голосування «за», «проти», «утримався».

3. Народний депутат може виступити на пленарному засіданні з того самого питання чи пропозиції, які будуть ставитися на голосування, як правило, не більше двох разів. Про відступ від встановленого правила Верховна Рада без обговорення приймає процедурне рішення.

4. Запитання доповідачам і співдоповідачам ставляться письмово або усно та формулюються коротко і чітко. Народний депутат, який поставив запитання, може уточнити та доповнити його. Відповідь на запитання повинна бути точною і лаконічною. Народним депутатам, які виступають в обговоренні, запитання не ставляться, за винятком уточнюючих запитань головуючого на пленарному засіданні.

5. Доповідь, співдоповідь, виступ при повному обговоренні питання, заява, звернення, повідомлення, декларація, резолюція, інформація на вимогу Верховної Ради, обґрунтування відповіді на депутатський запит виголошуються з трибуни.

Глава 7
ОРГАНІЗАЦІЯ ГОЛОСУВАННЯ НА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАННЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 37. Види та способи голосування

1. Рішення Верховної Ради приймаються відкритим або таємним голосуванням у порядку, визначеному цим Регламентом (статті 47—50).

2. Відкрите голосування здійснюється:

1) за допомогою електронної системи з фіксацією результатів голосування — поіменне, в тому числі з можливим роздрукуванням результатів голосування кожного народного депутата. На вимогу народних депутатів результати голосування можуть висвітлюватися на інформаційному табло електронної системи в залі засідань по депутатських фракціях;

2) шляхом підняття руки (у разі відсутності технічної можливості голосування за допомогою електронної системи);

3) шляхом подачі іменних бюлетенів у порядку, встановленому Верховною Радою.

3. Після закінчення кожного голосування за допомогою електронної системи його результати висвітлюються на інформаційному табло електронної системи в залі засідань та оголошуються головуючим на пленарному засіданні.

4. Таємне голосування здійснюється народним депутатом особисто шляхом подачі бюлетеня.

5. Верховна Рада може прийняти процедурне рішення щодо визначення виду і способу голосування з питання, що розглядається, якщо вид і спосіб голосування не встановлені законом і цим Регламентом.

Стаття 38. Бюлетень, час і місце для таємного голосування

1. Бюлетені для таємного голосування в кількості, що відповідає фактичній чисельності обраних народних депутатів, виготовляються Лічильною комісією за встановленою Верховною Радою формою. Бюлетені для кожного таємного голосування повинні бути однаковими за матеріалом, кольором, розміром, змістом і не повинні мати ніяких позначок. У бюлетені для таємного голосування зазначається мета голосування та у відповідному місці ставляться штамп і підписи голови та секретаря Лічильної комісії.

2. До бюлетеня для таємного голосування при персональних обраннях, призначеннях, наданні згоди на призначення включаються всі кандидатури на посади, які були висунуті у порядку, встановленому цим Регламентом чи законом, і які дали згоду балотуватися. Самовідвід кандидатів приймається Верховною Радою без голосування. Кандидат може зняти свою кандидатуру (не балотуватися) і перед проведенням повторного голосування. Якщо розглядається питання про надання згоди на звільнення з посади, відкликання, звільнення з посади, припинення повноважень або висловлення недовіри, то до бюлетеня для таємного голосування включається відповідна кандидатура, незалежно від її згоди на це.

3. Час, місце (сектор) і порядок проведення голосування визначаються Лічильною комісією, про що вона повідомляє народних депутатів на пленарному засіданні Верховної Ради перед початком голосування. Якщо з цих питань у народних депутатів виникає заперечення, зміни до рішення Лічильної комісії приймаються після скороченого обговорення більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

4. Лічильна комісія перед початком голосування перевіряє наявність кабін (приміщень) для голосування, опечатує скриньки для таємного голосування і забезпечує всі необхідні умови для додержання таємності голосування та вільного, особистого волевиявлення народними депутатами.

Стаття 39. Організація таємного голосування та встановлення його результатів

1. Кожному народному депутату Лічильною комісією видається один бюлетень для таємного голосування після пред'явлення ним посвідчення та проставлення особистого підпису в реєстрі про одержання бюлетеня. Бюлетені видаються безпосередньо при вході в сектор для таємного голосування.

2. Місце (сектор) для таємного голосування облаштовується таким чином, щоб при вході до сектору для голосування були розміщені столи для реєстрації народних депутатів та одержання ними бюлетенів для таємного голосування, а при виході — кабіна та прозора скринька для таємного голосування. При цьому до сектору для голосування одночасно може ввійти така кількість народних депутатів, яка відповідає кількості наявних столів для реєстрації. Наступний народний депутат може одержати бюлетень для таємного голосування і ввійти до кабіни для таємного голосування тільки після того, як вона звільниться. Народний депутат не має права двічі входити до сектору для таємного голосування при проведенні одного голосування.

3. Голосування проводиться в кабіні для таємного голосування шляхом проставлення в бюлетені для таємного голосування позначки, що засвідчує волевиявлення народного депутата, напроти прізвища кандидата, за якого народний депутат голосує, або напроти іншого запропонованого в бюлетені варіанта рішення. Заповнений бюлетень для таємного голосування опускається в скриньку, що знаходиться біля кабіни для таємного голосування. Голосування закінчується в час, визначений Лічильною комісією.

4. Недійсними вважаються бюлетені невстановленого зразка, бюлетені, у яких підтримано дві і більше кандидатур на одну посаду, а також бюлетені, з яких неможливо з'ясувати волевиявлення народного депутата. Прізвища, додатково вписані до бюлетенів, при підрахунку голосів не враховуються.

5. Рішення за результатами таємного голосування вважається прийнятим, якщо за нього подано більшість голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради та якщо в Конституції України не встановлено іншої кількості голосів народних депутатів, необхідної для прийняття такого рішення.

6. Таємне голосування вважається таким, що не відбулося, якщо бюлетенів для таємного голосування народними депутатами одержано менше, ніж необхідно для прийняття відповідного рішення. У такому разі проводиться переголосування, якщо інше не встановлено законом або якщо більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради не прийнято іншого рішення.

Стаття 40. Повторне голосування

1. Якщо при обранні, призначенні, наданні згоди на призначення на посаду лише однієї особи жоден із кількох кандидатів на посаду не одержить за результатами першого голосування необхідної більшості голосів народних депутатів, проводиться повторне голосування щодо двох кандидатур, які одержали найбільшу кількість голосів народних депутатів при першому голосуванні.

2. Якщо внаслідок вибуття кандидатів на посаду з балотування залишається один кандидат на посаду, повторне голосування проводиться щодо нього.

3. Якщо за результатами таємного голосування рішення про надання згоди на звільнення з посади, відкликання, звільнення з посади, припинення повноважень або висловлення недовіри не прийнято, пропозиція вважається відхиленою і повторному розгляду або новому голосуванню щодо тієї самої особи на цій сесії не підлягає, крім випадків виникнення нових підстав або з'ясування обставин, які не були відомі Верховній Раді при розгляді відповідної кандидатури.

4. Якщо за результатами таємного голосування кандидата не було відповідно обрано, призначено, надано згоди на його призначення на посаду, проводиться повторний розгляд цього ж питання порядку денного з новим висуненням кандидатів, якщо інше не встановлено законом. Кількість повторних розглядів таких питань не обмежується.

Стаття 41. Таємне голосування списком

1. Верховна Рада може прийняти процедурне рішення про таємне голосування щодо кандидатур на посади списком, якщо інше не встановлено цим Регламентом чи законом. У разі обрання, призначення колегіального органу списком до бюлетеня для таємного голосування може включатися більше кандидатур, ніж потрібно для обрання, призначення.

2. Кандидатури на посади вносяться до бюлетеня в алфавітному або іншому порядку, визначеному Верховною Радою.

3. Голосування і підрахунок голосів здійснюються щодо кожної кандидатури окремо. Обраними, призначеними при голосуванні списком вважаються кандидати, які отримали найбільшу кількість голосів народних депутатів, яка становить більше половини голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

4. Якщо внаслідок голосування за списком не обрано, не призначено на посади необхідної кількості осіб, продовжується розгляд того ж питання порядку денного з новим висуненням кандидатів на вакантні посади.

Стаття 42. Інформування про результати таємного голосування

1. Голова Лічильної комісії або визначений нею доповідач — член Лічильної комісії доповідає на пленарному засіданні Верховної Ради про результати таємного голосування, виявлені порушення порядку голосування та відповідає на запитання народних депутатів.

2. Результати таємного голосування Лічильна комісія заносить до протоколу, який підписують усі присутні її члени. Член Лічильної комісії, який не погоджується з її протоколом, у письмовій формі викладає свою окрему думку, яка додається до протоколу засідання Лічильної комісії і оголошується на пленарному засіданні Верховної Ради.

3. Якщо за результатами таємного голосування буде прийнято рішення про обрання, призначення, надання згоди на призначення на посаду відповідного кандидата, головуючий на пленарному засіданні на підставі доповіді Лічильної комісії оголошує таке рішення, яке оформляється постановою Верховної Ради.

Стаття 43. Контроль за використанням електронної системи підрахунку голосів

1. Контроль за використанням електронної системи на пленарних засіданнях Верховної Ради здійснює Лічильна комісія, яка має право безперешкодного доступу до всієї інформації, необхідної для здійснення контролю, та право на залучення експертів і фахівців до роботи з перевірки електронної системи.

2. У разі необхідності розгляду питань, що виходять за межі повноважень Лічильної комісії, за зверненням Лічильної комісії, народного депутата, депутатської фракції чи за дорученням Верховної Ради, Голови Верховної Ради України, Першого заступника чи заступника Голови Верховної Ради України такі питання розглядаються в комітеті, до предмета відання якого належать питання регламенту.

Стаття 44. Час голосування при прийнятті рішень Верховної Ради

1. Голосування при прийнятті рішень Верховної Ради з будь-якого питання проводиться на пленарному засіданні безпосередньо після його обговорення, крім випадку, коли неможливо провести голосування.

Стаття 45. Порядок голосування пропозицій і поправок на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Пропозиції, у тому числі статті, частини статті, розділи та пункти проекту акта Верховної Ради і поправки, що будуть ставитися на голосування, оголошуються головуючим на пленарному засіданні, при цьому називається ініціатор їх внесення. Якщо їх текст був наданий народним депутатам і ніхто з них не наполягає на його зачитуванні, головуючий на пленарному засіданні може замість зачитування тексту називати номери пропозицій, поправок до проекту акта Верховної Ради, які ставляться на голосування, якщо такий порядок дає можливість народним депутатам однозначно зрозуміти, за що вони голосують. За будь-яких умов із стенограми пленарного засідання також повинно бути однозначно зрозуміло, який конкретно текст і з якого документа ставився на голосування.

2. Після оголошення головуючим на пленарному засіданні пропозиції, поправки на вимогу ініціатора їх внесення йому надається слово.

3. Перед голосуванням кількох пропозицій і поправок, які виключають одна одну, головуючий на пленарному засіданні послідовно, в порядку внесення, оголошує їх і, якщо до них немає зауважень, ставить на голосування.

4. На голосування ставляться окремо всі пропозиції і поправки, що надійшли і не були відкликані у порядку, визначеному цим Регламентом.

5. Прийняття однієї з попередніх пропозицій означає відхилення наступних, які на голосування не ставляться.

6. Якщо пропозиція чи поправка, що має ставитися на голосування, містить кілька положень, стосується кількох взаємопов'язаних положень або містить кілька частин, кожна з яких має власне правове значення, то за процедурним рішенням може проводитися голосування її частин із наступним голосуванням у цілому.

7. У разі якщо всі поставлені на голосування частини пропозиції чи поправки прийняті, а в результаті голосування в цілому пропозиція чи поправка відхиляється, то пропозиція чи поправка вважається відхиленою в цілому.

8. Пропозиції чи поправки, які не отримали необхідної кількості голосів народних депутатів на підтримку, вважаються відхиленими.

Глава 8
РІШЕННЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 46. Види рішень Верховної Ради

1. Рішеннями Верховної Ради є акти Верховної Ради, а також процедурні та інші рішення, які заносяться до протоколу пленарних засідань Верховної Ради.

2. Актами Верховної Ради є закони, постанови, Регламент Верховної Ради, резолюції, декларації, звернення, заяви.

Стаття 47. Прийняття рішень Верховної Ради

1. Відповідно до частини другої статті 84, статті 91 Конституції України Верховна Рада приймає рішення виключно на її пленарних засіданнях після обговорення питань більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, крім випадків, передбачених Конституцією України та цим Регламентом.

2. Рішення Верховної Ради приймаються шляхом відкритого поіменного голосування, крім випадків, передбачених цим Регламентом, коли проводяться таємне голосування шляхом подачі бюлетенів та відкрите голосування шляхом подачі іменних бюлетенів.

3. Голосування здійснюється народними депутатами особисто за допомогою електронної системи в залі засідань Верховної Ради або у визначеному для таємного голосування місці біля залу для пленарних засідань.

4. Рішення про персональні обрання, призначення, надання згоди на призначення на посаду, надання згоди на звільнення з посади та звільнення з посади приймаються Верховною Радою шляхом відкритого поіменного голосування, крім випадків, передбачених законом та цим Регламентом, коли рішення приймаються таємним голосуванням шляхом подачі бюлетенів.

5. Рішення Верховної Ради щодо проектів законів, постанов, інших актів Верховної Ради приймаються лише з питань, включених до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради до початку пленарного засідання.

Стаття 48. Скасування рішень Верховної Ради

1. Рішення Верховної Ради можуть бути скасовані Верховною Радою до підписання відповідного акта Верховної Ради Головою Верховної Ради України.

2. Закони, постанови та інші акти Верховної Ради, що набрали чинності, скасуванню Верховною Радою не підлягають, вони можуть бути визнані Верховною Радою такими, що втратили чинність.

3. У разі порушення встановленої цим Регламентом процедури при розгляді й голосуванні проекту закону, постанови, іншого акта Верховної Ради народний депутат, інший суб'єкт права законодавчої ініціативи чи його представник можуть звернутися до головуючого на пленарному засіданні з заявою про порушення цього Регламенту при розгляді й голосуванні питання.

4. Головуючий на пленарному засіданні повинен невідкладно вжити заходів для усунення порушень цього Регламенту, які виникли при розгляді й голосуванні питання, або у разі виникнення перешкод, які могли вплинути на результати голосування під час його проведення, провести за рішенням Верховної Ради повторне голосування без обговорення.

5. У разі якщо в результаті вжитих головуючим на пленарному засіданні заходів не забезпечено припинення порушення цього Регламенту та не усунуто наслідків цього порушення при голосуванні за закон, постанову чи інший акт Верховної Ради в цілому або якщо головуючий на пленарному засіданні залишив заяву без розгляду, народний депутат, інший суб'єкт права законодавчої ініціативи може у дводенний строк звернутися до Голови Верховної Ради України з відповідною письмовою заявою.

6. Одночасно народний депутат, інший суб'єкт права законодавчої ініціативи вносить проект постанови Верховної Ради про скасування рішення Верховної Ради про прийняття закону, постанови чи іншого акта Верховної Ради в цілому.

7. Голова Верховної Ради України або Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України направляє проект постанови Верховної Ради, передбачений частиною шостою цієї статті, в день його внесення комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, для попереднього розгляду і внесення пропозицій.

8. Комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, в терміновому порядку, але не пізніш як за три дні від дня одержання проекту постанови Верховної Ради з урахуванням календарного плану роботи сесії Верховної Ради, готує висновок щодо доцільності його прийняття чи відхилення.

9. Після розгляду відповідного проекту постанови Верховної Ради в комітеті, до предмета відання якого належать питання регламенту, Верховна Рада без голосування про включення до порядку денного розглядає його на пленарному засіданні. Обговорення питання щодо такого проекту постанови Верховної Ради проводиться за скороченою процедурою.

10. Рішення про скасування результатів голосування за закон, постанову чи інший акт Верховної Ради в цілому приймається більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, якщо інше не передбачено цим Регламентом.

Стаття 49. Рішення Верховної Ради з процедурних питань

1. Верховна Рада може прийняти рішення з процедурних питань (далі — процедурне рішення), зазначених у цьому Регламенті (частина третя статті 6, частина четверта статті 9, частина третя статті 10, пункт 2 частини першої статті 28, частина третя статті 32, частина друга статті 34, частина третя статті 36, частина п'ята статті 37, частина перша статті 41, частина шоста статті 45, частина третя статті 74, частина четверта статті 96, частина друга статті 113, частини друга, третя статті 119, частина четверта статті 134, частина друга статті 157, частини перша, четверта статті 179, частини третя, шоста статті 181, частина шоста статті 205), без підготовки в комітетах та включення до порядку денного. Такі рішення приймаються відразу після скороченого обговорення однією третиною голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

2. Процедурне рішення приймається відкритим поіменним голосуванням і заноситься до протоколу пленарного засідання Верховної Ради.

Стаття 50. Рішення про одноразове відхилення (ad hoc) від процедур, передбачених цим Регламентом

1. У разі необхідності Верховною Радою з додержанням обмежень, передбачених частинами другою та третьою цієї статті, може бути прийняте рішення про одноразове відхилення (ad hoc) від процедур, передбачених цим Регламентом. Таке рішення приймається без обговорення шляхом голосування, яке проводиться після внесення відповідної пропозиції і заноситься до протоколу пленарного засідання Верховної Ради.

2. Прийняття рішення про одноразове відхилення (ad hoc) від процедур, передбачених цим Регламентом, не допускається, якщо така процедура, одноразове відхилення (ad hoc) від якої пропонується, зумовлена вимогами Конституції України або закону.

3. З питань законодавчої процедури прийняття рішення про одноразове відхилення (ad hoc) від процедур, передбачених цим Регламентом, допускається лише щодо перенесення розгляду законопроектів, продовження чи скорочення строків внесення альтернативних законопроектів, пропозицій та поправок до законопроектів, скорочення строків надання законопроектів народним депутатам та строків розгляду законопроектів у комітетах (частина третя статті 101, частина друга статті 109, частина друга статті 116 цього Регламенту).

Глава 9
ДОТРИМАННЯ ДИСЦИПЛІНИ ТА НОРМ ЕТИКИ НА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАННЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 51. Дотримання дисципліни та норм етики народними депутатами на пленарному засіданні

1. Народним депутатам забороняється вносити до залу засідань та використовувати під час проведення пленарного засідання плакати, лозунги, гучномовці, інші предмети, які не мають на меті забезпечення законодавчої діяльності.

2. На пленарному засіданні народний депутат не повинен перешкоджати викладенню або сприйняттю виступу (вигуками, оплесками, вставанням, розмовами по мобільному телефону тощо), вживати образливі висловлювання та непристойні слова, закликати до незаконних дій.

3. Якщо народний депутат вважає, що промовець або головуючий на пленарному засіданні неправильно тлумачить його слова або дії, він може в письмовій формі звернутися до головуючого на пленарному засіданні з проханням надати йому слово для пояснень чи зауважень. Головуючий на пленарному засіданні надає народному депутату слово відразу або в кінці обговорення, але до голосування. В останньому випадку головуючий на пленарному засіданні відразу повідомляє народних депутатів про надходження такого звернення від народного депутата і визначає час, коли йому буде надано слово.

4. Якщо народний депутат виголошує образливі слова на адресу іншого народного депутата або депутатської фракції, головуючий на пленарному засіданні попереджає цього народного депутата про неприпустимість таких висловлювань або припиняє його виступ. Народний депутат або представник депутатської фракції, на адресу яких були виголошені образливі слова, може звернутися до головуючого на пленарному засіданні з вимогою про надання слова для репліки. Головуючий на пленарному засіданні надає слово для репліки народному депутату або представнику депутатської фракції відразу після звернення або після завершення обговорення питання.

5. Якщо народний депутат, депутатська фракція, на адресу яких були виголошені образливі слова, вважають, що конфлікт не вичерпано і порозуміння між народними депутатами не досягнуто, то вони письмово звертаються до комітету, до предмета відання якого належить питання регламенту, який розглядає це питання на своєму засіданні. У таких випадках за висновком комітету, до предмета відання якого належить питання регламенту, Верховна Рада без обговорення може прийняти рішення про позбавлення народного депутата права брати участь у пленарних засіданнях (до п'яти пленарних засідань). Це рішення доводиться до відома виборців через газету «Голос України».

6. Якщо під час пленарного засідання народний депутат вчинив дії, що містять ознаки злочину, обговорення питань зупиняється. Головуючий на пленарному засіданні повідомляє Верховну Раду про факт, що відбувся, і оголошує перерву в пленарному засіданні або закриває його і звертається до комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, з пропозицією розглянути це питання і внести пропозиції щодо вжиття відповідних заходів. Якщо зазначені дії вчинені до відкриття пленарного засідання, під час його перерви чи після закриття, головуючий на пленарному засіданні повідомляє Верховну Раду про них після перерви або після відкриття найближчого пленарного засідання.

7. Якщо під час розгляду питань порядку денного пленарного засідання Верховної Ради виникає ситуація щодо різного розуміння народними депутатами застосування тієї чи іншої норми цього Регламенту, що загрожує зривом пленарного засідання, на письмове звернення двох депутатських фракцій про порушення норм цього Регламенту головуючий на пленарному засіданні оголошує перерву.

Стаття 52. Дотримання дисципліни та норм етики промовцями на пленарному засіданні Верховної Ради

1. На пленарному засіданні Верховної Ради промовець не повинен вживати образливих висловлювань, непристойних слів, закликати до незаконних дій. У разі порушення промовцем такої вимоги головуючий на пленарному засіданні попереджає його про неприпустимість таких висловлювань і закликів або припиняє його виступ, а в разі повторного порушення — позбавляє права виступу на цьому пленарному засіданні.

2. Якщо головуючий на пленарному засіданні звертається до промовця, то останній повинен негайно зупинити свій виступ. Якщо промовець не зробив цього, головуючий на пленарному засіданні припиняє його виступ.

3. Головуючий на пленарному засіданні надає промовцю додатковий час для виступу такої тривалості, на яку його виступ було перервано, за винятком випадків застосування до промовця заходів впливу, встановлених цим Регламентом.

4. Якщо промовець виступає без дозволу головуючого на пленарному засіданні, мікрофон може бути вимкнено без попередження.

5. Якщо промовець перевищує час, відведений для виступу, або висловлюється не з обговорюваного питання чи виступає не з тих підстав, з яких йому надано слово, головуючий на пленарному засіданні попереджає його про це, а в разі подальшого порушення вимог цього Регламенту позбавляє його слова. Та частина виступу промовця, яка висловлена після позбавлення його слова, не включається до стенограми пленарного засідання Верховної Ради.

Стаття 53. Дотримання дисципліни особами, присутніми на пленарних засіданнях Верховної Ради

1. Особам, присутнім на пленарному засіданні Верховної Ради, забороняється вносити та використовувати під час проведення пленарного засідання плакати, лозунги, гучномовці, інші предмети, що можуть створювати перешкоди у проведенні засідання. Такі особи повинні дотримуватися дисципліни, не порушувати порядок, утримуватися від публічних проявів свого ставлення до того, що відбувається на пленарному засіданні.

2. За пропозицією головуючого на пленарному засіданні або за пропозицією народного депутата, підтриманою однією третиною голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, особи, які порушили вимоги частини першої цієї статті, зобов'язані покинути пленарне засідання.

Глава 10
ПРОТОКОЛ, СТЕНОГРАМА, СТЕНОГРАФІЧНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАНЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 54. Протокол пленарного засідання Верховної Ради

1. Пленарне засідання Верховної Ради протоколюється. Підготовку протоколу пленарного засідання Верховної Ради забезпечує Апарат Верховної Ради. Протокол пленарного засідання Верховної Ради підписує головуючий на пленарному засіданні. Кожна зміна головуючого на пленарному засіданні фіксується у протоколі пленарного засідання Верховної Ради.

2. У протоколі пленарного засідання Верховної Ради зазначаються порядковий номер скликання Верховної Ради, сесії, протоколу, дата та місце проведення пленарного засідання, кількість присутніх народних депутатів; прізвище та ініціали головуючого на пленарному засіданні, а також членів Тимчасової президії першої сесії до обрання Голови Верховної Ради України; окремо кожне питання порядку денного із зазначенням посади, прізвища та ініціалів доповідача, співдоповідача, прізвищ, ініціалів і номерів посвідчень народних депутатів, які взяли участь у обговоренні питання, та належність їх до депутатських фракцій; результати голосування проектів законів, постанов, інших актів Верховної Ради, доручення Верховної Ради, пропозицій народних депутатів і прийняті рішення, у тому числі процедурні.

Стаття 55. Стенограма, стенографічний бюлетень пленарних засідань Верховної Ради

1. Пленарне засідання Верховної Ради стенографується. Ведення стенограми, видання стенографічного бюлетеня пленарного засідання Верховної Ради здійснює Апарат Верховної Ради. Стенограма і стенографічний бюлетень пленарного засідання Верховної Ради мають повністю відображати хід обговорень, результати голосування проектів законів, постанов, інших актів Верховної Ради і прийняті рішення, у тому числі процедурні. Вони повинні містити інформацію про номер, день, час, місце проведення та порядок денний пленарного засідання, а також прізвище головуючого на пленарному засіданні.

2. Стенограма відкритих пленарних засідань Верховної Ради до її редагування розміщується на офіційному веб-сайті Верховної Ради не пізніше наступного дня після пленарного засідання, після редакційного опрацювання оформляється в тижневий строк і підписується керівником Апарату Верховної Ради. Протягом цього часу народний депутат може подати свої зауваження щодо неточностей, допущених у стенограмі пленарного засідання.

3. До стенографічного бюлетеня пленарного засідання додатково включаються:

1) дані про поіменну реєстрацію присутніх на пленарному засіданні народних депутатів;

2) список народних депутатів, відсутніх на пленарному засіданні з поважних причин;

3) результати поіменного голосування;

4) повні результати голосування;

5) висновки комітетів, тимчасових спеціальних комісій, тимчасових слідчих комісій щодо питань, якщо вони надавалися народним депутатам;

6) тексти невиголошених виступів народних депутатів;

7) текст окремої думки народних депутатів щодо прийнятих Верховною Радою законів, постанов, інших актів Верховної Ради;

8) списки членів депутатських фракцій після їх реєстрації, а також після внесення змін до їх складу;

9) оголошені тексти запитів народних депутатів.

4. Звуковий запис виступів на пленарному засіданні Верховної Ради зберігається в установленому порядку протягом одного року.

Стаття 56. Порядок надання протоколу, стенограми, стенографічного бюлетеня пленарних засідань Верховної Ради

1. Протокол, стенограма, стенографічний бюлетень пленарного засідання Верховної Ради є офіційними документами, що підтверджують процес обговорення і прийняття рішень Верховною Радою. Вони надаються народним депутатам для ознайомлення за їх письмовими зверненнями до керівника Апарату Верховної Ради.

2. Народні депутати забезпечуються електронними інформаційними бюлетенями Верховної Ради за їх особистими зверненнями до Апарату Верховної Ради.

Розділ III
ФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ. ОБРАННЯ, ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ВІДКЛИКАННЯ ЇЇ ПОСАДОВИХ ОСІБ

Глава 11
ФОРМУВАННЯ ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЙ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ

Стаття 57. Формування депутатських фракцій

1. Депутатські фракції формуються на першій сесії Верховної Ради нового скликання до розгляду питань про обрання Голови Верховної Ради України, створення органів Верховної Ради. Якщо цьо-

го не відбулося, головуючий на пленарному засіданні оголошує перерву для їх формування. Перед наступним пленарним засіданням Апарат Верховної Ради надає народним депутатам інформаційні матеріали, які були подані до Апарату Верховної Ради за день до початку зазначеного пленарного засідання, про сформовані відповідно до вимог цього Регламенту депутатські фракції.

Стаття 58. Принципи формування депутатських фракцій

1. Депутатські фракції формуються на партійній основі народними депутатами, обраними за списком політичних партій (виборчих блоків політичних партій), які за результатами виборів отримали депутатські мандати.

2. Політична партія (виборчий блок політичних партій) має право формувати у Верховній Раді лише одну депутатську фракцію.

3. Принципи функціонування депутатської фракції повинні бути демократичними і не суперечити вимогам Конституції України, Закону України «Про статус народного депутата України» та цього Регламенту.

Стаття 59. Умови формування депутатських фракцій

1. Мінімальна кількість народних депутатів для формування депутатської фракції має становити не менше ніж 15 народних депутатів.

2. Народний депутат може входити до складу лише депутатської фракції політичної партії (виборчого блоку політичних партій), за виборчим списком якої його обрано.

3. У разі невходження народного депутата, обраного від політичної партії (виборчого блоку політичних партій), до складу депутатської фракції цієї політичної партії (виборчого блоку політичних партій) або виходу народного депутата зі складу такої фракції його повноваження припиняються достроково на підставі закону за рішенням вищого керівного органу відповідної політичної партії (виборчого блоку політичних партій) з дня прийняття такого рішення.

4. Народний депутат, якого виключено зі складу депутатської фракції, є позафракційним.

Стаття 60. Порядок реєстрації та припинення діяльності депутатських фракцій

1. Кожна депутатська фракція реєструється в Апараті Верховної Ради. Умовою реєстрації є надходження до Апарату Верховної Ради підписаного особисто кожним народним депутатом, який увійшов до складу депутатської фракції, письмового повідомлення про сформування депутатської фракції. У письмовому повідомленні зазначаються назва депутатської фракції, її персональний склад та партійна належність членів депутатської фракції, а також прізвища голови депутатської фракції та заступників голови депутатської фракції з розрахунку не більше одного на 15 членів депутатської фракції. Повна та скорочена назва депутатської фракції має збігатися з назвою відповідної політичної партії (виборчого блоку політичних партій).

2. Після відповідного оформлення матеріалів про утворення депутатської фракції головуючий на пленарному засіданні інформує народних депутатів про реєстрацію такої депутатської фракції, її кількісний склад, голову депутатської фракції та заступників голови депутатської фракції. Інформаційні матеріали про депутатську фракцію після її реєстрації надаються народним депутатам. У такому ж порядку повідомляється про зміни в складі депутатських фракцій.

3. Про вступ, вихід зі складу зареєстрованої депутатської фракції народний депутат повідомляє письмово головуючого на пленарному засіданні. Письмове повідомлення народного депутата про входження до тієї чи іншої депутатської фракції погоджується з головою цієї депутатської фракції. Повідомлення про виключення зі складу депутатської фракції робить головуючий на пленарному засіданні за поданням голови депутатської фракції.

4. Депутатська фракція, склад якої стає меншим від необхідної мінімальної кількості народних депутатів, визначеної частиною першою статті 59 цього Регламенту, через 15 днів після дня настання такого факту оголошується Головою Верховної Ради України розпущеною.

Глава 12
КОАЛІЦІЯ ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЙ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ

Стаття 61. Порядок утворення коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді

1. Коаліція депутатських фракцій у Верховній Раді (далі — коаліція) — це добровільне об'єднання депутатських фракцій, яке формується у Верховній Раді за результатами виборів і на основі узгодження політичних позицій. До складу коаліції входить більшість народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

2. Коаліція формується депутатськими фракціями, утвореними в порядку, встановленому цим Регламентом, протягом одного місяця з дня відкриття першого засідання новообраної Верховної Ради або протягом одного місяця з дня припинення діяльності попередньої коаліції.

3. Коаліція формується після проведення депутатськими фракціями консультацій. За результатами проведених консультацій за особистими підписами голів відповідних депутатських фракцій, або за рішенням депутатської фракції одним із заступників голови депутатської фракції, укладається угода про коаліцію депутатських фракцій у Верховній Раді (далі — коаліційна угода).

4. В коаліційній угоді фіксуються узгоджені політичні позиції, що стали основою формування цієї коаліції, зокрема стосовно засад внутрішньої і зовнішньої політики, визначаються політична спрямованість і принципи діяльності коаліції, а також порядок вирішення внутрішньо-організаційних питань діяльності коаліції та порядок припинення її діяльності. До коаліційної угоди додаються списки членів депутатських фракцій, що сформували коаліцію, з особистими підписами народних депутатів. Списки членів депутатських фракцій є невід'ємною складовою коаліційної угоди.

5. Коаліція вважається сформованою з моменту офіційного оголошення про це головуючим на пленарному засіданні на підставі поданих до Апарату Верховної Ради документів, передбачених частинами третьою та четвертою цієї статті.

6. Текст коаліційної угоди, персональний склад коаліції публікуються в газеті «Голос України» не пізніш як через чотири дні після офіційного оголошення про сформування коаліції.

7. У разі припинення діяльності коаліції нова коаліція формується в порядку, встановленому цим Регламентом.

Стаття 62. Обчислення строків, пов'язаних з формуванням коаліції

1. Встановлений у частині сьомій статті 83 Конституції України та частині другій статті 61 цього Регламенту місячний строк формування коаліції обчислюється у календарних днях. Цей строк починається з дня відкриття першого пленарного засідання новообраної Верховної Ради або з іншого дня чергової чи позачергової сесії Верховної Ради, з якого відповідно до цього Регламенту діяльність коаліції визнається припиненою, і закінчується о 24-й годині тридцятого календарного дня.

Стаття 63. Організація діяльності коаліції

1. Коаліція приймає рішення на своїх загальних зборах більшістю голосів народних депутатів, які входять до складу коаліції.

2. З метою узгодження позицій депутатських фракцій, що входять до складу коаліції, утворюється Рада коаліції.

3. Інформаційне та технічне забезпечення роботи коаліції здійснюється секретаріатом коаліції, який створюється на період її діяльності у порядку, встановленому для створення секретаріатів депутатських фракцій.

4. Інші питання порядку організації роботи коаліції визначаються коаліційною угодою.

Стаття 64. Участь коаліції у формуванні Кабінету Міністрів України

1. Коаліція вносить відповідно до Конституції України пропозиції стосовно кандидатури Прем'єр-міністра України та кандидатур на посади інших членів Кабінету Міністрів України.

2. Питання про внесення пропозицій стосовно кандидатур Прем'єр-міністра України, інших членів Кабінету Міністрів України розглядається на загальних зборах коаліції.

3. Рішення коаліції з пропозиціями стосовно кандидатури Прем'єр-міністра України не пізніше наступного робочого дня після прийняття такого рішення передається Голові Верховної Ради України для невідкладного направлення його Президентові України, а щодо членів Кабінету Міністрів України — Прем'єр-міністрові України в день його призначення.

4. У разі припинення діяльності коаліції чи укладення нового тексту коаліційної угоди до призначення Верховною Радою України на відповідну посаду кандидатури, запропонованої цією коаліцією, внесена коаліцією пропозиція стосовно відповідної кандидатури не вважається відкликаною, якщо коаліцією в новому складі не прийнято іншого рішення.

Стаття 65. Зміни у складі коаліції

1. Депутатська фракція, яка не є учасником коаліції, може за своїм бажанням та за згодою коаліції увійти до її складу, приєднавшись до коаліційної угоди. У разі якщо депутатська фракція, що не є учасником коаліції, виявила бажання стати її учасником на умовах, відмінних від викладених у коаліційній угоді, за згодою коаліції всі її учасники укладають новий текст коаліційної угоди.

2. Депутатська фракція має право в будь-який час вийти зі складу коаліції, попередивши про це письмовою заявою голів інших депутатських фракцій, які входять до коаліції, не менше ніж за десять днів до дати виходу. Протягом зазначеного строку така депутатська фракція в будь-який час має право в письмовій формі відкликати свою заяву. Якщо депутатська фракція не відкликала своєї заяви, головуючий на першому після закінчення 10-денного строку пленарному засіданні оголошує про вихід депутатської фракції з коаліції.

3. Депутатська фракція за рішенням загальних зборів коаліції може бути виключена з її складу.

4. Не пізніш як через чотири дні після приєднання депутатської фракції до коаліції, виходу чи виключення депутатської фракції з коаліції або укладення коаліцією у новому складі нового тексту коаліційної угоди про це робиться повідомлення головуючим на пленарному засіданні. В цей же строк зазначене повідомлення публікується у газеті «Голос України» відповідно разом з персональним складом депутатської фракції, яка вийшла чи виключена із складу коаліції, або персональним збільшеним складом коаліції і новим текстом коаліційної угоди.

5. Після виходу чи виключення депутатської фракції з коаліції Верховна Рада в установленому законом порядку може прийняти рішення про звільнення з посад членів Кабінету Міністрів України, кандидатури яких були запропоновані депутатською фракцією, що вийшла чи була виключена з коаліції.

Стаття 66. Припинення діяльності коаліції

1. Діяльність коаліції припиняється у разі:

1) припинення повноважень Верховної Ради відповідного скликання;

2) зменшення чисельного складу коаліції до кількості народних депутатів, меншої ніж визначено Конституцією України;

3) прийняття коаліцією рішення про припинення своєї діяльності.

2. Діяльність коаліції вважається припиненою у випадках, передбачених пунктами 2 і 3 частини першої цієї статті, з моменту офіційного оголошення про це головуючим на пленарному засіданні. Повідомлення про припинення діяльності коаліції публікується в газеті «Голос України» не пізніше ніж через чотири дні після офіційного оголошення про припинення її діяльності.

3. Зміни у складі коаліції, у тому числі у зв'язку з виходом із неї однієї чи кількох депутатських фракцій, якщо при цьому кількісний склад коаліції не стає меншим, ніж визначено Конституцією України, не є підставою для припинення діяльності коаліції.

Стаття 67. Депутатська фракція з правами коаліції

1. У разі якщо за результатами виборів у новообраній Верховній Раді утворена депутатська фракція, до складу якої входить більшість народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, коаліція може не утворюватися. Така депутатська фракція має передбачені Конституцією України права коаліції.

Глава 13
ПАРЛАМЕНТСЬКА ОПОЗИЦІЯ

Стаття 68. Парламентська опозиція

1. Депутатська фракція, чисельний склад якої налічує більш ніж половину народних депутатів, які не увійшли до складу коаліції, та голова чи заступник голови якої на пленарному засіданні Верховної Ради оголосив заяву про опозиційність до політичного курсу коаліції та/або сформованого нею Кабінету Міністрів України, є опозиційною депутатською фракцією.

2. Депутатські фракції, чисельний склад яких налічує більш ніж половину народних депутатів, які не увійшли до складу коаліції, можуть прийняти рішення про утворення опозиційного об'єднання депутатських фракцій. Таке рішення ухвалюється депутатськими фракціями відповідно до визначених ними процедур і оформляється відповідною заявою, яка підписується головами зазначених депутатських фракцій. Опозиційне об'єднання депутатських фракцій вважається утвореним з моменту оголошення такої заяви на пленарному засіданні Верховної Ради одним із голів депутатських фракцій, які утворили опозиційне об'єднання депутатських фракцій.

3. У Верховній Раді може бути лише одна опозиційна депутатська фракція чи одне опозиційне об'єднання депутатських фракцій і яка (яке) є парламентською опозицією. Організація роботи парламентської опозиції визначається прийнятим нею Положенням. Парламентська опозиція крім прав, передбачених статтями 69 — 72 цього Регламенту, користується правами, визначеними цим Регламентом для депутатських фракцій.

4. Опозиційна діяльність парламентської опозиції вважається припиненою з моменту оголошення на пленарному засіданні Верховної Ради головою опозиційної депутатської фракції чи одним із голів депутатських фракцій, які утворили опозиційне об'єднання депутатських фракцій, заяви про припинення опозиційної діяльності.

5. Опозиційна діяльність опозиційної депутатської фракції припиняється також з моменту оголошення відповідно до частини другої цієї статті про утворення опозиційного об'єднання депутатських фракцій, до складу якого вона увійшла, на час її знаходження в такому опозиційному об'єднанні депутатських фракцій.

6. Опозиційна діяльність опозиційного об'єднання депутатських фракцій може бути припинена також у разі, якщо одна або декілька депутатських фракцій, що входять до складу цього опозиційного об'єднання депутатських фракцій, заявили про вихід з опозиційного об'єднання депутатських фракцій, якщо при цьому у складі опозиційного об'єднання депутатських фракцій залишилася одна депутатська фракція.

Стаття 69. Права парламентської опозиції на розгляд питання Верховною Радою

1. Парламентська опозиція має право:

1) вимагати скликання позачергової сесії Верховної Ради, якщо така вимога підтримана не менше ніж третиною народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради;

2) вимагати проведення додаткового пленарного засідання Верховної Ради, якщо така вимога підтримана не менше ніж третиною народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради;

3) на включення питань з дотриманням вимог цього Регламенту позачергово без голосування до порядку денного сесії Верховної Ради, а також на включення підготовлених в установленому цим Регламентом порядку проектів законів, інших актів Верховної Ради без голосування до тижневого порядку денного пленарних засідань Верховної Ради відповідно до частин першої і третьої статті 25 цього Регламенту.

Стаття 70. Права парламентської опозиції на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Парламентська опозиція на пленарному засіданні Верховної Ради має гарантоване право на виступ свого представника тривалістю 5 хвилин при розгляді Верховною Радою таких питань:

1) про засади внутрішньої і зовнішньої політики України;

2) про програму діяльності Кабінету Міністрів України;

3) про стан виконання Державного бюджету України;

4) про відповідальність Кабінету Міністрів України;

5) про загальнодержавну програму економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля.

2. Права, визначені частиною першою цієї статті, реалізуються на підставі письмової заяви, поданої головуючому на пленарному засіданні головою опозиційної депутатської фракції чи одним із голів депутатських фракцій, які утворили опозиційне об'єднання депутатських фракцій, до початку розгляду відповідного питання порядку денного.

Стаття 71. Право парламентської опозиції на представництво у керівництві Верховної Ради та її органів

1. Парламентська опозиція має право на представництво при розподілі керівних посад у Верховній Раді та її органах у порядку, встановленому цим Регламентом.

Стаття 72. Опозиційний уряд

1. Парламентська опозиція після сформування Верховною Радою персонального складу Кабінету Міністрів України може утворити опозиційний уряд з числа народних депутатів — членів парламентської опозиції.

2. Опозиційний уряд:

1) за своїм запитом має право на отримання від Кабінету Міністрів України інформації та копій прийнятих ним актів;

2) здійснює моніторинг діяльності Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади, їх посадових осіб;

3) здійснює контроль за розробкою та виконанням Державного бюджету України в межах парламентського контролю;

4) народні депутати — члени опозиційного уряду готують альтернативні пропозиції щодо Програми діяльності Кабінету Міністрів України, актів Кабінету Міністрів України та оприлюднюють їх у парламентських засобах масової інформації та на офіційному веб-сайті Верховної Ради;

5) народні депутати — члени опозиційного уряду розробляють законодавчі пропозиції, що є альтернативними до внесених Кабінетом Міністрів України;

6) народні депутати — члени опозиційного уряду розробляють альтернативні проекти загальнодержавних програм.

3. Інформаційне та технічне забезпечення діяльності опозиційного уряду здійснюється його секретаріатом, який створюється за пропозицією парламентської опозиції на період діяльності відповідного опозиційного уряду в порядку, встановленому для створення секретаріату коаліції.

Глава 14
ПОГОДЖУВАЛЬНА РАДА ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЙ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ

Стаття 73. Погоджувальна рада депутатських фракцій

1. Погоджувальна рада створюється як консультативно-дорадчий орган для попередньої підготовки і розгляду організаційних питань роботи Верховної Ради.

2. До складу Погоджувальної ради входять Голова Верховної Ради України, Перший заступник і заступник Голови Верховної Ради України, голови депутатських фракцій з правом ухвального голосу та голови комітетів з правом дорадчого голосу. У разі відсутності голови депутатської фракції чи голови комітету за їх дорученням у засіданні Погоджувальної ради бере участь відповідно заступник голови депутатської фракції, перший заступник (заступник) голови комітету з правом відповідно ухвального чи дорадчого голосу.

3. Головує на засіданнях Погоджувальної ради Голова Верховної Ради України, а в разі його відсутності — Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України.

4. Народні депутати мають право бути присутніми на засіданнях Погоджувальної ради, брати участь у обговоренні питань, що розглядаються, вносити пропозиції щодо проектів порядку денного сесії, розкладу пленарних засідань та тижневого порядку денного пленарних засідань (статті 20, 24, 25 цього Регламенту).

5. У засіданнях Погоджувальної ради мають право брати участь:

а) суб'єкти права законодавчої ініціативи чи їх представники;

б) голова тимчасової спеціальної комісії, тимчасової слідчої комісії з правом дорадчого голосу, якщо на засіданні Погоджувальної ради розглядаються питання, віднесені до повноважень такої комісії;

в) відповідальні працівники Апарату Верховної Ради, які здійснюють організаційно-технічне забезпечення проведення Погоджувальної ради та пленарних засідань Верховної Ради.

6. Погоджувальна рада проводить свою роботу у формі засідань, як правило, в понеділок тижня пленарних засідань. Засідання Погоджувальної ради є правомочним за умови присутності на ньому не менше половини її складу з правом ухвального голосу.

7. Засідання Погоджувальної ради скликаються Головою Верховної Ради України, а в разі його відсутності — Першим заступником чи заступником Голови Верховної Ради України або за ініціативою представників двох чи більше депутатських фракцій у разі необхідності.

8. Робота Погоджувальної ради здійснюється гласно, її засідання є відкритими, за винятком випадків прийняття рішення про проведення закритого засідання.

9. На кожному засіданні Погоджувальної ради ведеться протокол та стенограма засідання. Протокол засідання Погоджувальної ради підписує головуючий на засіданні.

10. Пропозиції Погоджувальної ради ухвалюються такою кількістю голосів членів Погоджувальної ради з правом ухвального голосу, яка у сумарному підрахунку голосів членів відповідних депутатських фракцій є достатньою для прийняття позитивного рішення при голосуванні питання у залі засідань.

11. Ухвалені пропозиції щодо порядку денного пленарних засідань направляються депутатським фракціям, органам та особам, яких вони стосуються, не пізніше 18-ї години дня засідання Погоджувальної ради.

12. Пропозиції для розгляду на черговому засіданні Погоджувальної ради подаються комітетами, тимчасовими спеціальними комісіями, тимчасовими слідчими комісіями до Апарату Верховної Ради не пізніш як за чотири дні до проведення чергового засідання.

13. Члени Погоджувальної ради, а також інші особи, які запрошуються на її чергові засідання, не пізніш як за три дні інформуються про питання, які плануються до розгляду на черговому засіданні, та отримують необхідні матеріали.

14. Погоджувальна рада:

1) узгоджує проект плану законопроектної роботи та рекомендує його Верховній Раді для затвердження;

2) розглядає та ухвалює пропозиції щодо проектів календарного плану роботи сесії, порядку денного сесії, розкладу пленарних засідань та тижневого порядку денного пленарних засідань;

3) погоджує кандидатів на посади голови комітету, першого заступника, заступника голови та секретаря комітету;

4) вносить Голові Верховної Ради України пропозицію щодо скликання позачергового пленарного засідання Верховної Ради та дати його проведення на вимогу трьох депутатських фракцій чи п'яти комітетів;

5) розглядає питання про вжиття заходів щодо забезпечення присутності народних депутатів на пленарних засіданнях;

6) вносить пропозиції щодо проведення парламентських слухань;

7) розглядає інші пропозиції з організації роботи Верховної Ради відповідно до цього Регламенту.

Глава 15
ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ, ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ТА ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 74. Внесення кандидатур на посаду Голови Верховної Ради України

1. Голова Верховної Ради України обирається Верховною Радою на строк її повноважень з числа народних депутатів.

2. Кандидатури на посаду Голови Верховної Ради України пропонуються на пленарному засіданні Верховної Ради депутатськими фракціями, народними депутатами. Народний депутат може запропонувати для обрання свою канди-

датуру. Після завершення внесення пропозицій щодо кандидатур на посаду Голови Верховної Ради України Верховна Рада приймає рішення про перехід до обговорення цих кандидатур і може робити перерву в пленарному засіданні на визначений нею строк для попереднього обговорення запропонованих кандидатур у депутатських фракціях.

3. До початку обговорення запропонованих кандидатур у депутатських фракціях Апарат Верховної Ради надає народним депутатам відомості про кожну з них. Такі відомості повинні містити дані про освіту, фах, належність до політичної партії, витяг із трудової книжки про трудову діяльність; автобіографію з висвітленням найбільш істотних результатів трудової діяльності; декларацію про доходи, зобов'язання фінансового характеру, про свій майновий стан та членів своєї сім'ї за попередній рік за формою, встановленою для державних службовців першої категорії; відомості про входження до складу керівного органу чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку. Відомості мають бути власноручно підписані кандидатом на посаду. Верховна Рада може прийняти процедурне рішення про включення до відомостей й інших даних про кандидатів на посаду та їх діяльність. Перелік відомостей повинен бути однаковим для всіх кандидатів на посаду. Питання про обрання Голови Верховної Ради України не потребує підготовки в комітетах.

Стаття 75. Обрання Голови Верховної Ради України

1. Кандидати на посаду Голови Верховної Ради України виступають на пленарному засіданні в порядку внесення їх кандидатур з доповідями щодо програм своєї майбутньої діяльності — до 20 хвилин.

2. Після заслуховування доповідей кандидатів на посаду Голови Верховної Ради України проводиться обговорення цих кандидатур. Загальний час для обговорення кандидатур визначається Верховною Радою, але має становити не менше однієї години.

3. У виступах народних депутатів усі кандидатури на посаду Голови Верховної Ради України обговорюються одночасно. Народні депутати мають право ставити запитання кандидатам на посаду Голови Верховної Ради України, висловлювати думку щодо їх програм, політичних, ділових та особистих якостей, агітувати за або проти кожного з них. Головуючий на пленарному засіданні з дотриманням черговості запису на виступ (стаття 33 цього Регламенту) надає рівні можливості промовцям для виступу на підтримку того чи іншого кандидата на посаду Голови Верховної Ради України.

4. Кожний кандидат на посаду Голови Верховної Ради України в будь-який час може заявити про самовідвід. Для цього головуючий на пленарному засіданні надає йому слово позачергово.

5. Рішення щодо кандидатур на посаду Голови Верховної Ради України приймається таємним голосуванням шляхом подачі бюлетенів. При цьому процедура (ad hoc), передбачена статтею 50 цього Регламенту, не застосовується.

6. Обраним Головою Верховної Ради України вважається кандидат на посаду, який отримав більшість голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, якщо бюлетені для таємного голосування одержали не менше двох третин народних депутатів від їх фактичної чисельності.

7. Про обрання Голови Верховної Ради України оформляється відповідна постанова Верховної Ради, яку підписує обраний Голова Верховної Ради України.

8. Голова Верховної Ради України може бути обраний у списку одночасно із Першим заступником і заступником Голови Верховної Ради України.

9. Повноваження Голови Верховної Ради України починаються відразу після його обрання.

Стаття 76. Відкликання Верховною Радою Голови Верховної Ради України з посади

1. Голова Верховної Ради України може бути в будь-який час відкликаний з посади Верховною Радою на його прохання, крім випадку виконання ним обов'язків Президента України відповідно до статті 112 Конституції України, а також може бути відкликаний у зв'язку з незадовільною його роботою на цій посаді, в тому числі у разі відсторонення від ведення пленарних засідань три і більше разів протягом однієї чергової сесії Верховної Ради, або через інші обставини, що унеможливлюють виконання ним своїх обов'язків. Дострокове припинення депутатських повноважень Головою Верховної Ради України має наслідком припинення його повноважень як Голови Верховної Ради України.

2. Пропозиції про відкликання Верховною Радою Голови Верховної Ради України з посади (крім відкликання за його особистою письмовою заявою) можуть вноситися:

1) народними депутатами на підставі висновку комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, у разі відсторонення Голови Верховної Ради України від ведення пленарних засідань три і більше разів протягом однієї чергової сесії;

2) не менш як однією третиною народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради за їх підписами (підписні листи подаються в оригіналі, на них зазначаються прізвище, ім'я, по батькові народного депутата, номер його посвідчення та проставляється особистий підпис, який не відкликається).

3. При розгляді питання про відкликання з посади Верховною Радою Голови Верховної Ради України (крім відкликання за його особистою письмовою заявою), про надання згоди на притягнення його до відповідальності, про дострокове припинення ним депутатських повноважень пленарне засідання веде Перший заступник (заступник) Голови Верховної Ради України або обраний Верховною Радою за процедурою (ad hoc) головуючий на пленарному засіданні з числа народних депутатів, який не підписав пропозицію про відкликання Голови Верховної Ради України. Питання про обрання (ad hoc) головуючого на пленарному засіданні не включається до порядку денного пленарного засідання, а вирішується Верховною Радою без попередньої підготовки в комітетах після обговорення за скороченою процедурою.

4. Рішення про включення до порядку денного сесії Верховної Ради питання про відкликання з посади Голови Верховної Ради України приймається на пленарному засіданні, наступному за днем внесення такої пропозиції. Одночасно Верховна Рада дає доручення Рахунковій палаті провести фінансову перевірку виконання кошторису Верховної Ради в поточному році.

5. Голова Верховної Ради України готує письмовий звіт про свою роботу та про виконання кошторису Верховної Ради в поточному році. Цей звіт та висновок Рахункової палати надаються народним депутатам не пізніш як за два дні до розгляду питання на пленарному засіданні.

6. Питання про відкликання Голови Верховної Ради України з посади не потребує підготовки в комітетах.

7. У разі необхідності для збору чи перевірки інформації, що стосується питання відкликання з посади Голови Верховної Ради України, Верховна Рада створює тимчасову слідчу комісію без голосування про включення цього питання до порядку денного сесії.

Стаття 77. Розгляд питання про відкликання Голови Верховної Ради України з посади

1. Розгляд питання про відкликання Голови Верховної Ради України з посади за рішенням більшості народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради включається до порядку денного сесії Верховної Ради у визначений нею день, але не пізніш як на десятий день після включення цього питання до порядку денного сесії.

2. Загальний час щодо обговорення питання про відкликання Голови Верховної Ради України з посади визначається Верховною Радою.

3. Верховна Рада заслуховує доповідь представника народних депутатів, які ініціювали відкликання Голови Верховної Ради України з посади, і відповіді доповідача на запитання; співдоповідь представника тимчасової слідчої комісії (у разі її створення) і відповіді співдоповідача на запитання; звіт Голови Верховної Ради України про його діяльність на цій посаді — до 30 хвилин (а у разі припинення повноважень за особистою заявою звіт не обов'язковий) та його відповіді на запитання. Народні депутати мають право ставити запитання і брати участь у обговоренні питання. Головуючий на пленарному засіданні з урахуванням черговості запису на виступ надає рівні можливості для промовців, які виступають як за, так і проти особи, яка є Головою Верховної Ради України.

4. Рішення Верховної Ради про відкликання Голови Верховної Ради України з посади приймається таємним голосуванням шляхом подачі бюлетенів і оформляється постановою Верховної Ради. Голосування вважається таким, що відбулося, якщо бюлетені для таємного голосування одержали не менше двох третин народних депутатів від їх фактичної чисельності. При цьому процедура (ad hoc), передбачена статтею 50 цього Регламенту, не застосовується.

5. У разі якщо особиста заява Голови Верховної Ради України про його відкликання з посади не задовольняється Верховною Радою, він має право припинити виконання посадових обов'язків Голови Верховної Ради України через 15 днів після дня розгляду цього питання Верховною Радою. Після цього йому виплачується заробітна плата народного депутата і здійснюються виплати, пов'язані з виконанням депутатських повноважень відповідно до закону.

Стаття 78. Повноваження Голови Верховної Ради України

1. Голова Верховної Ради України на виконання повноважень, визначених Конституцією України:

1) веде засідання Верховної Ради з дотриманням вимог Регламенту;

2) організовує роботу Верховної Ради, координує діяльність її органів;

3) підписує акти, прийняті Верховною Радою, чим засвідчує відповідність їх змісту прийнятим рішенням;

4) забезпечує оприлюднення актів Верховної Ради, які не потребують наступного підписання Президентом України;

5) здійснює повноваження, передбачені статтями 94, 112 Конституції України;

6) представляє Верховну Раду у зносинах з іншими органами державної влади України та органами влади інших держав і міжнародними організаціями;

7) вживає заходів для забезпечення безпеки і охорони Верховної Ради відповідно до закону;

8) вживає заходів щодо охорони та захисту народних депутатів;

9) веде засідання Погоджувальної ради;

10) забезпечує дотримання календарного плану роботи сесії та порядку денного пленарних засідань;

11) вживає заходів щодо забезпечення присутності народних депутатів на пленарних засіданнях;

12) організовує розробку планів законопроектної роботи Верховної Ради;

13) організовує підготовку питань до розгляду на пленарних засіданнях;

14) здійснює контроль за своєчасним направленням і розглядом депутатських запитів;

15) видає розпорядження з питань організації роботи Верховної Ради, в тому числі про порядок підготовки документів та діловодство у Верховній Раді, а також про відрядження народних депутатів, посадових осіб Верховної Ради і підписує відповідні документи;

16) розподіляє посадові обов'язки між Першим заступником і заступником Голови Верховної Ради України, контролює їх виконання ними, координує діяльність комітетів, тимчасових спеціальних комісій, тимчасових слідчих комісій;

17) визначає відповідно до предметів відання комітетів головний комітет з підготовки і попереднього розгляду проектів актів, внесених на розгляд Верховної Ради;

18) має право скликати і проводити засідання комітетів, тимчасових спеціальних комісій для розгляду визначених ним або Верховною Радою питань, якщо відповідний комітет або тимчасова спеціальна комісія несвоєчасно чи неналежно виконують свої функції, й повідомляє про це на найближчому пленарному засіданні;

19) порушує перед відповідними органами, посадовими особами питання про відповідальність осіб за невиконання ними вимог, встановлених цим Регламентом, законами України «Про статус народного депутата України», «Про комітети Верховної Ради України», про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України;

20) організовує роботу Апарату Верховної Ради та здійснює контроль за його діяльністю;

21) у разі необхідності скасовує розпорядження Першого заступника чи заступника Голови Верховної Ради України та керівника Апарату Верховної Ради України;

22) пропонує Верховній Раді кандидатуру для призначення на посаду керівника Апарату Верховної Ради України;

23) забезпечує розробку проекту кошторису витрат на здійснення повноважень Верховної Ради на наступний рік;

24) не пізніш як через два місяці після закінчення бюджетного року забезпечує подання на розгляд Верховної Ради звіту про надходження коштів до кошторису за минулий рік, їх використання та відповідність затвердженому кошторису витрат на здійснення повноважень Верховної Ради;

25) звертається до суду з позовом про дострокове припинення повноважень народного депутата в разі невиконання ним вимоги щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності;

26) виконує доручення Верховної Ради;

27) здійснює інші повноваження, визначені Конституцією України, законами України та цим Регламентом.

2. Розпорядження Голови Верховної Ради України можуть бути змінені, скасовані рішенням Верховної Ради, прийнятим більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

Стаття 79. Обрання та відкликання з посад Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України

1. Верховна Рада обирає на строк її повноважень Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України з числа народних депутатів, кандидатури яких вносяться в порядку, передбаченому для внесення кандидатури на посаду Голови Верховної Ради України (стаття 74 цього Регламенту).

2. Запропоновані кандидатури на посаду Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України попередньо обговорюються в депутатських фракціях, а потім на пленарному засіданні. Попередня підготовка та обговорення кандидатур на посаду здійснюються в порядку, передбаченому для обговорення кандидатури на посаду Голови Верховної Ради України по кожній кандидатурі окремо або разом.

3. Обрання Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України проводиться в порядку, передбаченому для обрання Голови Верховної Ради України (стаття 75 цього Регламенту), їх обрання оформляється відповідними постановами.

4. Перший заступник і заступник Голови Верховної Ради України можуть бути обрані одночасно за єдиним списком чи одночасно з Головою Верховної Ради України.

5. Перший заступник і заступник Голови Верховної Ради України можуть бути в будь-який час відкликані з посад за рішенням Верховної Ради в порядку, передбаченому для відкликання Верховною Радою з посади Голови Верховної Ради України (статті 76, 77 цього Регламенту).

6. Переобрання Голови Верховної Ради України не є підставою для обов'язкового перегляду питання про перебування на посадах Першого заступника та заступника Голови Верховної Ради України.

Стаття 80. Повноваження Першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України

1. Перший заступник і заступник Голови Верховної Ради України:

1) виконують окремі повноваження Голови Верховної Ради України за розподілом обов'язків, які визначає Голова Верховної Ради України;

2) визначають за дорученням Голови Верховної Ради України головний комітет з опрацювання внесених до Верховної Ради проектів актів відповідно до предметів відання комітетів;

3) вживають заходів для організації скоординованої спільної роботи комітетів, тимчасових спеціальних комісій і тимчасових слідчих комісій;

4) виконують інші повноваження, передбачені цим Регламентом, а також виконують доручення Верховної Ради, Голови Верховної Ради України.

2. Перший заступник Голови Верховної Ради України виконує обов'язки Голови Верховної Ради України в разі його відсутності або неможливості виконання ним своїх обов'язків. Перший заступник Голови Верховної Ради України за розподілом обов'язків веде організаційну та іншу роботу з питань взаємодії Верховної Ради з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, з питань підготовки і розгляду законопроекту про Державний бюджет України на відповідний рік та звіту про його виконання, організовує розробку проекту кошторису Верховної Ради, а також з питань здійснення Верховною Радою та її органами законопроектної діяльності, законодавчої процедури та контрольних функцій.

3. Заступник Голови Верховної Ради України виконує обов'язки Голови Верховної Ради України в разі його відсутності або неможливості виконання ним своїх обов'язків, за відсутності або неможливості їх виконання Першим заступником Голови Верховної Ради України.

Заступник Голови Верховної Ради України за розподілом обов'язків веде організаційну та іншу роботу з питань взаємодії Верховної Ради з органами судової влади та інформаційного забезпечення діяльності Верховної Ради.

Глава 16
СТВОРЕННЯ КОМІТЕТІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 81. Створення комітетів Верховної Ради

1. Створення комітетів здійснюється з урахуванням вимог Закону України «Про комітети Верховної Ради України» та цього Регламенту.

2. Перелік комітетів затверджується у разі необхідності на першій сесії Верховної Ради нового скликання більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу.

3. Верховна Рада створює комітети у складі голів, перших заступників, заступників голів, секретарів та членів комітетів. Голови комітетів, перші заступники, заступники голів комітетів, секретарі, персональний склад членів комітетів обираються Верховною Радою більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу. Народний депутат може бути членом лише одного комітету.

4. Квоти розподілу посад голів комітетів, перших заступників, заступників голів, секретарів та членів комітетів визначаються пропорційно від кількісного складу депутатських фракцій до фактичної чисельності народних депутатів у порядку, встановленому Верховною Радою. При цьому парламентській опозиції надається першочергове право вибору посад:

1) голів у комітетах, до предметів відання яких віднесені питання бюджету, організації і діяльності Верховної Ради та її органів, свободи слова та інформації, прав національних меншин і міжнаціональних відносин, свободи совісті, соціальної політики, охорони здоров'я, науки та освіти, судочинства, судоустрою, законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, боротьби з організованою злочинністю та корупцією, діяльності державних монополій, національних акціонерних компаній, управління державними корпоративними правами;

2) перших заступників голів у комітетах, посади голів у яких відповідно до принципу пропорційного представництва депутатських фракцій у комітетах належать до квоти коаліції.

5. Облік квот пропорційного представництва депутатських фракцій у комітетах здійснює комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту.

Стаття 82. Обрання голів комітетів, перших заступників, заступників голів та секретарів комітетів Верховної Ради

1. Список кандидатур на посади голів, перших заступників, заступників голів та секретарів комітетів, по одній кандидатурі на кожну посаду, за поданням депутатських фракцій схвалюється Погоджувальною радою.

2. Питання про обрання голів комітетів, перших заступників, заступників голів та секретарів комітетів не потребує підготовки в комітетах.

3. Список для обрання голів комітетів, перших заступників, заступників голів та секретарів комітетів повинен містити назви всіх комітетів; прізвища, імена та по батькові відповідних кандидатів на посаду; назви депутатських фракцій, які запропонували відповідних кандидатів на посаду згідно з розрахунковою квотою.

4. Голови комітетів, перші заступники, заступники голів та секретарі комітетів обираються за списком у цілому без обговорення на пленарному засіданні відкритим поіменним голосуванням.

5. Голова комітету, перший заступник голови та секретар комітету не можуть бути членами однієї депутатської фракції.

6. Голова комітету, перший заступник, заступник голови та секретар комітету не можуть бути одночасно головами депутатських фракцій.

Стаття 83. Відкликання голови комітету, першого заступника, заступника голови та секретаря комітету Верховної Ради

1. Голова комітету, перший заступник, заступник голови та секретар комітету можуть бути в будь-який час за рішенням Верховної Ради відкликані зі своїх посад з підстав та в порядку, визначених Законом України «Про комітети Верховної Ради України» та цим Регламентом.

2. Рішення щодо включення до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради пропозиції про відкликання голови комітету чи відповідно першого заступника, заступника голови та секретаря комітету зі своїх посад приймається на наступному пленарному засіданні Верховної Ради після дня внесення такої пропозиції. Одночасно приймається рішення про день розгляду зазначеного питання.

3. Для обговорення питання про відкликання голови комітету чи відповідно першого заступника, заступника голови, секретаря комітету зі своїх посад відводиться до 30 хвилин, в тому числі для виступу голови комітету, першого заступника, заступника голови, секретаря комітету — до 10 хвилин.

4. Обговорення питання включає інформацію ініціаторів внесення пропозиції, виступ голови комітету, першого заступника, заступника голови та секретаря комітету, щодо яких порушено питання про відкликання з посади, запитання та відповіді.

5. Відсутність без поважних причин голови комітету чи відповідно першого заступника, заступника голови, секретаря комітету на пленарному засіданні при розгляді питання про його відкликання з посади не є перешкодою для розгляду цього питання.

6. Рішення про відкликання голови комітету чи відповідно першого заступника, заступника голови, секретаря комітету з посади приймається відкритим поіменним голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради з оформленням відповідної постанови із зазначенням підстави відкликання.

7. У разі відкликання голови комітету чи відповідно першого заступника, заступника голови, секретаря комітету з посади право висунення кандидатури на цю посаду належить депутатській фракції, за квотою якої він був обраний на цю посаду.

Стаття 84. Формування персонального складу комітетів Верховної Ради

1. Члени комітетів обираються за списками кандидатів у члени всіх комітетів відкритим поіменним голосуванням без обговорення шляхом прийняття постанови Верховної Ради. Список персонального складу комітетів повинен містити назви всіх комітетів, назви депутатських фракцій, прізвища, імена та по батькові кандидатів у члени комітету в алфавітному порядку в межах кожної депутатської фракції, від якої їх висунуто.

2. Персональний склад усіх комітетів нового скликання визначається одночасно шляхом прийняття відповідної постанови Верховної Ради.

3. Народний депутат, який виявив бажання перейти до іншого комітету, може звернутися із відповідною заявою, погодженою з головою депутатської фракції, до Голови Верховної Ради України, який направляє її для розгляду в комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, для розгляду заяви по суті і внесення пропозиції на розгляд Верховної Ради.

4. При вирішенні питань про зміну персонального складу комітетів приймається постанова про внесення змін до постанови Верховної Ради про обрання членів комітетів.

Глава 17
УТВОРЕННЯ ТИМЧАСОВИХ СПЕЦІАЛЬНИХ КОМІСІЙ ТА ТИМЧАСОВИХ СЛІДЧИХ КОМІСІЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 85. Порядок утворення тимчасової спеціальної комісії

1. Верховна Рада може прийняти рішення про утворення тимчасової спеціальної комісії для підготовки і попереднього розгляду питань, а також для підготовки і доопрацювання проектів законів та інших актів Верховної Ради на правах головного комітету, якщо предмет правового регулювання таких проектів не належить до предметів відання комітетів, утворених Верховною Радою, крім випадку, передбаченого частиною дев'ятою статті 146 цього Регламенту.

2. Тимчасова спеціальна комісія утворюється з числа народних депутатів, які дали на це згоду. Кількісний склад тимчасової спеціальної комісії формується з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій.

3. Пропозиції щодо кількісного та персонального складу тимчасової спеціальної комісії подаються у письмовій формі депутатськими фракціями у п'ятиденний строк з дня направлення до них письмового звернення ініціатора (ініціаторів) утворення тимчасової спеціальної комісії. У складі тимчасової спеціальної комісії може бути представлено не менш як по одному народному депутату від кожної депутатської фракції. Якщо депутатська фракція не запропонувала у встановлений строк представників для роботи в тимчасовій спеціальній комісії, то комісія створюється без участі представників цієї депутатської фракції.

4. Про утворення тимчасової спеціальної комісії Верховна Рада приймає постанову, в якій визначає:

1) назву тимчасової спеціальної комісії;

2) мету, завдання і коло питань, для підготовки і попереднього розгляду яких утворюється тимчасова спеціальна комісія;

3) кількісний і персональний склад тимчасової спеціальної комісії, голову тимчасової спеціальної комісії та заступника голови;

4) термін діяльності тимчасової спеціальної комісії (на заздалегідь визначений час або на час виконання відповідної роботи);

5) термін звіту тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу, який не перевищує шести місяців з дня її утворення;

6) заходи щодо кадрового, матеріально-технічного, інформаційного, організаційного забезпечення роботи тимчасової спеціальної комісії.

5. На посаду голови тимчасової спеціальної комісії не може бути обраний голова комітету. Народний депутат за погодженням з відповідною депутатською фракцією може бути одночасно членом одного комітету і тимчасової спеціальної комісії.

6. Секретар тимчасової спеціальної комісії обирається на першому засіданні тимчасової спеціальної комісії з числа її членів.

7. Голова тимчасової спеціальної комісії, заступник голови та секретар комісії не можуть бути членами однієї депутатської фракції.

8. Строк повноважень тимчасової спеціальної комісії не може перевищувати одного року з дня її утворення.

Стаття 86. Термін діяльності тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради

1. Тимчасова спеціальна комісія утворюється на визначений Верховною Радою термін. У визначений термін, але не пізніш як через шість місяців з дня її утворення, тимчасова спеціальна комісія подає до Верховної Ради письмовий звіт про виконану роботу, а також підготовлені народними депутатами — членами цієї комісії відповідні проекти актів Верховної Ради та інші матеріали, які надаються народним депутатам. Після обговорення результатів роботи тимчасової спеціальної комісії у відповідних комітетах та на пленарному засіданні Верховна Рада приймає рішення щодо завершення роботи такої комісії або доручає їй продовжити роботу і визначає для цього термін її діяльності.

2. Повноваження тимчасової спеціальної комісії вважаються припиненими в разі:

1) прийняття Верховною Радою закону, постанови або іншого акта, для підготовки якого створювалася ця тимчасова спеціальна комісія;

2) припинення повноважень Верховної Ради, якою утворено цю тимчасову спеціальну комісію.

Стаття 87. Створення тимчасових слідчих комісій Верховної Ради

1. Верховна Рада відповідно до частини третьої статті 89 Конституції України може утворювати тимчасові слідчі комісії. Питання про утворення тимчасової слідчої комісії включається до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради без голосування.

2. Порядок утворення, вимоги до персонального складу тимчасової слідчої комісії визначаються в порядку, передбаченому для утворення тимчасової спеціальної комісії (частинами другою — п'ятою, сьомою та восьмою статті 85 цього Регламенту), крім особливостей, встановлених цією статтею.

3. До складу тимчасової слідчої комісії не може входити народний депутат, який:

1) є родичем або свояком посадової, службової особи, яка працює в державному органі, органі місцевого самоврядування, на підприємстві, в установі, організації, чи особи, яка входить до керівного органу об'єднання громадян, щодо яких згідно із завданням повинно проводитися розслідування тимчасовою слідчою комісією, або посадової, службової особи, щодо якої повинно проводитися зазначене розслідування;

2) має самостійні або через членів сім'ї майнові цивільно-правові інтереси в державному органі, органі місцевого самоврядування, на підприємстві, в установі, організації, об'єднанні громадян, щодо яких згідно із завданням повинно проводитися розслідування тимчасовою слідчою комісією;

3) був або є учасником судового процесу, в якому учасником були або є державний орган, орган місцевого самоврядування, підприємство, установа, організація, їх посадові, службові особи, а також об'єднання громадян, окремі громадяни, щодо яких згідно із завданням повинно проводитися розслідування тимчасовою слідчою комісією;

4) до набуття повноважень народного депутата брав участь у ревізії, аудиторській чи іншій перевірці, результати якої стали підставою для створення тимчасової слідчої комісії.

4. Народний депутат, кандидатура якого запропонована депутатською фракцією до складу тимчасової слідчої комісії, зобов'язаний повідомити Верховну Раду про неможливість брати участь у роботі тимчасової слідчої комісії за наявності підстав, зазначених у частині третій цієї статті.

5. Секретар тимчасової слідчої комісії обирається на першому засіданні тимчасової слідчої комісії із числа її членів шляхом таємного або відкритого голосування більшістю народних депутатів від складу тимчасової слідчої комісії, затвердженого Верховною Радою.

6. Секретар тимчасової слідчої комісії більшістю народних депутатів від її складу може бути переобраний на засіданні тимчасової слідчої комісії, а голова та заступник голови тимчасової слідчої комісії — на пленарному засіданні Верховної Ради більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу.

7. Народний депутат за погодженням із відповідною депутатською фракцією може бути обраний членом лише однієї тимчасової слідчої комісії.

8. У разі ненадання тимчасовою слідчою комісією звіту Верховній Раді у визначений Верховною Радою термін повноваження такої комісії вважаються припиненими з наступного дня після дня закінчення терміну подання тимчасовою слідчою комісією звіту, про що оголошується Головою Верховної Ради України на пленарному засіданні Верховної Ради.

Стаття 88. Висновки роботи тимчасової слідчої комісії Верховної Ради

1. Результати розслідування тимчасова слідча комісія викладає в письмовому звіті, який повинен містити висновки і пропозиції про:

1) факти й обставини, які стали підставами для проведення розслідування;

2) відомості чи обставини, встановлені тимчасовою слідчою комісією, і докази, якими це підтверджується;

3) відомості чи обставини, що не підтвердилися;

4) факти й обставини, які не були перевірені, і причини цього.

2. У пропозиціях тимчасової слідчої комісії зазначається, яким чином мають бути використані висновки тимчасової слідчої комісії в разі прийняття Верховною Радою рішення щодо них. Пропозиції тимчасової слідчої комісії викладаються у проекті постанови чи іншого акта Верховної Ради і вносяться на розгляд Верховної Ради народними депутатами — членами тимчасової слідчої комісії.

3. За результатами розгляду висновків і пропозицій тимчасової слідчої комісії Верховна Рада може прийняти такі рішення:

1) взяти до відома висновки і пропозиції тимчасової слідчої комісії;

2) припинити повноваження тимчасової слідчої комісії;

3) продовжити роботу тимчасової слідчої комісії на визначений Верховною Радою строк, але не більше одного року з дня її утворення.

4. При розгляді висновків і пропозицій тимчасової слідчої комісії Верховна Рада в разі необхідності вирішує питання щодо:

1) направлення матеріалів тимчасової слідчої комісії до Генеральної прокуратури України для їх вивчення та відповідного реагування;

2) направлення висновків тимчасової слідчої комісії Президенту України, Прем'єр-міністру України;

3) направлення висновків тимчасової слідчої комісії для реагування відповідному державному органу, органу місцевого самоврядування чи посадовій особі згідно із законом;

4) публікації висновків тимчасової слідчої комісії в газеті «Голос України».

5. Висновки і пропозиції тимчасової слідчої комісії не є вирішальними для слідства і суду.

6. Повноваження тимчасової слідчої комісії припиняються:

1) одночасно з прийняттям Верховною Радою остаточного рішення щодо результатів роботи цієї комісії;

2) у разі ненадання тимчасовою слідчою комісією звіту Верховній Раді у визначений Верховною Радою термін (частина восьма статті 87 цього Регламенту);

3) у разі припинення повноважень Верховної Ради відповідного скликання, якою утворено тимчасову слідчу комісію.

7. Верховна Рада заслуховує звіт про діяльність тимчасової слідчої комісії в будь-який час не пізніше встановленого терміну для її діяльності або на вимогу тимчасової слідчої комісії раніше цього терміну, але не більше двох разів за весь термін її діяльності.

Розділ IV
ЗАКОНОДАВЧА ПРОЦЕДУРА

Глава 18
ВНЕСЕННЯ ТА ВІДКЛИКАННЯ ЗАКОНОПРОЕКТІВ

Стаття 89. Право законодавчої ініціативи

1. Право законодавчої ініціативи у Верховній Раді належить Президенту України, народним депутатам та Кабінету Міністрів України.

2. Кабінет Міністрів України має виключне право на внесення проекту закону про Державний бюджет України.

3. Проект закону про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України вносить Президент України або Кабінет Міністрів України.

4. Проекти резолюцій, декларацій, звернень, заяв вносять народні депутати.

5. Право законодавчої ініціативи здійснюється шляхом внесення до Верховної Ради:

1) проектів законів, Регламенту Верховної Ради, постанов;

2) проектів інших актів Верховної Ради;

3) пропозицій до законопроектів;

4) поправок до законопроектів.

6. Основні терміни, використані в цьому розділі та Регламенті, мають таке значення:

1) законопроект — проекти законів, Регламенту Верховної Ради, постанов Верховної Ради, які містять положення нормативного характеру;

2) проект іншого акта — проекти постанов, резолюцій, декларацій, звернень, заяв, що випливають з установчих, організаційних, контрольних та інших функцій Верховної Ради;

3) пропозиції — внесення змін до тексту законопроекту (статей, їх частин, пунктів, речень), зміни порядку розміщення, об'єднання розділів, глав, статей, їх частин і пунктів, а також виділення тих чи інших положень в окремі розділи, глави, статті;

4) поправка — внесення виправлень, уточнень, усунення помилок, суперечностей у тексті законопроекту.

7. Пропозиції вносяться письмово до законопроекту, який готується до другого читання, в редакції, яка передбачає конкретну зміну, доповнення або виключення певних положень із тексту законопроекту.

8. Пропозиція щодо структурних частин законопроекту має містити послідовно викладені назви розділів, глав, а в разі необхідності — статей, частин чи пунктів законопроекту.

9. Поправка може бути внесена письмово до законопроекту, який готується до другого і третього читань, а також усно під час розгляду законопроекту в другому читанні на пленарному засіданні Верховної Ради.

Стаття 90. Оформлення законопроектів, проектів інших актів

1. Законопроект, проект іншого акта має бути оформлений відповідно до вимог закону, цього Регламенту та інших прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

2. Законопроект, проект іншого акта подається до Верховної Ради за підписом особи, яка має право законодавчої ініціативи або представляє орган, наділений таким правом.

3. Якщо законопроект, проект іншого акта ініційовано кількома народними депутатами, ініціатором його внесення вважається народний депутат, прізвище (підпис) якого на ньому зазначено першим. У разі якщо зазначений народний депутат відкликає свій підпис, ініціатором вважається той, чиє прізвище є наступним.

4. Ініціатор внесення чи представник суб'єкта права законодавчої ініціативи має право на доповідь законопроекту, проекту іншого акта на пленарному засіданні Верховної Ради та на засіданні головного комітету чи тимчасової спеціальної комісії з цього питання.

5. Законопроект, щодо якого Верховною Радою приймалося рішення стосовно вимог до його основних положень, принципів чи критеріїв, повинен відповідати цим вимогам.

6. Законопроект, у якому пропонується внести зміни до закону (законів), не може поєднуватися зі змінами до Конституції України. Законопроект може передбачати внесення змін лише до тексту первинного законодавчого акта (закону, кодексу, основ законодавства тощо), а не до закону про внесення змін до цього законодавчого акта.

7. Кожен законопроект повинен містити положення щодо порядку набрання ним чинності.

8. Якщо для реалізації положень поданого законопроекту після його прийняття необхідні зміни до інших законів, такі зміни мають викладатися в розділі «Перехідні положення» цього законопроекту або в одночасно внесеному його ініціатором окремому законопроекті. До законопроекту додається перелік законів та інших нормативних актів, прийняття або перегляд яких необхідно здійснити для реалізації положень законопроекту в разі його прийняття.

9. До проектів інших актів, зазначених у пункті 2 частини шостої статті 89 цього Регламенту, альтернативні проекти відповідних актів не вносяться.

Стаття 91. Супровідні документи до законопроекту, проекту іншого акта

1. Законопроект, проект іншого акта вноситься на реєстрацію разом з проектом постанови, яку пропонується Верховній Раді прийняти за результатами його розгляду, списком авторів законопроекту, пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні та пояснювальною запискою, яка має містити:

1) обґрунтування необхідності прийняття законопроекту, цілей, завдань і основних його положень та місця в системі законодавства;

2) обґрунтування очікуваних соціально-економічних, правових та інших наслідків застосування закону після його прийняття;

3) інші відомості, необхідні для розгляду законопроекту.

2. Зазначені в частині першій цієї статті документи подаються письмово разом з їх електронним файлом.

3. У разі внесення законопроекту, проекту іншого акта, реалізація якого впливає на видаткову та/або доходну частину державного чи місцевих бюджетів, до нього додаються фінансово-економічне обґрунтування (розрахунок розміру витрат) та пропозиція щодо покриття цих витрат.

4. Якщо реалізація законопроекту, проекту іншого акта не впливає на видаткову та/або доходну частину державного чи місцевих бюджетів, про це зазначається в пояснювальній записці.

5. У разі внесення законопроекту, остаточне прийняття рішення щодо якого можливе лише за результатами референдуму, ця обставина повинна бути зазначена у пояснювальній записці.

6. До законопроекту про внесення змін до законів додається порівняльна таблиця, яка містить редакцію відповідних положень (статей, частин, пунктів, абзаців тощо) чинного закону та нову його редакцію з урахуванням запропонованих змін.

7. Якщо законопроект, проект іншого акта вноситься за погодженням з відповідними органами виконавчої чи судової влади, до нього додається таке погодження.

Стаття 92. Реєстрація законопроектів, проектів інших актів

1. Законопроект, проект іншого акта, внесений до Верховної Ради, реєструється в Апараті Верховної Ради. Законопроект, внесений з дотриманням вимог статей 90, 91 цього Регламенту, реєструється в Апараті Верховної Ради в день його внесення.

2. У прийнятті на реєстрацію законопроекту, проекту іншого акта має бути відмовлено у разі, якщо він поданий з порушенням вимог статей 90, 91 цього Регламенту, а також якщо законопроект є альтернативним і вноситься з порушенням строків, визначених цим Регламентом.

3. Пропозиції, поправки, висновки до законопроектів подаються до Апарату Верховної Ради або безпосередньо до комітету чи до тимчасової спеціальної комісії, які визначені головними з відповідних законопроектів.

4. Усі зареєстровані законопроекти, проекти інших актів та супровідні документи вводяться Апаратом Верховної Ради до бази даних законопроектів електронної комп'ютерної мережі веб-сайту Верховної Ради.

Стаття 93. Попередній розгляд законопроектів, проектів інших актів у комітетах

1. Кожен законопроект, проект іншого акта після його реєстрації не пізніш як у п'ятиденний строк направляється Головою Верховної Ради України або відповідно до розподілу обов'язків Першим заступником, заступником Голови Верховної Ради України в комітет, який відповідно до предметів відання комітетів визначається головним з підготовки і попереднього розгляду законопроекту, проекту іншого акта, а також у комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, для проведення експертизи щодо його впливу на доходну та/або видаткову частини бюджету і виконання закону України про Державний бюджет України в поточному бюджетному періоді та в комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, для підготовки експертного висновку на відповідність оформлення та реєстрації законопроекту, проекту іншого акта вимогам закону, цього Регламенту та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

2. У разі якщо для підготовки і попереднього розгляду, доопрацювання законопроектів Верховна Рада приймає рішення про утворення тимчасової спеціальної комісії (стаття 85 цього Регламенту), така комісія здійснює функції головного комітету з цих питань у порядку, визначеному цим Регламентом.

3. Головний комітет не пізніш як у тридцятиденний строк попередньо розглядає законопроект, проект іншого акта і ухвалює висновок щодо доцільності включення його до порядку денного сесії Верховної Ради. До висновку головного комітету додаються висновки комітетів, до предметів відання яких належать питання відповідно бюджету і регламенту, які мають бути подані до головного комітету не пізніш як у 14-денний строк з дня отримання законопроекту, проекту іншого акта для надання висновку. У разі якщо законопроект, проект іншого акта оформлено та/або зареєстровано без дотримання вимог закону, цього Регламенту та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, висновок комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, направляється головному комітету та Голові Верховної Ради України для повернення законопроекту, проекту іншого акта суб'єкту права законодавчої ініціативи без його включення до порядку денного сесії та розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради.

4. До попереднього розгляду законопроекту, проекту іншого акта головний комітет на своєму засіданні може запропонувати Кабінету Міністрів України, міністерствам, іншим державним органам, об'єднанням громадян висловити свою думку щодо доцільності його прийняття.

5. Для попереднього розгляду законопроекту, проекту іншого акта на засідання головного комітету запрошується ініціатор внесення законопроекту чи представник суб'єкта права законодавчої ініціативи, а в разі необхідності — представники Кабінету Міністрів України, міністерств, інших державних органів, об'єднань громадян, а також експерти, фахівці та інші особи.

6. Інші комітети за зверненням головного комітету або з власної ініціативи розглядають законопроект, проект іншого акта і направляють свої висновки до головного комітету. Якщо комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, інші комітети не направили свої висновки до головного комітету у встановлений частиною третьою цієї статті строк, головний комітет попередньо розглядає законопроект, проект іншого акта без таких висновків.

Стаття 94. Повернення законопроекту, проекту іншого акта суб'єкту права законодавчої ініціативи

1. Голова Верховної Ради України або відповідно до розподілу обов'язків Перший заступник, заступник Голови Верховної Ради України за наявності передбачених цією статтею підстав за пропозицією головного комітету чи тимчасової спеціальної комісії або Погоджувальної ради повертає внесений законопроект, проект іншого акта суб'єкту права законодавчої ініціативи без його включення до порядку денного сесії та розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради.

2. Підставами для повернення законопроекту, проекту іншого акта без його включення до порядку денного та розгляду на пленарному засіданні є:

1) висновок комітету, до предмета відання якого належать питання конституційного права, про те, що законопроект суперечить положенням Конституції України, крім випадків, коли він стосується внесення змін до Конституції України;

2) висновок комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, про те, що внесений законопроект, проект іншого акта оформлений та/або зареєстрований без дотримання вимог закону, цього Регламенту та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів;

3) відсутність фінансово-економічного обґрунтування законопроекту, проекту іншого акта, якщо головний комітет чи відповідна тимчасова спеціальна комісія не вва-

жають за можливе розглядати його без такого обґрунтування;

4) наявність прийнятого в першому читанні законопроекту, щодо якого внесений проект є альтернативним;

5) відхилення на поточній сесії Верховної Ради законопроекту, положення якого дослівно або по суті повторюють поданий законопроект.

3. Повернення законопроекту, проекту іншого акта суб'єкту права законодавчої ініціативи здійснюється в 15-денний строк після отримання висновку головного комітету чи відповідної тимчасової спеціальної комісії з повідомленням про причину повернення.

4. Повернені законопроекти, проекти інших актів можуть бути повторно внесені на розгляд Верховної Ради за умови усунення недоліків, що стали підставою для їх повернення.

Стаття 95. Зняття законопроектів з розгляду

1. Законопроекти, не прийняті Верховною Радою попереднього скликання в першому читанні за основу, вважаються знятими з розгляду і не розглядаються Верховною Радою нового скликання.

2. Верховна Рада своїм рішенням може зняти законопроект з розгляду, якщо внаслідок прийняття інших законодавчих актів чи з інших причин законопроект втратив свою актуальність.

3. У разі прийняття Верховною Радою за основу одного з альтернативних законопроектів інші альтернативні законопроекти знімаються з розгляду без прийняття про це окремого рішення.

4. Знятими з розгляду вважаються також відкликані та відхилені законопроекти.

Стаття 96. Включення законопроектів до порядку денного сесії Верховної Ради

1. На пленарному засіданні Верховної Ради, за винятком випадку, передбаченого частиною четвертою цієї статті, розглядаються лише законопроекти, включені до порядку денного сесії Верховної Ради.

2. Питання про включення законопроекту до порядку денного сесії розглядається Верховною Радою протягом 30 днів після ухвалення висновку головного комітету чи тимчасової спеціальної комісії.

3. Якщо головний комітет у визначений цим Регламентом строк (частина третя статті 93 цього Регламенту) не ухвалить висновку щодо включення відповідного законопроекту до порядку денного сесії, Верховна Рада в 15-денний строк після письмового звернення з цього приводу суб'єкта права законодавчої ініціативи розглядає питання щодо законопроекту на пленарному засіданні та приймає рішення про включення його до порядку денного сесії Верховної Ради або про надання головному комітету додаткового часу для підготовки висновку щодо нього.

4. За процедурним рішенням Верховної Ради для невідкладного розгляду може бути включено до порядку денного пленарного засідання (без додаткового включення до порядку денного сесії) законопроект, якщо він був підготовлений для термінового розгляду на виконання відповідного доручення Верховної Ради.

Стаття 97. Справа законопроекту

1. Щодо кожного законопроекту, включеного до порядку денного сесії Верховної Ради, Апарат Верховної Ради та головний комітет ведуть справу законопроекту. Справа законопроекту містить документи, внесені в порядку законодавчої ініціативи, документи, підготовлені в процесі розробки, розгляду, доопрацювання, прийняття відповідного законопроекту Верховною Радою, а також документи, які підготовлені органами Верховної Ради, державними органами, установами і організаціями за зверненням Верховної Ради.

2. До справи законопроекту в хронологічному порядку їх внесення, подання, направлення, розгляду або прийняття включаються:

1) законопроект, у тому числі альтернативний (альтернативні), у разі його (їх) внесення в установленому порядку, пояснювальні записки до нього (них) та інші супровідні документи;

2) проекти альтернативних рішень, що надходили, і рішення Верховної Ради щодо розробки, доопрацювання, прийняття відповідного законопроекту;

3) усі проміжні редакції, у тому числі й альтернативні, відповідного законопроекту, які вносилися на попередній розгляд, редакції на перше, друге, третє чи повторні перше і друге читання, а також пояснювальні записки до них та інші супровідні документи;

4) пропозиції і поправки до законопроекту, внесені в установленому порядку;

5) висновки щодо законопроекту та дані експертиз, інформаційних чи наукових досліджень, виконаних щодо законопроекту за дорученням Верховної Ради;

6) висновки комітетів щодо законопроекту;

7) протоколи або витяги з протоколів засідань головного комітету щодо законопроекту та стенограми відповідних засідань у разі їх ведення;

8) витяги із протоколів і стенограм пленарних засідань Верховної Ради, які містять інформацію про розгляд відповідного законопроекту;

9) дані про результати поіменного голосування щодо законопроекту;

10) пропозиції Президента України щодо законопроекту;

11) документи про результати і наслідки референдуму щодо цього законопроекту;

12) листи, якими супроводжувалися документи до законопроекту (закону);

13) текст закону в остаточній редакції;

14) законопроекти та інші документи, пов'язані з розробкою і розглядом Верховною Радою актів про зміну чи скасування цього закону.

3. До справи законопроекту включаються перші примірники друкованого тексту, оригінали документів з печатками та власноручними підписами; у разі відсутності оригіналів документів до справи законопроекту включаються посвідчені в установленому порядку їх копії.

Стаття 98. Надання законопроектів народним депутатам

1. Усі внесені до Верховної Ради законопроекти після їх реєстрації не пізніш як у п'ятиденний строк надаються народним депутатам. Після попереднього розгляду законопроекту у головному комітеті народним депутатам надаються висновки головного комітету, висновки інших комітетів та інші зазначені в цьому Регламенті документи.

2. Законопроекти, підготовлені для розгляду Верховною Радою в другому та третьому читаннях, надаються народним депутатам у вигляді порівняльних таблиць, а до законопроектів про внесення змін до законів порівняльні таблиці надаються для розгляду Верховною Радою і в першому читанні.

Стаття 99. Відомості, які необхідно зазначати в законопроекті та супровідних документах, що надаються народним депутатам

1. Законопроект, який надається народним депутатам, крім його назви, на титульному та наступних аркушах повинен містити інформацію про:

1) назву органу, до якого він вноситься, — «Верховна Рада України»;

2) ініціаторів внесення — суб'єктів права законодавчої ініціативи та їх підписи або підпис особи, яка представляє Кабінет Міністрів України;

3) дату реєстрації та реєстраційний номер законопроекту;

4) перелік додатків до законопроекту із зазначенням кількості аркушів кожного.

2. До законопроекту додаються супровідні документи, в яких наводяться такі відомості:

1) дата і перелік стадій опрацювання та розгляду, які пройшов поданий законопроект, текст рішення Верховної Ради щодо нього;

2) перелік комітетів, яким доручено роботу з підготовки цього документа, із зазначенням головного комітету, а також тих, які подали в письмовій формі свої висновки щодо цього проекту;

3) висновки експертиз щодо законопроекту;

4) прізвище і посада визначеного доповідача (співдоповідача);

5) автори, які розробляли законопроект (для законопроектів, які вносяться на перше читання) або його структурні частини, та перелік державних органів, з якими погоджено його остаточну редакцію.

3. За рішенням головного комітету можуть надаватися інші документи інформаційного характеру щодо законопроекту.

Стаття 100. Альтернативні законопроекти

1. Альтернативними вважаються законопроекти, які містять положення, що регулюють однакове коло питань та повторюють за суттю положення щодо регулювання одних і тих же суспільних відносин.

2. Альтернативний законопроект може бути внесений не пізніш як у 14-денний строк після дня надання народним депутатам першого законопроекту з відповідного питання.

3. Альтернативні законопроекти до повторного першого читання можуть бути внесені в 10-денний строк з дня направлення на повторне перше читання законопроекту, щодо якого він є альтернативним.

4. Після прийняття законопроекту в першому читанні внесення альтернативних законопроектів щодо нього не допускається.

Стаття 101. Особливості розгляду законопроектів, визначених як невідкладні

1. Невідкладними є законопроекти, що визначені Президентом України або рішенням Верховної Ради як такі.

2. Верховна Рада може прийняти рішення про визначення законопроекту невідкладним після включення його до порядку денного сесії Верховної Ради або в ході його наступного розгляду.

3. Верховна Рада може прийняти рішення щодо законопроектів, визначених як невідкладні, про одноразове відхилення (ad hoc) від процедури розгляду, передбаченої цим Регламентом, і скоротити строки внесення альтернативних законопроектів, внесення пропозицій і поправок, а також строки надання законопроекту народним депутатам до його розгляду в тому чи іншому читанні. Не допускається скорочення зазначених строків більш як наполовину.

4. Законопроект, визначений як невідкладний, після завершення його попереднього розгляду чи доопрацювання включається до порядку денного найближчого пленарного засідання Верховної Ради і розглядається позачергово.

Стаття 102. Розгляд законопроектів Верховною Радою

1. Законопроекти розглядаються Верховною Радою, як правило, за процедурою трьох читань з урахуванням особливостей, встановлених у цій статті.

2. Розгляд і прийняття законопроекту за процедурою трьох читань включає:

1) перше читання — обговорення основних принципів, положень, критеріїв, структури законопроекту та прийняття його за основу;

2) друге читання — постатейне обговорення і прийняття законопроекту в другому читанні;

3) третє читання — прийняття законопроекту, який потребує доопрацювання та узгодження, в цілому.

3. Рішення про проведення повторних перших, других читань законопроектів Верховна Рада може приймати не більше двох разів.

4. За рішенням Верховної Ради допускається остаточне прийняття законопроекту (крім проектів кодексів і законопроектів, які містять понад 100 статей, пунктів) відразу після першого чи другого читання, якщо законопроект визнано таким, що не потребує доопрацювання, та якщо не надійшло зауважень щодо його змісту від народних депутатів, інших суб'єктів права законодавчої ініціативи, юридичного чи експертного підрозділів Апарату Верховної Ради.

5. Під час другого і третього читань розглядаються порівняльні таблиці законопроектів, а щодо законопроектів про внесення змін до законів порівняльні таблиці розглядаються і в першому читанні.

Стаття 103. Експертиза законопроектів

1. За дорученням Голови Верховної Ради України або відповідно до розподілу обов'язків — Першого заступника Голови Верховної Ради України, заступника Голови Верховної Ради України або за рішенням головного комітету законопроект направляється на наукову, юридичну чи іншу експертизу, проведення інформаційного чи наукового дослідження; при цьому предмет і мета експертизи, пошуку, дослідження повинні бути чітко визначені.

2. Зареєстрований та включений до порядку денного сесії законопроект при підготовці до першого читання в обов'язковому порядку направляється для проведення наукової експертизи, а при підготовці до всіх наступних читань — для проведення юридичної експертизи та редакційного опрацювання у відповідні структурні підрозділи Апарату Верховної Ради. Остаточна юридична експертиза і редакційне опрацювання здійснюються після прийняття акта Верховної Ради в цілому.

3. Окремі законопроекти можуть направлятися для одержання експертних висновків до Кабінету Міністрів України, відповідних міністерств, інших державних органів, установ і організацій, а також окремих фахівців.

4. Експертні висновки повинні бути подані до Верховної Ради не пізніше 14 днів з дня надходження такого звернення від посадових осіб та органів Верховної Ради. Якщо в установлені строки висновки не одержано, вважається, що зауваження відсутні.

5. Висновки, підготовлені за результатами експертизи, направляються головному комітету для врахування при розгляді законопроекту та прийняття рішення стосовно подальшої роботи над ним.

Стаття 104. Відкликання законопроектів

1. Законопроект може бути відкликаний суб'єктом права законодавчої ініціативи, який його вніс, до включення такого законопроекту до порядку денного сесії Верховної Ради.

2. Законопроект, включений до порядку денного сесії Верховної Ради, до його прийняття Верховною Радою в першому читанні за основу може бути відкликаний за рішенням Верховної Ради і знятий з розгляду.

3. Порушення питання про відкликання законопроекту здійснюється шляхом подання письмової заяви ініціатором внесення — суб'єктом права законодавчої ініціативи на ім'я Голови Верховної Ради України.

4. Відкликаний законопроект знімається з розгляду із відповідним зазначенням про це в базі даних законопроектів електронної комп'ютерної мережі веб-сайту Верховної Ради.

Стаття 105. Визнання законопроектів відкликаними

1. Законопроекти, внесені та не прийняті до закінчення строку повноважень Верховної Ради відповідного скликання в першому читанні, вважаються відкликаними.

2. Законопроект вважається відкликаним, якщо до його прийняття в першому читанні повноваження народного депутата — ініціатора його внесення достроково припинено.

3. Законопроект, внесений Президентом України або Кабінетом Міністрів України, вважається відкликаним, якщо до його прийняття в першому читанні за основу повноваження Президента України або Кабінету Міністрів України були припинені. Такий законопроект знімається з розгляду із відповідним зазначенням про це в базі даних законопроектів електронної комп'ютерної мережі веб-сайту Верховної Ради.

Стаття 106. Розгляд законопроектів, прийнятих Верховною Радою попереднього скликання в першому і наступних читаннях

1. Голова Верховної Ради України попереднього скликання подає новообраній Верховній Раді перелік законопроектів, законів, повернутих з пропозиціями Президента України, розгляд яких не було завершено прийняттям остаточного рішення щодо них Верховною Радою попереднього скликання. До переліку додаються звіт про виконану роботу щодо підготовки та розгляду цих питань, а також справи незавершених законопроектів.

2. Прийняті Верховною Радою попереднього скликання в першому чи наступних читаннях законопроекти, але не прийняті в цілому, готуються і розглядаються Верховною Радою нового скликання за процедурою підготовки до другого читання, встановленою цим Регламентом.

Стаття 107. Визнання законопроектів відхиленими

1. Законопроект вважається відхиленим, якщо запропоновані рішення на його підтримку не отримали необхідної кількості голосів народних депутатів. Таке відхилення законопроекту заноситься до протоколу пленарного засідання Верховної Ради.

2. Відхилений Верховною Радою законопроект або законопроект, що повторює його за суттю, не може бути внесений на поточній та наступній за нею позачерговій сесіях Верховної Ради відповідного скликання. Відхилений законопроект знімається з розгляду із відповідним зазначенням про це в базі даних законопроектів електронної комп'ютерної мережі веб-сайту Верховної Ради.

Глава 19
РОЗГЛЯД ЗАКОНОПРОЕКТІВ У ПЕРШОМУ ЧИТАННІ

Стаття 108. Розгляд законопроектів головним комітетом

1. Після включення законопроекту до порядку денного сесії Верховної Ради підготовка його до першого читання здійснюється головним комітетом.

2. Розгляд законопроекту при підготовці його до першого читання здійснюється в порядку, передбаченому для попереднього розгляду законопроектів (стаття 93 цього Регламенту), з урахуванням особливостей, визначених цією главою.

Стаття 109. Строки подання пропозицій до законопроектів

1. До повторного першого читання законопроекту пропозиції до законопроекту вносяться в 10-денний строк після дня попереднього першого читання цього законопроекту.

2. Верховна Рада своїм рішенням про одноразове відхилення (ad hoc) від процедури, визначеної цим Регламентом, може перенести розгляд законопроекту, продовжити встановлені у цій статті строки або скоротити їх не більш як наполовину. Скорочення строку не допускається при розгляді проекту кодексу чи іншого законопроекту, кількість статей, пунктів якого понад 100.

3. До повторного першого читання законопроекту вносяться пропозиції лише щодо його основних положень, принципів, критеріїв.

Стаття 110. Особливості розгляду альтернативних законопроектів

1. Альтернативні законопроекти розглядаються, як правило, в порядку черговості їх внесення.

2. При розгляді альтернативних законопроектів головний комітет може рекомендувати Верховній Раді взяти за основу один із них або підготувати інший законопроект, який вноситься на розгляд Верховної Ради народними депутатами — членами цього комітету.

3. При підготовці законопроекту до першого читання головний комітет може викласти в ньому альтернативні варіанти спірних положень.

4. Верховна Рада розглядає альтернативні законопроекти на пленарному засіданні одночасно з основним законопроектом.

Стаття 111. Висновок головного комітету щодо законопроектів

1. За наслідками підготовки законопроекту до розгляду в першому читанні головний комітет ухвалює висновок, який має містити:

1) пропозицію про прийняття Верховною Радою щодо відповідного законопроекту (кожного з альтернативних законопроектів у разі їх внесення) одного з рішень, передбачених статтею 114 цього Регламенту, та обґрунтування такої пропозиції;

2) пропозицію щодо перенесення розгляду законопроекту (в разі необхідності).

2. У разі розгляду альтернативних законопроектів головний комітет може внести пропозицію про попереднє визначення Верховною Радою основних положень, принципів, критеріїв та структурних частин законопроекту, на яких має ґрунтуватися відповідний законопроект.

3. У разі якщо законопроект потребує фінансово-економічного обґрунтування, до висновку головного комітету обов'язково додається висновок комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, щодо повноти та достовірності такого обґрунтування. Головний комітет може також долучити одержані висновки Кабінету Міністрів України та інших комітетів з цього питання.

4. Якщо у висновках комітетів, яким Верховною Радою було доручено попередній розгляд законопроекту, є розбіжності, головний комітет вживає заходів щодо їх врегулювання. Питання, стосовно яких комітетами не досягнуто згоди, вносяться на розгляд Верховної Ради.

Стаття 112. Строки надання народним депутатам висновків до законопроектів, підготовлених до першого читання

1. Висновок, підготовлений головним комітетом до першого читання законопроекту, висновки відповідних комітетів та інші супровідні документи до нього надаються народним депутатам не пізніш як за сім днів до дня розгляду цього законопроекту на пленарному засіданні Верховної Ради.

Стаття 113. Порядок розгляду законопроектів у першому читанні

1. Розгляд законопроекту в першому читанні, як правило, проводиться за процедурою повного обговорення законопроектів (стаття 30 цього Регламенту).

2. При розгляді законопроекту в першому читанні Верховна Рада може прийняти процедурне рішення про обговорення проекту за скороченою процедурою.

3. Обговорення за скороченою процедурою не допускається при розгляді проектів кодексів та інших законопроектів, у яких кількість статей, пунктів понад 100.

4. Після завершення обговорення законопроекту в першому читанні проводиться голосування щодо прийняття одного з рішень, передбачених статтею 114 цього Регламенту.

Стаття 114. Рішення за наслідками розгляду законопроекту в першому читанні

1. За наслідками розгляду законопроекту в першому читанні Верховна Рада може прийняти рішення про:

1) прийняття законопроекту за основу з дорученням головному комітету підготувати його до другого читання;

2) відхилення законопроекту;

3) повернення законопроекту суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання або направлення його до головного комітету для підготовки на повторне перше читання, визначивши при цьому основні положення, принципи, критерії, яким повинен відповідати доопрацьований законопроект чи його структурні частини;

4) опублікування законопроекту у визначеному Верховною Радою друкованому засобі масової інформації для всенародного обговорення, доопрацювання його головним комітетом з урахуванням наслідків обговорення і подання на повторне перше читання.

2. Верховна Рада після прийняття законопроекту за основу може прийняти рішення про прийняття законопроекту в цілому, за умови дотримання вимог цього Регламенту (частина четверта статті 102).

3. Законопроект вважається відхиленим, якщо жодне з рішень, зазначених у пунктах 1, 3, 4 частини першої цієї статті, не підтримано необхідною кількістю голосів народних депутатів. Здійснення таким чином відхилення законопроекту заноситься до протоколу пленарного засідання як рішення Верховної Ради і має наслідки, передбачені цим Регламентом (частина друга статті 107).

Стаття 115. Особливості процедури повторного першого читання законопроекту

1. Законопроект на повторне перше читання подається у визначений Верховною Радою строк, але не пізніше 30 днів після дня його попереднього розгляду, у новій редакції, підготовленій головним комітетом та/або суб'єктом права законодавчої ініціативи, з висновками головного та інших комітетів і розглядається в порядку, передбаченому цим Регламентом (статті 112, 113).

2. Строки подання на повторне перше читання законопроекту, щодо якого прийнято рішення про всенародне обговорення, визначаються окремою постановою Верховної Ради.

3. Головний комітет та/або суб'єкт права законодавчої ініціативи, які відповідно до рішення Верховної Ради підготували законопроект на повторне перше читання, мають право на доповідь.

Глава 20
РОЗГЛЯД ЗАКОНОПРОЕКТІВ У ДРУГОМУ ЧИТАННІ

Стаття 116. Строки подання пропозицій і поправок до законопроекту, який готується до другого читання

1. Пропозиції та поправки до

законопроекту, який готується до другого читання, можуть вноситися лише до того тексту законопроекту (статей, їх частин, пунктів, речень), який прийнятий Верховною Радою за основу. Такі пропозиції та поправки вносяться в 14-денний строк після дня прийняття законопроекту за основу. До повторного другого читання законопроекту пропозиції та поправки вносяться в 10-денний строк після дня попереднього другого читання і лише до тих статей, їх частин, пунктів, речень законопроекту, що не були прийняті в другому читанні. Пропозиції та поправки до законопроектів, розгляд яких не було завершено Верховною Радою попереднього скликання (частина друга статті 106 цього Регламенту), вносяться в 14-денний строк після дня включення їх до порядку денного першої сесії новообраної Верховної Ради.

2. Верховна Рада своїм рішенням про одноразове відхилення (ad hoc) від закріплених у цьому Регламенті положень може продовжити встановлені у цій статті строки або скоротити їх не більш як наполовину. Скорочення не допускається при розгляді проекту кодексу чи іншого законопроекту, кількість статей, пунктів якого понад 100.

Стаття 117. Строки надання народним депутатам законопроектів, підготовлених до другого читання

1. Законопроект, підготовлений до другого чи повторного другого читання, висновок головного комітету та інші супровідні документи до нього надаються народним депутатам не пізніш як за десять днів до дня розгляду цього законопроекту на пленарному засіданні Верховної Ради.

2. Законопроект, підготовлений до другого чи повторного другого читання, має бути завізований головою головного комітету, керівником секретаріату цього комітету, керівниками юридичного і редакційного підрозділів Апарату Верховної Ради. Якщо законопроект завізований із зауваженнями, вони додаються до супровідних документів, які надаються народним депутатам разом із законопроектом.

Стаття 118. Зміст порівняльної таблиці законопроекту, підготовленого до другого читання

1. Законопроект, підготовлений до другого читання, подається у вигляді порівняльної таблиці, яка має містити:

1) текст законопроекту, прийнятого за основу;

2) усі внесені та не відкликані пропозиції (можливо, із стислим обґрунтуванням), поправки, що мають суцільну нумерацію і розміщуються на рівні з відповідними статтями законопроекту, із зазначенням ініціаторів їх внесення — суб'єктів права законодавчої ініціативи;

3) висновок головного комітету щодо внесених пропозицій, поправок;

4) остаточну редакцію статей законопроекту, що пропонується головним комітетом для прийняття у другому читанні.

2. Якщо з тих чи інших причин не всі пропозиції, поправки включені до порівняльної таблиці, головним комітетом готується і подається додаткова порівняльна таблиця.

3. Якщо головний комітет не прийняв рішення щодо тієї чи іншої пропозиції чи поправки до законопроекту, то остаточна редакція тексту законопроекту в цій частині залишається комітетом в редакції першого читання.

4. Пропозиція, внесена у встановленому порядку до другого читання, залишається без розгляду і до порівняльної таблиці, передбаченої частиною першою цієї статті, не включається на підставі висновку комітету, до предмета відання якого належать питання конституційного права, про те, що внесена пропозиція суперечить вимогам Конституції України. Такий висновок надається комітетом, до предмета відання якого належать питання конституційного права, за зверненням головного комітету у 14-денний строк з дня отримання звернення.

5. У разі якщо до законопроекту, підготовленого до другого читання чи повторного другого читання, не надійшло пропозицій та поправок, такий законопроект подається без порівняльної таблиці.

Стаття 119. Розгляд законопроектів у другому читанні

1. Під час розгляду законопроекту в другому читанні Верховна Рада проводить його постатейне обговорення та голосування. У разі необхідності можуть обговорюватися і ставитися на голосування окремі частини, пункти, підпункти, речення або статті.

2. Верховна Рада може прийняти процедурне рішення про розгляд законопроекту розділами, частинами з проведенням щодо них самостійного обговорення і голосування. Таке процедурне рішення може прийматися після обговорення за скороченою процедурою.

3. До початку чи у ході обговорення законопроекту в другому читанні може бути внесена пропозиція про обговорення і голосування спочатку тих структурних частин законопроекту, які містять основні, вирішальні або зумовлюючі положення щодо його інших відповідних структурних частин. Така пропозиція обговорюється за скороченою процедурою, після чого приймається процедурне рішення. У разі внесення Погоджувальною радою пропозицій щодо послідовності розгляду структурних частин законопроекту така пропозиція ставиться на голосування без обговорення до початку розгляду законопроекту.

Стаття 120. Порядок обговорення законопроектів при розгляді в другому читанні

1. Під час розгляду законопроекту в другому читанні проводиться обговорення кожної статті в порядку її нумерації в запропонованій головним комітетом редакції, якщо не прийнято рішення про розгляд законопроекту в іншому порядку відповідно до статті 119 цього Регламенту.

2. За наполяганням ініціатора внесення — суб'єкта права законодавчої ініціативи може бути проведено обговорення відхилених головним комітетом пропозицій, поправок, що стосуються цих статей.

3. За наполяганням народних депутатів може бути проведено обговорення врахованої головним комітетом пропозиції, поправки з наступним голосуванням щодо її прийняття, виключення в цілому чи її частини. У такому ж порядку може бути порушено питання про розгляд пропозиції, поправки до відповідного тексту статті законопроекту, прийнятого в першому читанні, але відсутньої у запропонованій головним комітетом редакції.

4. У разі внесення до порівняльної таблиці законопроекту кількох альтернативних пропозицій, поправок, щодо яких головний комітет не прийняв рішення, Верховна Рада розглядає кожну з них.

5. Право на роз'яснення пропозицій і поправок мають ініціатори їх внесення — суб'єкти права законодавчої ініціативи. Якщо до однієї статті або її частини є декілька пропозицій, які виключають одна одну, їх обговорення проводиться одночасно з послідовним, у порядку черговості їх внесення, наданням слова ініціаторам їх внесення.

6. Додаткова порівняльна таблиця до законопроекту розглядається одночасно з основною порівняльною таблицею.

7. Якщо своєчасно внесену пропозицію, поправку не було надано народним депутатам, це не перешкоджає її обговоренню і голосуванню на цьому ж пленарному засіданні Верховної Ради. Зміст пропозиції чи поправки оголошується головуючим на пленарному засіданні або ініціатором її внесення — суб'єктом права законодавчої ініціативи.

Стаття 121. Особливості голосування при розгляді законопроектів у другому читанні

1. Верховна Рада проводить голосування по кожній пропозиції, поправці, відхиленій головним комітетом, якщо на цьому наполягає ініціатор внесення — суб'єкт права законодавчої ініціативи.

2. Після завершення розгляду пропозицій, поправок, що надійшли до відповідної статті законопроекту, Верховна Рада проводить голосування щодо статті в цілому.

3. У разі якщо не надійшло пропозицій і поправок до статей або немає зауважень до запропонованого головним комітетом тексту законопроекту і народні депутати, пропозиції чи поправки яких відхилені головним комітетом, не наполягають на їх голосуванні, головуючий на пленарному засіданні може об'єднати голосування в цілому щодо декількох таких послідовно розміщених статей. Їх текст підлягає оголошенню, якщо на цьому наполягає хоча б один народний депутат.

4. У разі якщо жоден із внесених на друге читання варіантів статті голосуванням не підтримано, стаття вважається відхиленою.

5. Після завершення постатейного розгляду законопроекту Верховна Рада проводить голосування щодо прийняття законопроекту в другому читанні. Якщо до законопроекту немає зауважень народних депутатів, головуючий на пленарному засіданні може поставити його на голосування в цілому як акт Верховної Ради.

6. Голосування законопроекту в цілому не проводиться, якщо внаслідок неприйняття Верховною Радою тих чи інших статей законопроекту або суттєвої зміни запропонованої головним комітетом редакції окремих структурних частин законопроекту в тексті виникають суперечності чи прогалини, які виключають можливість застосування норм законопроекту після його остаточного прийняття та набрання ним чинності.

7. Якщо законопроект не поділяється на статті, пункти, то на голосування ставляться окремо назва законопроекту, його текст та законопроект у цілому.

Стаття 122. Усунення суперечностей та внесення редакційних уточнень до законопроекту

1. До проведення голосування щодо прийняття законопроекту в другому читанні та в цілому Верховна Рада може доручити головному комітету чи утвореній Верховною Радою редакційній групі внести редакційні уточнення з урахуванням поправок, внесених безпосередньо на пленарному засіданні Верховної Ради під час розгляду законопроекту.

2. У випадку, зазначеному в частині першій цієї статті, голосування щодо законопроекту в другому читанні відкладається на строк, визначений Верховною Радою, і наступний його розгляд розпочинається з голосування без прийняття рішення про включення до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради і без обговорення.

3. Законопроект, підготовлений згідно з частиною першою цієї статті, надається народним депутатам перед початком пленарного засідання або безпосередньо перед голосуванням законопроекту в другому читанні.

Стаття 123. Рішення за результатами розгляду законопроекту в другому читанні

1. За результатами розгляду законопроекту в другому читанні Верховна Рада приймає рішення про:

1) прийняття законопроекту в другому читанні та доручення головному комітету підготувати його до третього читання;

2) відхилення законопроекту;

3) прийняття законопроекту в другому читанні та в цілому;

4) прийняття законопроекту в другому читанні, за винятком окремих розділів, глав, статей, частин статей, та направлення їх головному комітету на доопрацювання з наступним поданням законопроекту на повторне друге читання;

5) повернення законопроекту головному комітету на доопрацювання з наступним поданням на повторне друге читання.

2. У разі прийняття рішення, передбаченого пунктом 4 частини першої цієї статті, Верховна Рада визначає частини, розділи, глави, статті, частини статей, що підлягають доопрацюванню.

3. Законопроект вважається відхиленим, якщо жодне із запропонованих у пунктах 1, 3—5 частини першої цієї статті рішень не отримає на підтримку необхідної кількості голосів народних депутатів.

4. Якщо запропонований головним комітетом текст законопроекту прийнято без внесення змін до нього, якщо до нього немає зауважень відповідних структурних підрозділів Апарату Верховної Ради, Верховна Рада може прийняти рішення про прийняття законопроекту в другому читанні та в цілому.

Стаття 124. Розгляд законопроектів у повторному другому читанні

1. На повторне друге читання законопроект подається головним комітетом у вигляді порівняльної таблиці.

2. На повторне друге читання головний комітет подає лише пропозиції, поправки, внесені після другого читання, до статей чи їх частин, що не були прийняті у другому читанні. При цьому включаються всі пропозиції, поправки, у тому числі й ті, що були внесені до цих статей чи їх частин на попереднє друге читання.

3. Якщо на повторне друге читання повернено лише окремі структурні частини законопроекту, порівняльна таблиця готується лише щодо цих структурних частин.

4. Повторне друге читання законопроекту здійснюється за процедурою другого читання (статті 119—123 цього Регламенту).

Глава 21
РОЗГЛЯД ЗАКОНОПРОЕКТІВ У ТРЕТЬОМУ ЧИТАННІ

Стаття 125. Внесення поправок перед розглядом законопроекту у третьому читанні

1. До законопроекту, який готується до третього читання, поправки вносяться у 5-денний строк після дня попереднього читання.

2. До третього читання законопроекту, який готується головним комітетом, вносяться лише поправки щодо внесення виправлень, уточнень, усунення помилок, суперечностей у тексті законопроекту, а також поправки, внесені з метою узгодження між собою структурних частин прийнятого у другому читанні законопроекту без зміни його змісту. Будь-які інші поправки відхиляються головним комітетом без розгляду їх по суті.

Стаття 126. Строки надання народним депутатам законопроектів, підготовлених до третього читання

1. Законопроект, підготовлений до третього читання, разом із висновком головного комітету та іншими супровідними документами щодо нього надається народним депутатам не пізніш як за п'ять днів до дня його розгляду.

2. Законопроект, підготовлений до третього читання, має бути завізований головою головного комітету, керівником секретаріату цього комітету та керівниками юридичного і редакційного підрозділів Апарату Верховної Ради. Якщо законопроект завізований із зауваженнями, вони додаються до супровідних документів, які надаються народним депутатам разом із законопроектом.

Стаття 127. Супровідні документи, що подаються до законопроектів, підготовлених до третього читання

1. Для розгляду законопроекту в третьому читанні головним комітетом подається порівняльна таблиця, яка містить остаточну редакцію законопроекту і складається відповідно до вимог цього Регламенту (стаття 118).

2. Одночасно із законопроектом, підготовленим до третього читання, головним комітетом подаються:

1) перелік законів, до яких у зв'язку з прийняттям цього закону необхідно внести зміни (за їх наявності);

2) одержаний головним комітетом, у разі необхідності, від Кабінету Міністрів України план організаційних, кадрових, матеріально-технічних, фінансових, інформаційних заходів для введення в дію закону після прийняття законопроекту;

3) проекти актів Кабінету Міністрів України, інших центральних органів виконавчої влади, прийняття яких передбачено в законопроекті, що розглядається, або є необхідним для введення відповідного закону в дію, якщо Верховною Радою приймалося рішення про необхідність розробки таких проектів актів.

Стаття 128. Розгляд законопроектів у третьому читанні

1. У третьому читанні розглядаються і приймаються рішення щодо поправок (внесення виправлень, уточнень, усунення помилок, суперечностей в тексті законопроекту), поданих після прийняття законопроекту в другому читанні.

2. Розгляд законопроекту у третьому читанні включає:

1) голосування щодо статей законопроекту, текст яких зазнав змін після їх прийняття у другому читанні;

2) голосування щодо проекту постанови, внесеного народними депутатами — членами головного комітету, про схвалення підготовленого Кабінетом Міністрів України плану організаційних, кадрових, матеріально-технічних, фінансових, інформаційних заходів щодо введення в дію закону після прийняття законопроекту;

3) голосування законопроекту в цілому.

3. Після прийняття закону в цілому внесення до його тексту будь-яких змін (за винятком виправлення граматичних чи технічних помилок) допускається лише за пропозицією Голови Верховної Ради України в порядку, визначеному цим Регламентом (стаття 131).

Стаття 129. Рішення за результатами розгляду законопроектів у третьому читанні

1. За результатами розгляду законопроекту у третьому читанні Верховна Рада може прийняти рішення про:

1) прийняття закону в цілому і направлення його на підпис Президенту України;

2) перенесення голосування щодо законопроекту в цілому у зв'язку із прийняттям рішення про перенесення розгляду законопроекту або до подання Кабінетом Міністрів України проектів актів, прийняття яких передбачено в законопроекті, що розглядається;

3) схвалення тексту законопроекту в цілому і винесення його на всеукраїнський референдум;

4) відхилення законопроекту.

2. У разі прийняття рішення, зазначеного в пункті 3 частини першої цієї статті, винесення законопроекту на всеукраїнський референдум та визначення його результатів здійснюються відповідно до положень Конституції України та законів, що регулюють питання проведення всеукраїнського референдуму.

3. У разі якщо Верховною Радою не прийнято жодного з передбачених пунктами 1—3 частини першої цієї статті рішень, законопроект вважається відхиленим.

Глава 22
ПІДГОТОВКА ПРИЙНЯТИХ ЗАКОНІВ ДО НАПРАВЛЕННЯ НА ПІДПИС ПРЕЗИДЕНТУ УКРАЇНИ

Стаття 130. Підготовка тексту прийнятого закону для підпису Головою Верховної Ради України

1. Текст закону, прийнятий Верховною Радою, не пізніш як у десятиденний строк оформляється головним комітетом, візується головою комітету та керівником секретаріату цього комітету чи особами, які виконують їх обов'язки, керівником юридичного підрозділу та керівником підрозділу, на який в установленому порядку покладено функцію з оформлення на підпис Голові Верховної Ради України прийнятих Верховною Радою актів, і подається на підпис Голові Верховної Ради України. Якщо текст закону завізований із зауваженнями, вони разом із текстом закону подаються Голові Верховної Ради України.

2. Голова Верховної Ради України підписує поданий на підпис закон не раніше двох і не пізніше п'яти днів з дня його подання, крім випадків, передбачених цим Регламентом.

3. У разі виявлення порушень законодавчої процедури, передбаченої цим Регламентом, наслідком чого може бути скасування результатів голосування, а також у разі подання на підпис Голові Верховної Ради України тексту закону, не ідентичного тексту законопроекту, прийнятого Верховною Радою, народний депутат у дводенний строк може письмово звернутися до Голови Верховної Ради України з обґрунтованою пропозицією про внесення уточнень до прийнятого закону. У цьому разі Голова Верховної Ради України не підписує закон без розгляду зазначених пропозицій Верховною Радою у порядку, передбаченому цим Регламентом (стаття 48).

4. Підписаний закон Голова Верховної Ради України невідкладно направляє Президентові України.

Стаття 131. Порядок усунення неузгодженостей та неточностей у прийнятому законі

1. У разі виявлення у поданому на підпис тексті закону редакційних неточностей або явних неузгодженостей між його положеннями Голова Верховної Ради України може внести на розгляд Верховної Ради пропозиції щодо усунення таких неточностей чи неузгодженостей.

2. Питання щодо усунення неузгодженостей чи редакційних неточностей у прийнятому законі розглядається Верховною Радою без попереднього включення його до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради у день внесення його Головою Верховної Ради України за умови попереднього отримання народними депутатами документів, необхідних для розгляду питання та прийняття рішення.

3. До розгляду питання, зазначеного у частині другій цієї статті, народним депутатам надаються письмові пропозиції за підписом Голови Верховної Ради України, в яких відображається суть неузгодженостей чи редакційних неточностей у прийнятому законі та формулюються уточнення, які мають бути внесені до тексту закону для усунення цих неточностей чи неузгодженостей.

4. Під час розгляду пропозицій щодо усунення неузгодженостей чи неточностей головуючий на пленарному засіданні доповідає суть питання. Загальне обговорення питання не проводиться.

5. Обговорення та голосування кожної із внесених Головою Верховної Ради України пропозицій відбувається в порядку голосування пропозицій і поправок (стаття 45 цього Регламенту).

6. Пропозиції, внесені Головою Верховної Ради України, не підтримані більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, вважаються відхиленими.

7. Після завершення розгляду пропозицій Голови Верховної Ради України нове голосування щодо прийняття закону в цілому не проводиться.

8. У разі прийняття Верховною Радою хоча б однієї з пропозицій, внесених Головою Верховної Ради України, головний комітет за участю юридичного та редакційного підрозділів Апарату Верховної Ради протягом трьох днів готує і подає на підпис уточнений текст закону.

9. У разі відхилення Верховною Радою всіх пропозицій Голови Верховної Ради України він зобов'язаний у той же день підписати раніше поданий йому для підпису текст закону.

Глава 23
ПОВТОРНИЙ РОЗГЛЯД ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ЗАКОНІВ, ПОВЕРНЕНИХ ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ

Стаття 132. Процедурні наслідки застосування Президентом України права вето

1. У разі якщо Президент України застосував право вето щодо прийнятого Верховною Радою закону і у визначений частиною другою статті 94 Конституції України строк повернув закон до Верховної Ради зі своїми вмотивованими і сформульованими пропозиціями, наслідком цього є скасування результатів голосування за закон у цілому і відкриття процедури його повторного розгляду у Верховній Раді.

2. Закон, повернений Президентом України до Верховної Ради для повторного розгляду, після його підготовки у головному комітеті розглядається позачергово на пленарному засіданні Верховної Ради, не пізніш як через 30 днів після його повернення з пропозиціями Президента України, якщо Верховною Радою не прийнято іншого рішення.

Стаття 133. Підготовка до розгляду пропозицій Президента України на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Пропозиції Президента України до повернутого ним закону розглядаються у головному комітеті, який здійснював підготовку його остаточної редакції.

2. Інші комітети з власної ініціативи або за зверненням головного комітету можуть розглянути пропозиції Президента України на своїх засіданнях та не пізніш як у 10-денний строк з дня надходження такого звернення надіслати свої висновки до головного комітету.

3. Під час розгляду пропозицій Президента України до поверненого ним закону головний комітет вивчає обґрунтованість кожної окремої пропозиції та ухвалює висновок щодо доцільності її прийняття чи відхилення.

4. Закон з пропозиціями Президента України подається головним комітетом у вигляді порівняльної таблиці, яка містить:

1) текст статей прийнятого закону, до яких Президент України пропонує внести зміни;

2) текст змін, запропонованих Президентом України;

3) рішення головного комітету щодо кожної запропонованої про-

позиції і його коротке обґрунтування;

4) остаточний текст відповідних статей, частин або пунктів статей, який рекомендується головним комітетом для прийняття Верховною Радою.

5. Якщо пропозиції Президента України зводяться до вимоги відхилити прийнятий закон, порівняльна таблиця не подається.

6. Пропозиції Президента України можуть бути направлені Головою Верховної Ради України, а в разі його відсутності — Першим заступником або заступником Голови Верховної Ради України для надання висновку у відповідні структурні підрозділи Апарату Верховної Ради. Висновки, підготовлені за результатами такої експертизи, направляються Голові Верховної Ради України, головному комітету та надаються народним депутатам.

7. Пропозиції Президента України разом з висновком головного комітету, порівняльною таблицею та іншими супровідними документами надаються народним депутатам не пізніш як за три дні до розгляду питання на пленарному засіданні Верховної Ради.

Стаття 134. Порядок розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради пропозицій, які надійшли до повернутого Президентом України закону

1. Пропозиції Президента України до повернутого ним закону розглядаються на пленарному засіданні Верховної Ради в порядку голосування пропозицій і поправок (стаття 45 цього Регламенту) з урахуванням особливостей, встановлених цією главою.

2. Розгляд пропозицій Президента України починається з доповіді цих пропозицій посадовою особою, визначеною Президентом України. Відсутність цієї посадової особи не перешкоджає розгляду питання. Після доповіді заслуховується співдоповідь головного комітету. Доповідач та співдоповідач відповідають на запитання народних депутатів.

3. Після закінчення доповіді та співдоповіді головуючий на пленарному засіданні ставить на голосування пропозиції, запропоновані Президентом України, у тому порядку, в якому вони викладені Президентом України, або в іншому визначеному Верховною Радою порядку.

4. Обговорення окремих пропозицій Президента України до повернутого ним закону проводиться лише за процедурним рішенням Верховної Ради.

Стаття 135. Голосування пропозицій Президента України до повернутого ним закону

1. У разі якщо Президент України пропонує відхилити прийнятий закон, голосування проводиться щодо відхилення закону в цілому. Якщо пропозиція про відхилення закону в цілому підтримана більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, закон вважається відхиленим.

2. У разі якщо пропозиція Президента України про відхилення закону в цілому не підтримана Верховною Радою, голосування проводиться щодо повторного прийняття закону в цілому (долання вето), і він вважається прийнятим у цілому, якщо на його підтримку отримано не менш як дві третини голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, після чого закон підписується Головою Верховної Ради України і направляється на підпис Президенту України.

3. Якщо пропозиція Президента України не підтримана більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, вона вважається відхиленою. Текст статті, до якої вносилася пропозиція Президента України, залишається у попередній редакції.

4. Після завершення голосування пропозицій Президента України проводиться голосування щодо прийняття закону в цілому.

5. У разі прийняття всіх пропозицій Президента України закон вважається прийнятим у цілому, якщо за нього проголосувала більшість народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

6. Якщо Верховна Рада під час повторного розгляду частково прийняла пропозиції Президента України і проголосувала за закон не менш як двома третинами голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, він вважається знову прийнятим з подоланням вето.

7. Якщо Верховна Рада під час повторного розгляду повністю відхиляє пропозиції Президента України, вона має прийняти цей закон у цілому не менш як двома третинами голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

8. За рішенням Верховної Ради не прийнятий після повторного розгляду закон може бути направлений на доопрацювання до головного комітету, який не пізніш як у 30-денний строк після дня розгляду Верховною Радою цього закону зобов'язаний повторно внести його на розгляд Верховної Ради. Якщо рішення Верховної Ради про направлення закону на доопрацювання до головного комітету не прийнято, він вважається відхиленим.

9. Якщо після доопрацювання в головному комітеті на пленарному засіданні Верховної Ради при наступному повторному розгляді закон не отримав необхідної кількості голосів народних депутатів на підтримку, він вважається відхиленим.

Стаття 136. Направлення закону, прийнятого після повторного розгляду, на підпис Президенту України

1. Прийнятий після повторного розгляду закон із пропозиціями Президента України оформляється головним комітетом (стаття 130 цього Регламенту) і подається на підпис Голові Верховної Ради України, який підписує та невідкладно направляє його Президентові України.

Стаття 137. Офіційне оприлюднення Головою Верховної Ради України повторно прийнятого закону

1. У разі якщо Президент України не підписав закон, прийнятий Верховною Радою під час повторного розгляду не менш як двома третинами голосів народних депутатів від її конституційного складу, Голова Верховної Ради України невідкладно офіційно оприлюднює такий закон і опубліковує за своїм підписом.

Глава 24
ПРИЙНЯТТЯ ПОСТАНОВ ТА ІНШИХ АКТІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 138. Порядок прийняття постанов та інших актів Верховної Ради

1. Постанови та інші акти (Регламент Верховної Ради, резолюції, декларації, звернення, заяви) Верховної Ради, визначені статтею 46 цього Регламенту, Верховна Рада приймає більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу, крім випадків, визначених Конституцією України.

2. Постанови Верховної Ради приймаються з конкретних питань з метою здійснення її установчої, організаційної, контрольної та інших функцій. Такі постанови Верховної Ради набирають чинності з дня їх прийняття, якщо інше не передбачено самою постановою.

3. Постанови та інші акти Верховної Ради приймаються з дотриманням процедури, передбаченої для розгляду законопроектів у першому читанні з прийняттям їх у цілому, якщо Верховною Радою не прийнято іншого рішення.

4. Постанови та інші акти, прийняті Верховною Радою, підписує та оприлюднює Голова Верховної Ради України.

5. Регламент Верховної Ради, постанови, прийняті Верховною Радою, які містять положення нормативного характеру, набирають чинності з дня їх офіційного оприлюднення, якщо ними не передбачено інше.

Глава 25
ОПУБЛІКУВАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ ЗАКОНІВ, ПОСТАНОВ ТА ІНШИХ АКТІВ, ПРИЙНЯТИХ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ

Стаття 139. Опублікування, зберігання законів, постанов та інших актів Верховної Ради

1. Підписані Президентом України закони та закони, які офіційно оприлюднені Головою Верховної Ради України, публікуються в газеті «Голос України» та у Відомостях Верховної Ради України. Публікація законів у цих друкованих засобах масової інформації вважається офіційною.

2. Підписані Головою Верховної Ради України постанови та інші акти Верховної Ради не пізніше наступного дня після їх підписання передаються Апаратом Верховної Ради для опублікування в газеті «Голос України» та у Відомостях Верховної Ради України.

3. У разі виявлення невідповідності опублікованого закону, постанови чи іншого акта Верховної Ради оригіналу такого акта не пізніш як через 10 днів з дня виявлення невідповідності публікується в газеті «Голос України» та в черговому номері Відомостей Верховної Ради України уточнений текст закону, постанови чи іншого акта Верховної Ради.

4. Підписаний Президентом України закон, а також підписані Головою Верховної Ради України постанови та інші акти Верховної Ради є оригіналами і зберігаються в Апараті Верховної Ради в установленому порядку. Всі інші примірники закону, постанов та інших актів Верховної Ради є копіями.

Стаття 140. Справа закону

1. Після набрання чинності законом Апарат Верховної Ради разом з відповідним головним комітетом веде справу закону, яка містить:

1) прийнятий текст закону;

2) прийнятий Верховною Радою план організаційних, кадрових, матеріально-технічних, фінансових, інформаційних заходів для реалізації положень прийнятого закону, а також повідомлення, що надійшли до Верховної Ради, про хід виконання цього плану Кабінетом Міністрів України;

3) перелік і тексти прийнятих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади нормативно-правових актів на виконання положень цього закону;

4) повідомлення Верховного Суду України, вищих спеціалізованих судів України, Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб про дотримання положень закону, а також у разі надходження їх пропозицій щодо підвищення ефективності дії цього закону;

5) документи, відповідні остаточні редакції тексту закону, пов'язані із зміною, втратою чинності законом;

6) рішення та висновки Конституційного Суду України щодо закону, роз'яснення Верховного Суду України щодо положень закону, якщо такі є.

РОЗДІЛ V
РОЗГЛЯД ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ПИТАНЬ ЗА СПЕЦІАЛЬНИМИ ПРОЦЕДУРАМИ
Глава 26 РОЗГЛЯД ЗАКОНОПРОЕКТІВ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Стаття 141. Законодавство про порядок внесення Верховною Радою змін до Конституції України

1. Порядок діяльності Верховної Ради щодо внесення змін до Конституції України визначається Конституцією України, цією главою Регламенту та іншими його нормами, що не суперечать положенням цієї глави.

Стаття 142. Суб'єкти права подання до Верховної Ради законопроектів про внесення змін до Конституції України, пропозицій, поправок до них та пропозицій щодо їх розгляду

1. Суб'єктами права подання до Верховної Ради законопроектів про внесення змін до Конституції України є Президент України, народні депутати у кількості, зазначеній у статті 154 та частині першій статті 156 Конституції України.

2. Суб'єктами права подання до Верховної Ради пропозицій, поправок до законопроектів про внесення змін до Конституції України є Президент України, а також народні депутати у кількості, яка передбачена статтею 154, частиною першою статті 156 Конституції України для подання до Верховної Ради відповідних законопроектів.

3. Під час підготовки і розгляду у Верховній Раді законопроектів про внесення змін до Конституції України, пропозицій, поправок до них або питань, пов'язаних з ними, пропозиції щодо порядку і результатів їх розгляду подаються народними депутатами у загальному порядку, встановленому Законом України «Про статус народного депутата України» та цим Регламентом.

4. Суб'єкти права подання до Верховної Ради законопроектів про внесення змін до Конституції України, пропозицій, поправок до них, пропозицій щодо порядку і результатів їх розгляду зазначають у письмовій формі, хто в разі необхідності представлятиме їхні правові позиції під час підготовки і розгляду у Верховній Раді та її органах поданих ними документів (до трьох осіб). Особами, уповноваженими представляти у Верховній Раді та її органах законопроекти про внесення змін до Конституції України, пропозиції та поправки до них, подані народними депутатами, можуть бути лише народні депутати з числа тих, хто підписав подання про внесення до Верховної Ради відповідних законопроектів про внесення змін до Конституції України, пропозицій, поправок до них і повноваження яких не припинені; заміна таких представників здійснюється шляхом подання звернення з дотриманням вимог щодо кількості підписів народних депутатів (стаття 144 цього Регламенту).

Стаття 143. Порядок подання до Верховної Ради законопроектів про внесення змін до Конституції України, пропозицій та поправок до них

1. Подання до Верховної Ради законопроектів про внесення змін до Конституції України, пропозицій та поправок до них здійснюється із застосуванням відповідно статей 154, 156, 157, 158 Конституції України, а також положень частин першої, четвертої статті 90, статей 91, 92, 94 цього Регламенту та з урахуванням вимог цієї глави Регламенту.

2. Суб'єкт права подання (ініціатор подання) до Верховної Ради законопроектів про внесення змін до Конституції України, пропозицій та поправок до них подає їх до Верховної Ради із письмовим поданням за своїм підписом (підписами), при цьому підпис народного депутата не відкликається.

3. Законопроект про внесення змін до Конституції України повинен містити положення про термін набрання ним чинності як закону.

4. Законопроект про внесення змін до розділу I «Загальні засади», розділу III «Вибори. Референдум» і розділу XIII «Внесення змін до Конституції України» не повинен містити положень про внесення змін до інших розділів Конституції України, за винятком лише редакційно уточнюючих змін, які викликані відповідними змінами норм розділів I, III, XIII Конституції України. Затвердження всеукраїнським референдумом таких редакційно уточнюючих змін до інших розділів Конституції України не виключає прийняття в майбутньому Верховною Радою змін до тих же положень відповідно до статті 155, частини другої статті 158 Конституції України.

5. Законопроект про внесення змін до Конституції України, окремо поданий до Верховної Ради відповідно до статті 154 Конституції України, не повинен містити положень, які у зв'язку із системною єдністю норм Конституції України зумовлюють необхідність внесення змін до розділів Конституції України, зазначених у статті 156 Конституції України.

6. У разі виникнення необхідності одночасного комплексного внесення змін як до розділів Конституції України, зазначених у статті 155, так і до розділів, зазначених у частині першій статті 156 Конституції України, ініціатор подання таких змін до Конституції України подає до Верховної Ради одночасно два окремих законопроекти (пов'язані законопроекти). Такі законопроекти повинні містити також положення, які передбачають поєднане та узгоджене в часі набрання ними чинності та згідно з якими в разі неприйняття Верховною Радою чи незатвердження всеукраїнським референдумом одного із них інший, пов'язаний з ним, не набирає чинності.

7. Подання до Верховної Ради законопроекту про внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України супроводжується одночасним поданням і законопроекту, яким передбачається виділення коштів з Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України.

8. Пояснювальна записка до законопроекту про внесення змін до Конституції України, крім загальних положень, передбачених у цьому Регламенті (частина перша статті 91), повинна висвітлювати також питання, зазначені в пунктах 2—10, 14 частини другої статті 145 цього Регламенту.

9. Альтернативні законопроекти подаються до Верховної Ради лише протягом 14 днів після надання народним депутатам законопроекту про внесення змін до Конституції України. У разі підписання народним депутатом письмового подання про внесення двох і більше альтернативних законопроектів про внесення змін до Конституції України його підпис у поданнях щодо внесення другого і наступних за часом альтернативних законопроектів не підлягає врахуванню.

Стаття 144. Відкликання законопроектів про внесення змін до Конституції України, пропозицій, поправок до них

1. Законопроект про внесення змін до Конституції України вважається відкликаним за письмовим зверненням ініціатора його подання до Верховної Ради, якщо зазначений законопроект ще не включено до порядку денного сесії Верховної Ради. Про відкликання законопроекту оголошується на найближчому пленарному засіданні Верховної Ради.

2. Законопроект про внесення змін до Конституції України, який включено до порядку денного сесії Верховної Ради, але постанова про звернення Верховної Ради щодо нього ще не направлена Верховною Радою до Конституційного Суду України, може бути відкликаний лише за згодою Верховної Ради. Така згода надається шляхом прийняття рішення про виключення відповідного законопроекту з порядку денного сесії Верховної Ради.

3. Звернення про відкликання законопроекту про внесення змін до Конституції України, поданого до Верховної Ради народними депутатами, повинно бути підписано більшістю народних депутатів, які подавали законопроект, але не менш як третиною від конституційного складу Верховної Ради щодо законопроекту, зазначеного у статтях 154, 155 Конституції України, а щодо законопроекту, зазначеного у статті 156 Конституції України, не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради.

4. Пропозиція, поправка до законопроекту про внесення змін до Конституції України може бути відкликана за письмовим зверненням ініціатора її подання до Верховної Ради до моменту голосування Верховної Ради щодо її прийняття. До звернення народних депутатів про відкликання поданої ними пропозиції, поправки застосовуються положення частини третьої цієї статті.

5. За письмовим зверненням ініціатора подання до Верховної Ради законопроекту про внесення змін до Конституції України або за письмовою вмотивованою пропозицією народного депутата Верховна Рада може відкликати із Конституційного Суду України своє звернення про надання висновку Конституційним Судом України щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції України у будь-який час до дня його першого розгляду на пленарному засіданні Конституційного Суду України (частина перша статті 44 Закону України «Про Конституційний Суд України»). Постанову про відкликання свого звернення Верховна Рада приймає більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу без окремого включення питання про її розгляд до порядку денного сесії Верховної Ради. Щодо конкретного законопроекту це питання у Верховній Раді може порушуватися лише один раз.

6. У разі отримання Верховною Радою ухвали Конституційного Суду України про відмову у відкритті або про припинення конституційного провадження у зв'язку з відкликанням Верховною Радою свого звернення до Конституційного Суду України відповідний законопроект про внесення змін до Конституції України вважається знятим з розгляду (без додаткового голосування щодо цього питання), про що головуючий на найближчому пленарному засіданні Верховної Ради робить повідомлення.

Стаття 145. Підготовка до розгляду питання про включення законопроекту про внесення змін до Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним

1. Підготовка до розгляду питання про включення законопроекту про внесення змін до Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним здійснюється відповідно до положень цієї статті, частин першої, другої, четвертої, п'ятої статті 93, статті 96, частини першої статті 98, частин першої, третьої, четвертої, п'ятої статті 103, частини четвертої статті 110, частин другої, третьої, четвертої статті 111 цього Регламенту з дотриманням вимог, передбачених частиною другою статті 117 цього Регламенту.

2. Головний комітет та інші комітети, яким була доручена підготовка до розгляду питання про включення законопроекту до порядку денного сесії та про порядок продовження роботи над ним, відповідно до предметів їх відання готують висновки:

1) про те, належним чи неналежним суб'єктом права подання законопроектів про внесення змін до Конституції України подано до Верховної Ради законопроект;

2) щодо того, чи прийняття поданого відповідно до статті 154 Конституції України законопроекту не потребує викликаного системною єдністю норм Конституції України одночасного внесення змін до розділів Конституції України, зазначених у статті 156 Конституції України;

3) щодо відповідності поданого законопроекту вимогам частини другої статті 156 Конституції України;

4) про те, чи прийняття запропонованих у законопроекті змін до Конституції України не призведе до порушення міжнародних зобов'язань України;

5) щодо політичної, соціальної, економічної доцільності (чи необхідності) прийняття такого законопроекту взагалі;

6) про наявність чи відсутність у законопроекті таких положень (або подібних до них), які в раніше наданих висновках та прийнятих рішеннях Конституційного Суду України визнавалися такими, що скасовують чи обмежують права та свободи людини і громадянина або спрямовані на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України;

7) стосовно того, чи існують сумніви (зокрема у комітету, науковців, експертів) щодо відповідності законопроекту вимогам статей 157 і 158 Конституції України;

8) про наявність раніше наданого висновку Конституційного Суду України щодо відповідності законопроекту вимогам статей 157 і 158 Конституції України, якщо законопроект повторно подано до Верховної Ради в незмінній редакції його положень;

9) стосовно правових наслідків для суб'єктів правовідносин, які можуть настати у зв'язку із внесенням до чинної Конституції України запропонованих у законопроекті змін;

10) щодо повноти, чіткості, несуперечливості та системності регулювання положеннями запропонованого законопроекту відповідних суспільних відносин на конституційному рівні та чи потребуватиме поданий законопроект прийняття до нього пропозицій і поправок, у тому числі редакційно уточнюючого характеру;

11) щодо доцільності (чи необхідності) направлення законопроекту після включення його до порядку денного сесії на наукову, юридичну чи іншу експертизу, проведення наукового пошуку чи дослідження у строк до прийняття Верховною Радою постанови про звернення (стаття 148 цього Регламенту) до Конституційного Суду України;

12) щодо доцільності опублікування законопроекту для всенародного обговорення у строк до прийняття Верховною Радою постанови про звернення до Конституційного Суду України щодо цього законопроекту;

13) про доцільні строки проведення всеукраїнського референдуму щодо змін Конституції України, якщо законопроект поданий відповідно до частини першої статті 156 Конституції України;

14) з питань, зазначених у частині третій статті 91, частині третій статті 111 цього Регламенту, а також щодо законопроекту, зазначеного в частині сьомій статті 143 цього Регламенту, яким передба-

чається виділення коштів з Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму;

15) щодо пропозицій про порядок розгляду поданого законопроекту про внесення змін до Конституції України, якщо такі пропозиції є.

3. У разі наявності своєчасно поданих альтернативних законопроектів висновки, зазначені в частині другій цієї статті, готуються щодо кожного з них.

4. Пов'язані законопроекти про внесення змін до Конституції України, зазначені в частині шостій статті 143 цього Регламенту, готуються до включення їх до порядку денного сесії Верховної Ради одним питанням.

5. За результатами підготовки до розгляду питання про включення законопроекту до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним головний комітет подає Верховній Раді висновки, зокрема:

1) щодо включення чи невключення до порядку денного сесії Верховної Ради відповідного законопроекту;

2) який з альтернативних законопроектів про внесення змін до Конституції України включити до порядку денного сесії Верховної Ради чи не включати жодного (якщо альтернативні законопроекти є);

3) щодо строку прийняття Верховною Радою постанови про звернення до Конституційного Суду України стосовно законопроекту про внесення змін до Конституції України;

4) щодо доцільності створення тимчасової спеціальної комісії для продовження роботи над законопроектом після його включення до порядку денного сесії Верховної Ради.

6. До поданих висновків головний комітет готує необхідні проекти актів для прийняття Верховною Радою рішень щодо них. Зазначені проекти актів візуються і подаються до Верховної Ради головним комітетом. Якщо головний комітет не подає до своїх висновків проекти актів, то Голова Верховної Ради України на пленарному засіданні вносить їх від свого імені.

7. Висновки комітетів, додані до них проекти рішень Верховної Ради та інші необхідні матеріали надаються народним депутатам не пізніш як за 10 днів до дня розгляду Верховною Радою питання про включення законопроекту про внесення змін до Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним.

Стаття 146. Розгляд Верховною Радою питання про включення законопроекту про внесення змін до Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним

1. Обговорення питання про включення законопроекту про внесення змін до Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним проводиться відповідно до статті 30 цього Регламенту. Скорочена процедура обговорення в такому випадку не може бути застосована.

2. Якщо законопроект про внесення змін до Конституції України поданий до Верховної Ради народними депутатами, то Президентові України або уповноваженій ним особі надається слово для виступу (стільки часу, скільки й доповідачу) після виступів осіб, зазначених у пункті 4 частини першої статті 30 цього Регламенту. Запитання Президентові України або уповноваженій ним особі не ставляться.

3. На пленарному засіданні Верховної Ради обговорюються, зокрема, питання, зазначені в частинах другій — шостій статті 145 цього Регламенту.

4. Верховна Рада включає до порядку денного сесії Верховної Ради законопроект про внесення змін до Конституції України для того, щоб направити його із зверненням Верховної Ради до Конституційного Суду України для отримання висновку, передбаченого статтею 159 Конституції України, попередньо схвалити законопроект і прийняти (стаття 155 Конституції України) чи прийняти і направити його Президентові України для винесення на всеукраїнський референдум (частина перша статті 156 Конституції України) у незмінній редакції. Рішення про включення законопроекту про внесення змін до Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради приймається більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

5. За результатами обговорення питання про включення законопроекту про внесення змін до Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним Верховна Рада може прийняти рішення про:

1) включення законопроекту (одного з альтернативних), обох пов'язаних законопроектів (частина шоста статті 143 цього Регламенту) до порядку денного сесії Верховної Ради;

2) включення законопроекту (одного з альтернативних), обох пов'язаних законопроектів до порядку денного сесії Верховної Ради та одночасне звернення до Конституційного Суду України про надання Конституційним Судом України висновку щодо відповідності законопроекту (обох пов'язаних законопроектів) вимогам статей 157 і 158 Конституції України;

3) відкладення прийняття рішення щодо включення законопроекту (альтернативних законопроектів), обох пов'язаних законопроектів до порядку денного сесії Верховної Ради.

6. У разі якщо жодне із запропонованих рішень у пунктах 1, 2, 3 частини п'ятої цієї статті не підтримано Верховною Радою, законопроект вважається таким, що знятий з розгляду Верховною Радою.

7. Приймаючи рішення про включення законопроекту (одного з альтернативних), обох пов'язаних законопроектів до порядку денного сесії Верховної Ради (пункт 1 частини п'ятої цієї статті), Верховна Рада вирішує, зокрема, питання про:

1) підготовку питання про прийняття Верховною Радою постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до Конституції України;

2) опублікування законопроекту для всенародного обговорення у строк до прийняття Верховною Радою постанови про звернення до Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до Конституції України;

3) направлення законопроекту на наукову, юридичну чи іншу експертизу, проведення наукового пошуку чи дослідження у строк до прийняття Верховною Радою постанови про звернення до Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до Конституції України;

4) відкладення прийняття Верховною Радою постанови про звернення до Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до Конституції України до настання певних обставин чи здійснення певних дій.

8. У разі якщо рішення про опублікування законопроекту для всенародного обговорення (пункт 2 частини сьомої цієї статті) не прийнято, законопроект підлягає опублікуванню в офіційних друкованих виданнях для відома громадян і може бути опублікований в інших друкованих виданнях. При цьому повинні бути вказані всі розробники законопроекту (чи його структурних частин), а також ініціатор його подання до Верховної Ради.

9. У разі включення законопроекту до порядку денного сесії Верховна Рада може прийняти рішення про створення тимчасової спеціальної комісії як головної для продовження роботи над законопроектом про внесення змін до Конституції України.

Стаття 147. Підготовка законопроекту про внесення змін до Конституції України до попереднього схвалення або прийняття його Верховною Радою

1. Підготовка законопроекту про внесення змін до Конституції України до попереднього схвалення його Верховною Радою (стаття 155 Конституції України) або прийняття (частина перша статті 156 Конституції України) здійснюється лише після включення відповідного законопроекту до порядку денного сесії Верховної Ради.

2. У разі прийняття Верховною Радою рішення про опублікування законопроекту про внесення змін до Конституції України для всенародного обговорення в офіційному друкованому виданні повинні бути вказані всі розробники законопроекту (чи його структурних частин), а також ініціатор його подання до Верховної Ради. Пропозиції і зауваження, що надійшли в ході всенародного обговорення законопроекту, узагальнюються і попередньо розглядаються комітетами Верховної Ради, яким доручено опрацювання законопроекту. Узагальнені матеріали комітети надсилають головному комітету, який їх остаточно опрацьовує і доповідає про них Верховній Раді (під час обговорення на пленарному засіданні Верховної Ради питання про прийняття постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України).

3. Після реалізації заходів, передбачених у частині другій цієї статті, пунктах 3, 4 частини сьомої, частині дев'ятій статті 146 цього Регламенту, головний комітет та інші комітети, яким була доручена подальша робота над законопроектом про внесення змін до Конституції України, готують відповідні висновки для розгляду Верховною Радою питання про прийняття постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України, зазначеної у статті 148 цього Регламенту. Одночасно готується на перше читання й законопроект, яким передбачається виділення коштів з Державного бюджету України для проведення всеукраїнського референдуму, якщо законопроект про внесення змін до Конституції України поданий відповідно до частини першої статті 156 Конституції України. Такі документи надаються народним депутатам не пізніш як за 10 днів до дня їх розгляду Верховною Радою.

4. Обговорення на пленарному засіданні Верховної Ради питання про прийняття постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України здійснюється у спосіб, зазначений у частинах першій — третій статті 146 цього Регламенту. Одночасно обговорюються проект постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України та в першому читанні законопроект, яким передбачається виділення коштів з Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму, якщо законопроект про внесення змін до Конституції України поданий відповідно до частини першої статті 156 Конституції України.

5. Пов'язані законопроекти, які передбачають комплексне внесення змін до різних розділів Конституції України, обговорюються на пленарному засіданні Верховної Ради одночасно, і рішення про їх одночасне направлення за одним зверненням Верховної Ради до Конституційного Суду України для надання Конституційним Судом України відповідного висновку оформляється однією постановою Верховної Ради.

6. У разі якщо постанову про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України не прийнято і законопроект не виключено шляхом голосування з порядку денного сесії, Верховна Рада вирішує питання про зміст і строки подальшої роботи над законопроектом. Якщо Верховна Рада не прийняла постанову про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України і не визначила зміст та строки подальшої роботи над законопроектом, він вважається таким, що знятий з розгляду.

7. Законопроект про внесення змін до Конституції України підлягає направленню до Конституційного Суду України для отримання висновку, передбаченого статтею 159 Конституції України, і в разі якщо він із дотриманням строків, зазначених у частині другій статті 156, частині першій статті 158 Конституції України, повторно поданий у незмінній редакції до Верховної Ради і щодо нього є раніше наданий позитивний висновок Конституційного Суду України про відповідність законопроекту вимогам статей 157 і 158 Конституції України.

8. Після прийняття постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України стосовно законопроекту про внесення змін до Конституції України, поданого відповідно до частини першої статті 156 Конституції України, проводиться голосування щодо прийняття в першому читанні законопроекту, яким передбачається виділення коштів з Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України.

9. Отриманий Верховною Радою висновок Конституційного Суду України щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції України невідкладно надається народним депутатам, направляється Президентові України, і про його отримання головуючий на найближчому пленарному засіданні Верховної Ради робить повідомлення.

10. Висновок Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до Конституції України є обов'язковим для розгляду Верховною Радою.

11. Якщо у висновку Конституційного Суду України законопроект визнаний в цілому таким, що відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України, і щодо його положень Конституційний Суд України не висловив застережень, то розгляд питання про попереднє схвалення законопроекту (стаття 155 Конституції України) чи, відповідно, прийняття законопроекту (частина перша статті 156 Конституції України) включається до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради не раніше ніж через сім днів після надання народним депутатам відповідного висновку головного комітету або в інший визначений Верховною Радою строк. Головний комітет та інші комітети, яким була доручена подальша робота над законопроектом, готують висновки щодо законопроекту.

Стаття 148. Звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України про надання висновку Конституційним Судом України щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції України

1. Звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України про надання висновку Конституційним Судом України щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції України приймається у формі постанови Верховної Ради. Постанова про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України повинна містити положення про:

1) звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України про надання Конституційним Судом України висновку щодо відповідності включеного до порядку денного сесії Верховної Ради конкретно означеного законопроекту (або обох пов'язаних законопроектів) про внесення змін до Конституції України (із вказівкою реєстраційних реквізитів та ініціатора подання законопроекту до Верховної Ради) вимогам статей 157 і 158 Конституції України;

2) направлення цієї постанови до Конституційного Суду України (законопроект додається);

3) дату набрання чинності цією постановою.

2. До звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України надається текст зареєстрованого законопроекту про внесення змін до Конституції України.

3. Одночасно із зверненням Верховної Ради до Конституційного Суду України направляються:

1) копія зареєстрованого звернення до Верховної Ради ініціатора подання до Верховної Ради законопроекту про внесення змін до Конституції України (підписи народних депутатів посвідчуються);

2) пояснювальна записка, подана разом із законопроектом ініціатором подання до Верховної Ради законопроекту про внесення змін до Конституції України;

3) текст постанови Верховної Ради про включення законопроекту до порядку денного сесії Верховної Ради, якщо вона прийнята окремо від постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України;

4) висновки комітетів, документи та інші матеріали, які надавалися народним депутатам у зв'язку з розглядом Верховною Радою питань про включення законопроекту до порядку денного сесії; прийняття постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України; прийняття пропозицій, поправок до законопроекту перед повторним направленням його із зверненням Верховної Ради до Конституційного Суду України (частина третя статті 151 цього Регламенту);

5) стенограми пленарних засідань, на яких розглядалися питання, зазначені в пункті 4 цієї частини.

4. Щодо пов'язаних законопроектів, зазначених у частині шостій статті 143 цього Регламенту, Верховна Рада приймає одну постанову про звернення до Конституційного Суду України.

5. Звернення Верховної Ради разом з матеріалами, зазначеними у частині третій цієї статті, невідкладно направляються Головою Верховної Ради України до Конституційного Суду України, про що головуючий на найближчому пленарному засіданні Верховної Ради робить повідомлення.

Стаття 149. Попереднє схвалення, прийняття Верховною Радою законопроекту про внесення змін до Конституції України, який за висновком Конституційного Суду України відповідає вимогам статей 157, 158 Конституції України

1. Попереднє схвалення, прийняття законопроекту про внесення змін до Конституції України здійснюється з урахуванням вимог статті 155, частини першої статті 156, частини другої статті 158, статті 159 Конституції України, частини десятої статті 147 цього Регламенту.

2. Питання про попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до Конституції України (стаття 155 Конституції України) не може розглядатися Верховною Радою на останній сесії строку її повноважень. Питання про попереднє схвалення та подальший розгляд такого законопроекту включається до порядку денного першої сесії новообраної Верховної Ради без голосування.

3. Новообрана Верховна Рада не може розглядати питання про прийняття законопроекту про внесення змін до Конституції України, який відповідно до статті 155 Конституції України був попередньо схвалений Верховною Радою попереднього скликання, але голосування щодо прийняття якого як закону не проводилося. У такому випадку законопроект про внесення змін до Конституції України вважається не прийнятим Верховною Радою попереднього скликання і до нього застосовуються вимоги частини першої статті 158 Конституції України.

4. Якщо у разі припинення повноважень Верховної Ради нею не розглянуто питання про прийняття відповідно до частини першої статті 156 Конституції України законопроекту про внесення змін до Конституції України, щодо якого є не розглянутий Верховною Радою висновок Конституційного Суду України, питання про розгляд зазначеного законопроекту включається до порядку денного першої сесії новообраної Верховної Ради без голосування.

5. Верховна Рада може розглянути питання і прийняти рішення про попереднє схвалення законопроекту відповідно до статті 155 Конституції України чи прийняття законопроекту відповідно до частини першої статті 156 Конституції України за умови, що такий законопроект за висновком Конституційного Суду України відповідає вимогам статей 157, 158 Конституції України і щодо його положень Конституційний Суд України не висловив застережень.

6. Верховна Рада може прийняти законопроект, передбачений статтею 155 Конституції України, за умови, що законопроект за висновком Конституційного Суду України визнаний таким, що відповідає вимогам статей 157, 158 Конституції України, та Конституційний Суд України не висловив щодо нього застережень, і цей законопроект відповідно до статті 155 Конституції України був попередньо схвалений Верховною Радою цього ж скликання на попередній черговій чи позачерговій сесії Верховної Ради.

7. Обговорення на пленарному засіданні Верховної Ради питань про попереднє схвалення (стаття 155 Конституції України) чи прийняття (стаття 155, частина перша статті 156 Конституції України) законопроекту про внесення змін до Конституції України проводиться в порядку, передбаченому статтею 30 цього Регламенту з наданням слова Президенту України або уповноваженій ним особі у разі присутності їх на пленарному засіданні. Не допускається внесення і обговорення пропозицій, поправок до законопроекту про внесення змін до Конституції України, а також постановка питань про відкладення розгляду законопроекту, за винятком тих питань, які спрямовані на узгоджене в часі прийняття законопроектів, зазначених у частині десятій цієї статті.

8. Після обговорення законопроекту про внесення змін до Конституції України на голосування ставиться, відповідно, питання про його попереднє схвалення (стаття 155 Конституції України) чи прийняття в цілому (стаття 155, частина перша статті 156 Конституції України). Голосування проводиться поіменно шляхом подачі іменних бюлетенів з особистими підписами народних депутатів. Законопроект, який не отримав (згідно із статтею 155 чи, відповідно, частиною першою статті 156 Конституції України) необхідної кількості голосів народних депутатів на підтримку, вважається відповідно не схваленим попередньо чи не прийнятим.

9. У разі якщо законопроект про внесення змін до Конституції України не схвалено попередньо, як це передбачено статтею 155 Конституції України, Верховна Рада може більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу вирішити питання про зміст і строки подальшої роботи над ним. Якщо Верховна Рада не прийняла рішення про зміст і строки подальшої роботи над не схваленим попередньо законопроектом, він вважається не прийнятим. Не прийнятий Верховною Радою законопроект про внесення змін до Конституції України вважається знятим з розгляду. На такий законопроект поширюються, відповідно, положення частини першої статті 158, частини другої статті 156 Конституції України.

10. Попереднє схвалення і прийняття пов'язаних законопроектів про внесення змін до Конституції України, зазначених у частині шостій статті 143 цього Регламенту, здійснюється у такий спосіб, щоб обидва прийняті відповідно до статті 155 та частини першої статті 156 Конституції України законопроекти разом з прийнятим законом, яким передбачається виділення коштів з Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України, були одночасно направлені Президентові України, відповідно, для підписання та призначення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України. Прийняття обох пов'язаних законопроектів здійснюється одним голосуванням.

11. Прийнятий Верховною Радою відповідно до статті 155 Конституції України закон про внесення змін до Конституції України із зазначенням дати попереднього схвалення Верховною Радою, дати його прийняття та інших реквізитів підписується Головою Верховної Ради України і відповідно до статті 94 Конституції України невідкладно направляється Президентові України для підписання та офіційного оприлюднення.

12. Після прийняття Верховною Радою законопроекту, поданого відповідно до частини першої статті 156 Конституції України, проводиться голосування щодо прийняття постатейно та в цілому раніше прийнятого у першому читанні законопроекту (частина восьма статті 147 цього Регламенту), яким передбачається виділення коштів із Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України.

13. Прийнятий Верховною Радою відповідно до частини першої статті 156 Конституції України законопроект про внесення змін до Конституції України із зазначенням дати його прийняття та інших реквізитів підписується Головою Верховної Ради України та разом із прийнятим Верховною Радою і підписаним Головою Верховної Ради України законом, зазначеним у частині дванадцятій цієї статті, невідкладно направляється Президентові України для призначення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України, а також, відповідно, підписання і оприлюднення закону, яким передбачається виділення коштів з Державного бюджету України на проведення всеукраїнського референдуму щодо змін до Конституції України.

Стаття 150. Внесення та розгляд у головному комітеті пропозицій та поправок до законопроекту

про внесення змін до Конституції України

1. Якщо у висновку Конституційного Суду України законопроект про внесення змін до Конституції України в цілому або його окремі положення визнано такими, що не відповідають вимогам статей 157 і 158 Конституції України, а також у разі якщо у висновку Конституційного Суду України є застереження до положень такого законопроекту, Верховна Рада вирішує питання про подальшу роботу над законопроектом і визначає:

1) строк подання відповідними суб'єктами, зазначеними в частині другій статті 142 цього Регламенту, пропозицій, поправок до законопроекту;

2) строк опрацювання пропозицій, поправок до законопроекту головним та іншими визначеними комітетами;

3) строк надання відповідних документів народним депутатам;

4) дату розгляду питання про розгляд пропозицій, поправок до законопроекту про внесення змін до Конституції України.

2. Підготовка законопроекту про внесення змін до Конституції України для прийняття до нього пропозицій, поправок здійснюється в порядку підготовки законопроектів до другого читання, передбаченому розділом IV цього Регламенту. При цьому в порівняльній таблиці законопроекту розміщується текст визначеного Верховною Радою законопроекту про внесення змін до Конституції України, щодо якого Конституційним Судом України надано відповідний висновок (пункт 1 частини першої статті 118 цього Регламенту), а щодо ініціатора внесеної народними депутатами пропозиції, поправки вказується чисельність народних депутатів, що її подали, та зазначаються прізвища народних депутатів, уповноважених представляти пропозиції, поправки (не більше трьох осіб).

3. Головний комітет та інші комітети, яким була доручена підготовка питання про розгляд пропозицій, поправок до законопроекту, готують щодо кожної пропозиції, поправки та остаточної редакції законопроекту, запропонованої головним комітетом відповідно до пункту 4 частини першої статті 118 цього Регламенту, висновки з питань, зазначених у пунктах 1—7, 9—12, 14 частини другої статті 145 цього Регламенту з урахуванням висновку Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до Конституції України. Зазначені висновки комітетів разом з підготовленою порівняльною таблицею законопроекту про внесення змін до Конституції України та іншими необхідними документами надаються народним депутатам у строки, визначені Верховною Радою.

Стаття 151. Розгляд Верховною Радою пропозицій, поправок до законопроекту про внесення змін до Конституції України

1. На пленарному засіданні Верховної Ради обговорення кожної пропозиції, поправки до законопроекту про внесення змін до Конституції України здійснюється у повному обсязі і проводиться в порядку, передбаченому в частині третій статті 119, статті 120 цього Регламенту.

2. Рішення про включення пропозиції, поправки до законопроекту про внесення змін до Конституції України приймається Верховною Радою тією ж кількістю голосів народних депутатів, якою згідно із статтею 155 Конституції України здійснюється попереднє схвалення відповідного законопроекту чи його прийняття згідно із частиною першою статті 156 Конституції України.

3. Після закінчення голосування щодо прийняття пропозицій, поправок до законопроекту Верховна Рада переходить до розгляду питання про прийняття постанови про звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України про надання Конституційним Судом України висновку щодо відповідності зміненої редакції законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції України. Розгляд цього питання здійснюється у порядку, передбаченому частинами першою—третьою статті 146, частинами п'ятою, шостою статті 147 цього Регламенту. Положення частини шостої статті 147 цього Регламенту застосовується і в тому випадку, коли Верховна Рада не прийняла жодної пропозиції, поправки до законопроекту про внесення змін до Конституції України.

4. Якщо за результатами розгляду Верховною Радою пропозицій, поправок до законопроекту про внесення змін до Конституції України законопроект знятий з розгляду, то до нього застосовуються відповідно положення частини першої статті 158, частини другої статті 156 Конституції України.

Глава 27
ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ І КОНТРОЛЬ ЗА ЙОГО ВИКОНАННЯМ

Стаття 152. Схвалення Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період

1. Проект Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період розробляє Кабінет Міністрів України з урахуванням основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на наступний бюджетний період із зазначенням показників обсягу валового внутрішнього продукту, індексів споживчих цін, прогнозованого офіційного обмінного курсу гривні у середньому за рік та на кінець року, прогнозованого рівня безробіття і подає до Верховної Ради не пізніше ніж за чотири робочих дні до початку розгляду питання Верховною Радою.

2. Народні депутати, комітети розробляють свої пропозиції щодо Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період і надсилають їх до комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, не пізніше ніж за три дні до розгляду питання щодо Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період Верховною Радою.

3. Комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, узагальнює пропозиції, що надійшли, і готує проект постанови Верховної Ради про схвалення або взяття до відома Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період.

4. Верховна Рада приймає постанову про схвалення або взяття до відома Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період не пізніше 1 червня року, що передує плановому, або першого наступного за цією датою дня пленарних засідань Верховної Ради.

5. Одночасно із схваленням Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період Верховна Рада затверджує кошторис видатків на здійснення повноважень Верховної Ради на наступний рік.

Стаття 153. Підготовка до розгляду проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік

1. Проект закону про Державний бюджет України на наступний рік розглядається з урахуванням положень Бюджетного кодексу України та цього Регламенту.

2. Кабінет Міністрів України щороку подає до Верховної Ради проект закону про Державний бюджет України на наступний рік не пізніше 15 вересня поточного року. Разом з проектом закону подається доповідь про хід виконання Державного бюджету України поточного року.

3. Проект закону про Державний бюджет України на наступний рік має бути розроблений з дотриманням вимог Бюджетного кодексу України та Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період.

4. Проект закону про Державний бюджет України на наступний рік не може містити положень про зупинення дії чи внесення змін до законів.

5. Поданий Кабінетом Міністрів України проект закону про Державний бюджет України на наступний рік надається народним депутатам для ознайомлення не пізніше ніж за чотири дні до його представлення у Верховній Раді.

Стаття 154. Представлення проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік Верховній Раді

1. Проект закону про Державний бюджет України на наступний рік Верховній Раді представляє на її пленарному засіданні Міністр фінансів України не пізніше ніж через п'ять днів з дня подання його Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради.

2. Від комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, з доповіддю щодо відповідності проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік Основним напрямам бюджетної політики на наступний бюджетний період та вимогам Бюджетного кодексу України виступає голова комітету.

3. Представлення проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік проводиться за процедурою повного обговорення (стаття 30 цього Регламенту).

4. За результатами обговорення проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік Верховна Рада може прийняти рішення про його схвалення і прийняття до розгляду або рішення про його відхилення у разі:

1) внесення проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік без подання всіх документів, передбачених Бюджетним кодексом України;

2) невідповідності проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік Основним напрямам бюджетної політики на наступний бюджетний період;

3) невідповідності проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік вимогам складання проекту Державного бюджету України, встановленим Бюджетним кодексом України.

5. У разі відхилення Верховною Радою проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік Кабінет Міністрів України зобов'язаний у 7-денний строк з дня набрання чинності рішенням про його відхилення подати до Верховної Ради проект закону про Державний бюджет України на наступний рік для його повторного представлення з урахуванням пропозицій Верховної Ради або обґрунтуванням їх відхилення.

Стаття 155. Процедура розгляду проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік

1. Проект закону про Державний бюджет України на наступний рік розглядається за процедурою трьох читань з урахуванням особливостей, передбачених цією главою.

2. У разі порушення Кабінетом Міністрів України строків подання до Верховної Ради проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік, а також порушення строків подання його на друге читання строки розгляду Верховною Радою проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік обчислюються з дня його фактичного подання Кабінетом Міністрів України.

3. У разі відставки Кабінету Міністрів України до подання до Верховної Ради проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік або після відхилення Верховною Радою поданого проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік відлік строків розгляду Верховною Радою проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік припиняється і відновлюється після подання до Верховної Ради проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік новосформованим Кабінетом Міністрів України.

Стаття 156. Підготовка проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік до першого читання

1. Після прийняття Верховною Радою до розгляду проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік народні депутати, комітети не пізніше 1 жовтня (6 жовтня, якщо проект закону був прийнятий до розгляду після повторного подання Кабінетом Міністрів України) року, що передує плановому, формують свої пропозиції до проекту закону і направляють їх до комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету. Пропозиції, направлені до комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, після 1 жовтня (6 жовтня, якщо проект закону був прийнятий до розгляду після повторного подання Кабінетом Міністрів України) року, що передує плановому, до розгляду не приймаються.

2. Пропозиції народних депутатів, комітетів не пізніше 15 жовтня (20 жовтня, якщо проект закону був прийнятий до розгляду після повторного подання Кабінетом Міністрів України) розглядаються комітетом, до предмета відання якого належать питання бюджету, спільно з уповноваженими представниками Кабінету Міністрів України та за участі ініціаторів внесення пропозицій. Причини відхилення пропозицій комітетом, до предмета відання якого належать питання бюджету, обґрунтовуються у висновках комітету.

3. За результатами розгляду проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, готує висновки і пропозиції, порівняльну таблицю з дотриманням вимог, передбачених статтею 118 цього Регламенту, та проект відповідної постанови Верховної Ради.

4. Порівняльна таблиця, проект постанови Верховної Ради, висновки і пропозиції комітету та супровідні документи надаються народним депутатам не пізніш як за п'ять днів до розгляду Верховною Радою проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у першому читанні.

Стаття 157. Розгляд проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у першому читанні

1. Верховна Рада розглядає проект закону про Державний бюджет України на наступний рік у першому читанні не пізніше 20 жовтня (25 жовтня, якщо проект закону був прийнятий до розгляду після повторного подання Кабінетом Міністрів України) року, що передує плановому.

2. У разі якщо бюджетний період не співпадає з календарним роком, строки розгляду встановлюються за процедурним рішенням Верховної Ради.

3. Розгляд у першому читанні проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік починається з доповіді голови комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, щодо висновків і пропозицій до законопроекту та результатів його розгляду.

4. Розгляд проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у першому читанні проводиться за процедурою повного обговорення з урахуванням особливостей, передбачених у цій статті.

5. Під час обговорення слово для виступу надається представникам комітетів за письмовими заявами, депутатських фракцій, народним депутатам, представникам Кабінету Міністрів України та Рахункової палати.

6. Після завершення розгляду законопроекту в першому читанні ставляться на голосування в цілому висновки та пропозиції до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік, підготовлені комітетом, до предмета відання якого належить питання бюджету.

7. Висновки та пропозиції до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік вважаються прийнятими, а проект закону вважається прийнятим у першому читанні, якщо на їх підтримку проголосувала більшість народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради. Схвалені Верховною Радою висновки та пропозиції комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, набувають статусу Бюджетних висновків Верховної Ради.

8. Якщо Верховною Радою не прийнято позитивного рішення на підтримку висновків і пропозицій до проекту закону про Державний бюджет України в цілому, проводиться постатейне голосування пропозицій.

9. Під час постатейного голосування пропозицій першими ставляться на голосування ті пропозиції, які комітет, до предмета відання якого належить питання бюджету, пропонує відхилити і на розгляді та голосуванні яких наполягають ініціатори їх внесення.

10. У разі якщо народні депутати — ініціатори внесення пропозицій, які комітетом, до предмета відання якого належать питання бюджету, пропонується відхилити, не наполягають на їх розгляді, голосування щодо них не проводиться.

11. Голосування пропозицій, які комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, пропонує відхилити і на розгляді яких наполягають ініціатори їх внесення, проводиться щодо кожної пропозиції окремо.

12. Після розгляду пропозицій, передбачених частиною дев'ятою цієї статті, проводиться постатейне голосування пропозицій, які комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, пропонує врахувати. Якщо у народних депутатів немає зауважень, пропозиції, які комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, пропонує врахувати, ставляться на голосування разом у цілому.

13. У разі якщо під час постатейного голосування пропозицій показники бюджету, які містить підготовлений до першого читання проект закону про Державний бюджет України на наступний рік, залишаються збалансованими, Верховна Рада може прийняти рішення про прийняття його за основу в першому читанні.

14. У разі якщо під час постатейного голосування пропозицій показники бюджету стають розбалансованими, Верховна Рада направляє проект закону про Державний бюджет України на наступний рік до комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, для підготовки на повторне перше читання.

Стаття 158. Підготовка та розгляд проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні

1. Після прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік за основу в першому читанні Кабінет Міністрів України у 14-денний строк, але не пізніше 3 листопада (8 листопада, якщо проект закону був прийнятий до розгляду після повторного подання Кабінетом Міністрів України) року, що передує плановому, подає до комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, проект закону про Державний бюджет України на наступний рік, доопрацьований відповідно до Бюджетних висновків Верховної Ради, і порівняльну таблицю щодо врахування Бюджетних висновків Верховної Ради з дотриманням вимог, передбачених статтею 118 цього Регламенту.

2. Комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, протягом трьох днів після дня внесення проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік, підготовленого Кабінетом Міністрів України до другого читання, готує висновок щодо пропозицій та поправок, запропонованих до другого читання Кабінетом Міністрів України, з відповідним обґрунтуванням щодо них.

3. Розгляд у другому читанні проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік завершується не пізніше 20 листопада року, що передує плановому.

4. Розгляд у другому читанні проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік починається з доповіді Міністра фінансів України щодо доопрацьованого з урахуванням Бюджетних висновків Верховної Ради проекту закону.

5. Голова комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, доповідає висновки комітету щодо врахування Бюджетних висновків Верховної Ради Кабінетом Міністрів України при підготовці проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік до другого читання.

6. Після доповідей Міністра фінансів України та голови комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, слово для виступу в порядку, визначеному цим Регламентом, надається представникам депутатських фракцій.

7. Після закінчення виступів представників депутатських фракцій Верховна Рада переходить до постатейного голосування поданого на друге читання Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік.

8. За результатами постатейного голосування проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік Верховною Радою може бути прийнято рішення про прийняття його в другому читанні або направлення до Кабінету Міністрів України для підготовки на повторне друге читання.

9. Під час розгляду в другому читанні проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік Верховна Рада затверджує загальний обсяг дефіциту (профіциту), доходів і видатків Державного бюджету України, розмір мінімальної заробітної плати та рівень забезпечення прожиткового мінімуму на наступний бюджетний період, обсяг міжбюджетних трансфертів та інші положення, необхідні для формування місцевих бюджетів.

10. Не прийняті під час голосування в другому читанні статті проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік переносяться на розгляд у третьому читанні.

Стаття 159. Підготовка до розгляду та розгляд проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у третьому читанні

1. Після прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, не пізніше 25 листопада року, що передує плановому, готує його до третього читання з урахуванням пропозицій, підтриманих Верховною Радою у другому читанні.

2. Комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, готує висновки і пропозиції щодо розбіжностей у визначенні доходів, видатків, а також дефіциту Державного бюджету України, які виникли в результаті внесення змін до проекту закону в другому читанні, і готує порівняльну таблицю. Після прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні внесення до нього нових пропозицій та поправок не допускається, їх розгляд не проводиться.

3. Третє читання проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік починається з доповіді голови комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, та співдоповіді Міністра фінансів України щодо:

1) висновків стосовно тих статей законопроекту, які були змінені після врахування при підготовці до третього читання не прийнятих у другому читанні статей проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік і врахування яких призвело до необхідності внесення змін до інших статей проекту закону, прийнятих у другому читанні;

2) пропозицій комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, стосовно уточнення статей проекту закону, до яких пропонується внести зміни з метою збалансування доходів і видатків для досягнення затвердженого дефіциту Державного бюджету України на наступний рік.

4. Після доповіді та співдоповіді проводиться голосування пропозицій комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, щодо статей проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік, які не були прийняті в другому читанні, та прийняття проекту закону в цілому.

5. У разі якщо рішення про прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік із запропонованими пропозиціями комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, в цілому не прийнято, проводиться голосування щодо кожної пропозиції, запропонованої комітетом, до предмета відання якого належать питання бюджету.

6. У разі неприйняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у цілому цей проект закону за рішенням Верховної Ради направляється на повторне третє читання з визначенням строків його наступного розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради. Якщо таке рішення не прийнято, проект закону про Державний бюджет України на наступний рік вважається відхиленим. У такому випадку, а також у разі неприйняття зазначеного законопроекту у повторному третьому читанні Верховна Рада приймає рішення (з установленням строків) щодо підготовки Кабінетом Міністрів України нового проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік.

Стаття 160. Порядок внесення змін до закону про Державний бюджет України

1. Протягом бюджетного року до закону про Державний бюджет України можуть бути внесені зміни за поданням суб'єктів права законодавчої ініціативи з додержанням вимог Бюджетного кодексу України та цього Регламенту.

2. Внесення змін до закону про Державний бюджет України, які безпосередньо передбачають внесення змін до інших законодавчих актів України, не допускається. У такому разі спочатку вносяться

зміни до відповідного закону і лише після того розглядаються пропозиції про зміни до закону про Державний бюджет України відповідно до положень Бюджетного кодексу України та цього Регламенту.

3. Проект закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України розглядається комітетом, до предмета відання якого належать питання бюджету, який готує проект відповідного висновку. Пропозиції про внесення змін до проекту закону про Державний бюджет України розглядаються в порядку, визначеному розділом IV цього Регламенту.

4. Будь-який закон, що впливає на зменшення доходів та/або збільшення видатків бюджетів поточного року, не може бути прийнятий у цілому Верховною Радою, якщо одночасно з його прийняттям не будуть внесені відповідні зміни до закону про Державний бюджет України на відповідний рік.

Стаття 161. Контроль за виконанням Державного бюджету України

1. Контроль за виконанням Державного бюджету України здійснює Верховна Рада як безпосередньо, так і через Рахункову палату.

2. Державне казначейство України щомісяця, не пізніше 15 числа місяця, наступного за звітним, подає Верховній Раді місячний звіт про виконання Державного бюджету України.

3. Місячний звіт про зведені показники виконання Державного бюджету України подається Державним казначейством України Верховній Раді не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним.

4. Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України подається Державним казначейством України до Верховної Ради не пізніше ніж через 35 днів після закінчення звітного кварталу.

5. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України подається Кабінетом Міністрів України не пізніше 1 травня року, наступного за звітним.

6. Комітет, до предмета відання якого належать питання бюджету, спільно з Рахунковою палатою розглядають поданий Кабінетом Міністрів України річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України та готують висновки щодо надходження коштів до Державного бюджету України та їх використання протягом 15 днів з дня подання звіту до Верховної Ради.

Стаття 162. Затвердження річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України

1. На пленарному засіданні Верховної Ради річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України за попередній рік розглядається не пізніш як у двотижневий строк з дня отримання висновків Рахункової палати щодо надходження та використання коштів Державного бюджету України за попередній рік.

2. Під час розгляду річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України за попередній рік заслуховуються доповідь Міністра фінансів України, співдоповіді Голови Рахункової палати та голови комітету, до предмета відання якого належать питання бюджету, проводиться повне обговорення і приймається постанова щодо звіту про виконання закону про Державний бюджет України.

Глава 28
ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ УРОЧИСТОГО ЗАСІДАННЯ З ПРИВОДУ СКЛАДЕННЯ ПРИСЯГИ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ НОВООБРАНИМ ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ

Стаття 163. Правові підстави складення присяги Українському народові новообраним Президентом України

1. Присягу Українському народові складає особа, яка в порядку, встановленому Конституцією України та Законом України «Про вибори Президента України», обрана Президентом України.

2. Складення новообраним Президентом України присяги Українському народові відповідно до статті 104 Конституції України є обов'язковою умовою його вступу на пост Президента України.

Стаття 164. Місце складення присяги новообраним Президентом України

1. Урочисте засідання Верховної Ради з приводу складення присяги новообраним Президентом України проводиться в залі засідань Верховної Ради, якщо Верховною Радою не прийнято іншого рішення, на підставі офіційно оголошених Центральною виборчою комісією результатів виборів Президента України.

Стаття 165. Дата і час проведення урочистого засідання Верховної Ради

1. Урочисте засідання Верховної Ради, на якому новообраний Президент України складає присягу Українському народові, проводиться не пізніше ніж через тридцять днів після офіційного оголошення результатів чергових виборів Президента України і не пізніше ніж через п'ять днів після офіційного оголошення результатів позачергових виборів Президента України.

2. Дата і час проведення урочистого засідання Верховної Ради за погодженням з новообраним Президентом України визначаються рішенням Верховної Ради. У разі неприйняття такого рішення дата і час проведення урочистого засідання визначаються Головою Верховної Ради України.

Стаття 166. Порядок складення присяги новообраним Президентом України

1. Урочисте засідання Верховної Ради з приводу складення новообраним Президентом України присяги Українському народові відкриває Голова Верховної Ради України, а в разі його відсутності — Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України.

2. Для участі в урочистому засіданні Верховної Ради з приводу складення присяги новообраним Президентом України запрошуються Голова Центральної виборчої комісії, Голова Конституційного Суду України та інші особи, списки яких Голова Верховної Ради України узгоджує з новообраним Президентом України та Головою Конституційного Суду України.

3. Головуючий на урочистому засіданні Верховної Ради надає слово Голові Центральної виборчої комісії (у разі його відсутності — заступнику Голови Центральної виборчої комісії) для оголошення результатів виборів Президента України.

4. Головуючий на урочистому засіданні Верховної Ради для приведення новообраного Президента України до присяги запрошує до трибуни Голову Конституційного Суду України і надає йому слово.

5. Голова Конституційного Суду України повідомляє про виконання новообраним Президентом України всіх конституційних вимог щодо несумісності з посадою Президента України та відсутності інших обставин, що унеможливлюють складення ним присяги, запрошує до трибуни новообраного Президента України, вручає йому текст присяги Українському народові, визначений Конституцією України.

6. Новообраний Президент України, поклавши руку на Конституцію України, проголошує присягу Українському народові, підписує її текст і передає Голові Конституційного Суду України.

7. Після складення новообраним Президентом України присяги Голова Конституційного Суду України оголошує про те, що новообраний Президент України склав присягу Українському народові відповідно до статті 104 Конституції України і вступив на пост Президента України. Голова Конституційного Суду України передає головуючому на урочистому засіданні Верховної Ради текст присяги Українському народові, підписаний новообраним Президентом України.

8. Голова Центральної виборчої комісії вручає новообраному Президентові України посвідчення Президента України, а Голова Конституційного Суду України вручає новообраному Президентові України офіційні символи влади Президента України.

9. Президент України з трибуни Верховної Ради проголошує звернення до Українського народу (інавгураційну промову).

10. У день цього урочистого засідання Верховна Рада не розглядає інших питань.

11. У залі засідань на урочистому засіданні Верховної Ради з приводу складення присяги Українському народові новообраним Президентом України після відкриття засідання та перед його закриттям виконується Державний Гімн України.

Глава 29
ЗАСЛУХОВУВАННЯ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ЩОРІЧНИХ ТА ПОЗАЧЕРГОВИХ ПОСЛАНЬ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Стаття 167. Дата і час проголошення послань Президентом України

1. Верховна Рада відповідно до пункту 8 частини першої статті 85 Конституції України заслуховує щорічні та позачергові послання Президента України про внутрішнє і зовнішнє становище України.

2. Інформація про дату і час проголошення Президентом України послання до Верховної Ради доводиться Апаратом Верховної Ради до відома народних депутатів не пізніш як за п'ять днів до проголошення послання.

3. Щорічне послання Президента України Верховній Раді про внутрішнє і зовнішнє становище України за звичайних обставин проголошується до 31 березня поточного року.

Стаття 168. Особи, запрошені на засідання Верховної Ради з приводу заслуховування щорічних та позачергових послань Президента України

1. На пленарне засідання Верховної Ради під час заслуховування щорічних та позачергових послань Президента України запрошуються Прем'єр-міністр України, члени Кабінету Міністрів України, керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Рахункової палати, Голова Центральної виборчої комісії, Голова Вищої ради юстиції, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим та Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голови обласних рад, Київської та Севастопольської міських рад, голови обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, Голова та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, глави дипломатичних представництв іноземних держав, інші офіційні особи.

Стаття 169. Порядок заслуховування щорічних та позачергових послань Президента України

1. Після відкриття пленарного засідання Верховної Ради головуючий на пленарному засіданні запрошує Президента України для проголошення щорічного або позачергового послання.

2. Після закінчення виступу Президента України запитання йому не ставляться, головуючий на пленарному засіданні оголошує перерву або про закриття пленарного засідання Верховної Ради.

Глава 30
ПОРЯДОК ДОСТРОКОВОГО ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ У ЗВ'ЯЗКУ З НЕМОЖЛИВІСТЮ ВИКОНАННЯ НИМ СВОЇХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я, А ТАКОЖ У РАЗІ УСУНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ З ПОСТА В ПОРЯДКУ ІМПІЧМЕНТУ

Стаття 170. Порядок дострокового припинення повноважень Президента України у зв'язку з неможливістю виконання ним своїх повноважень за станом здоров'я

1. У разі якщо Верховній Раді стануть відомі факти про неможливість виконання Президентом України своїх повноважень за станом здоров'я, за пропозицією Голови Верховної Ради України або не менш як 45 народних депутатів Верховна Рада може створити тимчасову слідчу комісію для перевірки відповідних фактів.

2. Тимчасова слідча комісія з цього питання створюється на закритому пленарному засіданні Верховної Ради в порядку, передбаченому законом про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України та цим Регламентом.

3. Після створення тимчасової слідчої комісії Голова Верховної Ради України невідкладно повідомляє про це Президента України.

4. Верховна Рада на підставі висновку тимчасової слідчої комісії, підготовленого з урахуванням медичного висновку про стан здоров'я Президента України, може прийняти постанову про звернення до Верховного Суду України щодо надання ним письмового подання про дострокове припинення повноважень Президента України за станом здоров'я.

5. Неможливість виконання Президентом України своїх повноважень за станом здоров'я встановлюється Верховною Радою на її закритому пленарному засіданні на підставі письмового подання Верховного Суду України і медичного висновку та підтверджується рішенням, прийнятим більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

6. Про прийняте рішення Голова Верховної Ради України, який відповідно до статті 112 Конституції України виконує обов'язки Президента України, терміново письмово повідомляє Президента України, Прем'єр-міністра України, Голову Конституційного Суду України, Голову Верховного Суду України та офіційно оприлюднює відповідний акт Верховної Ради через засоби масової інформації.

Стаття 171. Правові засади усунення Президента України з поста в порядку імпічменту

1. Верховна Рада може усунути Президента України з поста в порядку імпічменту лише в разі вчинення ним державної зради або іншого злочину.

2. Розгляд у Верховній Раді питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту здійснюється відповідно до статей 85, 111 Конституції України, закону про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України та цього Регламенту.

3. Підставою для ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту та утворення спеціальної тимчасової слідчої комісії є письмове подання про це, підписане більшістю народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, підписи яких не відкликаються.

Стаття 172. Ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту

1. Внесене на розгляд Верховної Ради письмове подання про ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту має містити правове обґрунтування необхідності утворення спеціальної тимчасової слідчої комісії. До подання можуть додаватися документи і матеріали, що стосуються цього питання, або належним чином посвідчені їх копії.

2. Письмове подання, передбачене частиною першою цієї статті, без прийняття рішення про включення до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради обговорюється за процедурою повного обговорення (стаття 30 цього Регламенту) на черговому після дня його внесення пленарному засіданні Верховної Ради.

3. Верховна Рада більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу приймає рішення щодо ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту та включення його до порядку денного сесії Верховної Ради як невідкладного. Про прийняття такого рішення Голова Верховної Ради України терміново повідомляє Президента України.

Стаття 173. Порядок утворення спеціальної тимчасової слідчої комісії, обрання спеціального прокурора та спеціальних слідчих

1. У разі включення до порядку денного сесії Верховної Ради питання про ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту Верховна Рада для проведення розслідування обставин вчинення Президентом України державної зради або іншого злочину утворює спеціальну тимчасову слідчу комісію відповідно до статті 111 Конституції України, положень закону про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України та цього Регламенту.

2. До складу спеціальної тимчасової слідчої комісії входять народні депутати з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій, спеціальний прокурор і троє спеціальних слідчих. У разі обрання спеціальним прокурором та спеціальним слідчим народного депутата враховується принцип пропорційного представництва депутатської фракції у спеціальній тимчасовій слідчій комісії.

3. На посади спеціального прокурора, спеціальних слідчих може бути обрана лише особа, яка відповідає таким вимогам:

1) є громадянином України, який проживає на її території не менше десяти років;

2) вільно володіє державною мовою;

3) має вищу юридичну освіту;

4) має не менш як десятирічний стаж роботи на посаді атестованого прокурора чи слідчого правоохоронних органів України;

5) не має судимості.

4. Кандидат на посаду спеціального прокурора чи спеціального слідчого подає до Верховної Ради особову картку, декларацію про доходи, зобов'язання фінансового характеру та майновий стан щодо себе та членів своєї сім'ї за попередній рік за формою, встановленою для державних службовців, які займають посади, віднесені до першої і другої категорій посад державних службовців.

5. Кандидатури спеціального прокурора, спеціальних слідчих попередньо розглядаються на засіданні комітету, до предмета відання якого належить таке питання, який надає Верховній Раді висновки щодо кожної кандидатури.

6. Народні депутати можуть бути обрані спеціальним прокурором та спеціальними слідчими, якщо вони відповідають вимогам, встановленим частиною третьою цієї статті.

7. Особи, які не є народними депутатами і обрані спеціальним прокурором, спеціальними слідчими, прикомандировуються до Верховної Ради на час роботи спеціальної тимчасової слідчої комісії та здійснюють свої службові повноваження у її складі лише відповідно до наданих їм на законних підставах доручень спеціальної тимчасової слідчої комісії.

8. Не пізніш як за три дні до дня розгляду питання про утворення спеціальної тимчасової слідчої комісії матеріали і висновки відповідного комітету щодо запропонованих кандидатур для обрання спеціальним прокурором та спеціальними слідчими надаються народним депутатам.

9. Кандидат для обрання спеціальним прокурором, спеціальним слідчим може в будь-який час до початку голосування зняти свою кандидатуру.

10. Про утворення спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховна Рада більшістю від її конституційного складу приймає постанову.

Стаття 174. Порядок діяльності та повноваження спеціальної тимчасової слідчої комісії

1. Спеціальна тимчасова слідча комісія проводить свою роботу відповідно до Конституції України, закону про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України та цього Регламенту.

2. Спеціальна тимчасова слідча комісія:

1) перевіряє наявність, повноту та обґрунтованість доказів про вчинення Президентом України державної зради або іншого злочину;

2) проводить розслідування у разі виявлення під час строку повноважень спеціальної тимчасової слідчої комісії обставин щодо вчинення Президентом України державної зради або іншого злочину без додаткового прийняття рішення Верховною Радою з цього питання і за наявності підстав готує відповідні пропозиції щодо проекту постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України.

3. З метою забезпечення всебічного, повного та об'єктивного розслідування спеціальна тимчасова слідча комісія має право:

1) заслуховувати Президента України та захисника (захисників) його прав;

2) витребовувати необхідні документи, матеріали та інші відомості, що стосуються розслідування, від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб;

3) у разі потреби призначати експертизи та залучати фахівців для дослідження і оцінки доказів, визначати двох або більше представників від спеціальної тимчасової слідчої комісії і доручати їм бути присутніми під час проведення зазначених експертиз і досліджень та встановлення їх результатів;

4) запрошувати і заслуховувати в порядку, встановленому законом, будь-яких осіб із числа громадян України (крім суддів Конституційного Суду України та суддів судів загальної юрисдикції), які можуть повідомити про обставини, що стали підставою для ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту.

4. Посадові особи (крім Президента України та захисника (захисників) його прав), службові особи, експерти та інші особи, запрошені спеціальною тимчасовою слідчою комісією, попереджаються в письмовій формі про визначену Кримінальним кодексом України відповідальність за відмову особи від давання свідчень чи пояснень або відмову експерта чи перекладача без поважних причин від виконання покладених на них обов'язків під час розслідування, що проводиться спеціальною тимчасовою слідчою комісією, а також надання завідомо неправдивих свідчень чи пояснень, завідомо неправдивого висновку експерта, завідомо неправильного перекладу, здійсненого перекладачем.

5. У разі вчинення посадовими особами (крім Президента України та захисника (захисників) його прав), службовими особами, експертами та іншими особами, запрошеними спеціальною тимчасовою слідчою комісією, дій, передбачених частиною четвертою цієї статті, спеціальна тимчасова слідча комісія направляє відповідні матеріали до органів прокуратури для порушення кримінальної справи.

Стаття 175. Участь спостерігачів від Конституційного Суду України в роботі спеціальної тимчасової слідчої комісії

1. З метою створення передумов для прийняття Конституційним Судом України висновку, зазначеного в частині другій статті 151 Конституції України, на засідання спеціальної тимчасової слідчої комісії, пов'язане з проведенням нею розслідування, запрошуються як спостерігачі судді Конституційного Суду України (не більше трьох осіб).

2. За зверненням спостерігачів від Конституційного Суду України їм надається слово на засіданні спеціальної тимчасової слідчої комісії для зауважень щодо порушень конституційної процедури розслідування.

Стаття 176. Висновки і пропозиції спеціальної тимчасової слідчої комісії

1. Спеціальна тимчасова слідча комісія готує висновки і пропозиції за дослідженими обставинами щодо вчинення Президентом України державної зради або іншого злочину і розглядає їх на своєму засіданні та приймає рішення щодо них.

2. Висновки і пропозиції мають містити:

1) факти та обставини, які стали підставою для проведення розслідування;

2) відомості та обставини, встановлені спеціальною тимчасовою слідчою комісією, та докази, якими вони підтверджуються;

3) відомості та обставини, що не підтвердилися;

4) факти та обставини, які не були перевірені, та причини цього;

5) факти та обставини, що підтверджують або спростовують наявність у діяннях Президента України ознак державної зради або іншого злочину.

3. Спеціальна тимчасова слідча комісія за наявності відповідних підстав готує висновок про звинувачення Президента України з урахуванням вимог до обвинувального висновку, передбачених Кримінально-процесуальним кодексом України. Висновок підписують спеціальний прокурор, спеціальні слідчі, голова і секретар спеціальної тимчасової слідчої комісії.

4. Разом з висновками і пропозиціями члени спеціальної тимчасової слідчої комісії — народні депутати вносять на розгляд Верховної Ради проект відповідної постанови Верховної Ради (стаття 111 Конституції України).

Стаття 177. Надання для ознайомлення висновків і пропозицій спеціальної тимчасової слідчої комісії

1. Висновки і пропозиції спеціальної тимчасової слідчої комісії надаються Голові Верховної Ради України, а в разі його відсутності Першому заступнику чи заступнику Голови Верховної Ради України, який з урахуванням пропозицій спеціальної тимчасової слідчої комісії щодо ступеня секретності представлених нею документів приймає рішення стосовно встановлення спеціального режиму користування ними та ознайомлення з ними народних депутатів відповідно до правил поводження з документами та інформацією, що становлять державну або

іншу охоронювану законом таємницю.

2. Питання про висновки і пропозиції спеціальної тимчасової слідчої комісії включаються до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради без голосування і розглядаються невідкладно після їх надання Президентові України та народним депутатам.

3. Не пізніш як за три дні до початку розгляду питання на пленарному засіданні Верховної Ради висновки, пропозиції та інші матеріали вручаються Президенту України або захиснику (захисникам) його прав з одночасним запрошенням його на пленарне засідання Верховної Ради та надаються у зазначений строк народним депутатам.

Стаття 178. Підготовка та початок розгляду Верховною Радою висновків і пропозицій спеціальної тимчасової слідчої комісії

1. Пленарне засідання Верховної Ради, на якому відбувається розгляд висновків і пропозицій спеціальної тимчасової слідчої комісії, є відкритим.

2. Закрите пленарне засідання проводиться в разі, якщо висновки і пропозиції спеціальної тимчасової слідчої комісії або додані до них документи і матеріали містять інформацію, що становить державну або іншу охоронювану законом таємницю.

3. Голова Верховної Ради України запрошує на пленарне засідання Верховної Ради Президента України, суддів Конституційного Суду України, Голову Верховного Суду України та запропонованих ним суддів Верховного Суду України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Генерального прокурора України.

4. Пленарне засідання Верховної Ради розпочинається з інформації головуючого на пленарному засіданні про зміст висновків і пропозицій щодо звинувачення Президента України.

5. У разі внесення народними депутатами — членами спеціальної тимчасової слідчої комісії проекту постанови про звинувачення Президента України головуючий на пленарному засіданні Верховної Ради запитує у Президента України, чи погоджується він із пунктами звинувачення, що містяться в проекті постанови Верховної Ради.

6. Якщо Президент України погоджується з усіма пунктами звинувачення, а народні депутати, які вносили подання про ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту, не заперечують проти цих пунктів звинувачення і не мають до них доповнень, обговорення з цього питання не проводиться, головуючий на пленарному засіданні оголошує про перехід до таємного голосування по пунктах звинувачення (стаття 185 цього Регламенту) та здійснення подальших процедур.

7. Якщо Президент України погоджується лише з окремими пунктами звинувачення або не погоджується з жодним із пунктів звинувачення, викладених у проекті постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України, внесеному народними депутатами — членами спеціальної тимчасової слідчої комісії, подальше обговорення проводиться щодо тих пунктів звинувачення, з якими Президент України не погодився, а також тих, які не знайшли відображення у запропонованому проекті постанови Верховної Ради.

8. У разі якщо Президент України не з'явився на пленарне засідання або відмовляється особисто давати пояснення, відповідати на запитання, Верховна Рада проводить без участі Президента України розгляд висновків і пропозицій спеціальної тимчасової слідчої комісії про його звинувачення в порядку, передбаченому частинами четвертою, шостою, сьомою цієї статті.

Стаття 179. Обговорення висновків і пропозицій спеціальної тимчасової слідчої комісії

1. Перед початком обговорення висновків і пропозицій спеціальної тимчасової слідчої комісії головуючий на пленарному засіданні з'ясовує у промовців, зазначених у частині другій цієї статті, про час, необхідний їм для виступів, і Верховна Рада приймає відповідне процедурне рішення. Час, який відводиться на заслуховування згідно з пунктами 2, 3 частини другої цієї статті, має бути однаковим і становити не менше ніж 90 хвилин.

2. Під час обговорення Верховна Рада заслуховує:

1) доповідь голови спеціальної тимчасової слідчої комісії або іншого доповідача—члена комісії, визначеного рішенням спеціальної тимчасової слідчої комісії, про проведене розслідування та його результати; відповіді доповідача на запитання осіб, що внесли подання про ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту; відповіді доповідача на запитання Президента України та захисника (захисників) його прав; відповіді доповідача на запитання народних депутатів;

2) пояснення народних депутатів, які внесли подання про ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту, щодо заперечуваних ними (у разі наявності) положень висновків спеціальної тимчасової слідчої комісії та проекту постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України, їх зауваження щодо законності, всебічності та об'єктивності дослідження зазначеною комісією тих чи інших обставин розслідування; їх клопотання про заслуховування Верховною Радою свідків, експертів або про необхідність проведення додаткового розслідування тих чи інших обставин спеціальною тимчасовою слідчою комісією; їх відповіді на запитання Президента України та захисника (захисників) його прав, доповідача спеціальної тимчасової слідчої комісії, спеціального прокурора та спеціальних слідчих, народних депутатів;

3) пояснення Президента України про заперечення або визнання ним висунутого проти нього звинувачення, зауваження Президента України та захисника (захисників) його прав щодо законності, повноти, всебічності та об'єктивності дослідження відповідних обставин спеціальною тимчасовою слідчою комісією; клопотання Президента України та захисника (захисників) його прав про заслуховування Верховною Радою свідків та експертів або про необхідність проведення додаткового розслідування тих чи інших обставин спеціальною тимчасовою слідчою комісією; відповіді Президента України на запитання захисника (захисників) його прав; народних депутатів, які внесли подання про ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту; відповіді на запитання доповідача спеціальної тимчасової слідчої комісії, спеціального прокурора та спеціальних слідчих, народних депутатів;

4) уточнення промовцями, зазначеними в пунктах 2, 3, 1 цієї частини, із збереженням відповідної черговості, їх клопотань щодо надання народним депутатам тих чи інших матеріалів, проведення експертиз, заслуховування Верховною Радою свідків, експертів із вказівкою на те, що саме має бути досліджено і доведено на підставі їхніх свідчень, повідомлень, а також стосовно необхідності проведення додаткового розслідування спеціальною тимчасовою слідчою комісією та предмета такого розслідування.

3. За наявності скарг, заяв про неправомірні дії спеціальної тимчасової слідчої комісії, про оскарження її рішень, прийнятих за результатами розгляду скарг і заяв, промовці, зазначені в пунктах 2, 3 частини другої цієї статті, повідомляють Верховну Раду про них і порушують відповідні клопотання про усунення порушень, пов'язаних з неправомірними діями та рішеннями спеціальної тимчасової слідчої комісії.

4. Верховна Рада може прийняти процедурне рішення про заслуховування спеціального прокурора, спеціальних слідчих, а також інших осіб, оголошення повідомлень та зачитування документів.

Стаття 180. Рішення за результатами обговорення висновків і пропозицій спеціальної тимчасової слідчої комісії

1. За результатами обговорення висновків і пропозицій спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховна Рада може прийняти рішення про:

1) заслуховування свідків та експертів, щодо яких було заявлено клопотання промовців, та їх відповідей на запитання;

2) припинення обговорення висновків та перехід до обговорення проектів постанов Верховної Ради про звинувачення Президента України.

2. У разі прийняття Верховною Радою рішення, передбаченого пунктом 1 частини першої цієї статті, Верховна Рада переходить до заслуховування свідків та експертів, про яких було заявлено клопотання промовців, та відповідей на їх запитання.

Стаття 181. Порядок заслуховування свідків та експертів

1. Свідків та експертів, про запрошення яких заявляли клопотання промовці, зазначені в пунктах 2, 3, 1 частини другої статті 179 цього Регламенту, Верховна Рада заслуховує у відповідній послідовності, якщо їх свідчень немає в матеріалах розслідування та висновках спеціальної тимчасової слідчої комісії або якщо ці свідчення є недостатніми чи суперечливими. Час, який відводиться на заслуховування свідків та експертів, має бути однаковим і становити не менш як 30 хвилин.

2. Свідки та експерти відповідно до послідовності їх заслуховування відповідають на запитання:

1) осіб, які заявляли клопотання про їх запрошення; Президента України та захисника (захисників) його прав; доповідача від спеціальної тимчасової слідчої комісії; спеціального прокурора, спеціальних слідчих; народних депутатів — до свідків, експертів, яких запрошено на клопотання промовців, зазначених у пункті 2 частини другої статті 179 цього Регламенту;

2) Президента України та захисника (захисників) його прав; промовців, зазначених у пунктах 2, 1 частини другої статті 179 цього Регламенту; спеціального прокурора та спеціальних слідчих — до свідків, експертів, яких запрошено за клопотанням Президента України та захисника (захисників) його прав;

3) доповідача від спеціальної тимчасової слідчої комісії; промовців, зазначених у пунктах 2, 3 частини другої статті 179 цього Регламенту; спеціального прокурора та спеціальних слідчих — до свідків, експертів, яких запрошено за клопотанням доповідача від тимчасової слідчої комісії.

3. Запитання і відповіді мають бути стислими і точними. Головуючий на пленарному засіданні має право зняти запитання, які явно не стосуються обставин справи або поставлені в образливій формі. У разі виникнення заперечень щодо запитання Верховна Рада може прийняти процедурне рішення про заслуховування відповіді і на таке запитання. Для уточнення відповіді особа, яка поставила запитання, має право поставити ще одне уточнююче запитання.

4. Свідки заслуховуються окремо і за відсутності ще не опитаних свідків. Вживаються заходи, щоб під час пленарного засідання Верховної Ради ще не опитані свідки не чули того, що відбувається на засіданні, і не спілкувалися між собою.

5. Перед заслуховуванням свідка, експерта головуючий на пленарному засіданні попереджає кожного з них про адміністративну, кримінальну відповідальність згідно із законом за відмову від давання свідчень чи пояснень, а також за надання завідомо неправдивих свідчень чи пояснень, завідомо неправдивого висновку експерта.

6. Верховна Рада може прийняти процедурне рішення про заслуховування й інших осіб, оголошення документів.

Стаття 182. Заслуховування заключного слова

1. Після завершення обговорення висновків спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховна Рада заслуховує заключне слово:

1) представника від народних депутатів, які вносили подання про ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту;

2) доповідача від спеціальної тимчасової слідчої комісії;

3) Президента України та захисника (захисників) його прав.

2. Час, який відводиться для заслуховування заключного слова кожного промовця, не може бути меншим 10 хвилин.

Стаття 183. Обговорення проектів постанов Верховної Ради про звинувачення Президента України

1. Після закінчення обговорення висновку спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховна Рада переходить до розгляду внесеного народними депутатами — членами спеціальної тимчасової слідчої комісії проекту постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України чи проекту постанови Верховної Ради про припинення розгляду питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту.

2. На закритому пленарному засіданні Верховної Ради мають право бути присутніми Президент України та захисник (захисники) його прав, спеціальний прокурор та спеціальні слідчі, включені до складу спеціальної тимчасової слідчої комісії. Запрошуються особи, зазначені у частині третій статті 178 цього Регламенту.

3. Обговорення проектів постанов Верховної Ради здійснюється за процедурою повного обговорення (стаття 30 цього Регламенту). Доповідачем і співдоповідачами виступають відповідно представник від спеціальної тимчасової слідчої комісії та ініціатори внесення пропозицій (у разі їх внесення) про внесення змін до проекту постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України. В обговоренні беруть участь лише народні депутати. Іншим особам, зазначеним у частині другій цієї статті, слово надається головуючим на пленарному засіданні за їх зверненням для повідомлення фактичних довідок, зауважень тощо з питань їх компетенції. Слово надається також Президенту України та захиснику (захисникам) його прав для повідомлення фактичних довідок.

4. У разі виявлення фактів перешкоджання Президентом України роботі спеціальної тимчасової слідчої комісії під час розслідування обставин щодо вчинення Президентом України державної зради або іншого злочину чи невжиття ним заходів до відповідальних перед ним державних органів, їх посадових осіб, які чинили подібне перешкоджання, після звернення до нього з повідомленням про такі факти у будь-який час обговорення Верховною Радою проекту постанови про звинувачення Президента України може бути внесена народними депутатами, які ініціювали питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту, вмотивована пропозиція про проведення додаткового розслідування та включення до проекту постанови Верховної Ради відповідного пункту звинувачення.

5. Після закінчення обговорення головуючий на пленарному засіданні оголошує про перехід до голосування щодо тексту проекту постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України у вчиненні ним державної зради або іншого злочину, який буде включатися до бюлетеня для таємного голосування.

Стаття 184. Вимоги до проекту постанови Верховної Ради України про звинувачення Президента України

1. Проект постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України, внесений народними депутатами — членами спеціальної тимчасової слідчої комісії, має ґрунтуватися лише на відомостях, які містяться у висновках і пропозиціях спеціальної тимчасової слідчої комісії. Звинувачення Президента України викладається у проекті постанови Верховної Ради по пунктах, окремо щодо кожного діяння, що містить ознаки злочину, з дотриманням вимог частини першої статті 62 Конституції України.

2. За результатами обговорення Верховною Радою висновків і пропозицій спеціальної тимчасової слідчої комісії, пропозицій народних депутатів, які вносили подання про ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту, народні депутати — члени спеціальної тимчасової слідчої комісії мають право внести свій уточнений проект постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України з урахуванням таких пропозицій.

3. У разі якщо до внесеного народними депутатами — членами спеціальної тимчасової слідчої комісії проекту постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України включено пропозиції народних депутатів, які вносили подання про ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту, Верховна Рада проводить голосування стосовно кожної пропозиції, додатково включеної до проекту постанови Верховної Ради. Пропозиція вважається включеною до уточненого проекту постанови про звинувачення Президента України, якщо вона отримає на підтримку більшість голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

4. У разі якщо пропозиція, яка включена до проекту постанови Верховної Ради, не отримає необхідної для її прийняття кількості голосів народних депутатів, текст проекту постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України залишається без змін і включається до бюлетеня для таємного голосування.

Стаття 185. Порядок прийняття рішення про звинувачення Президента України

1. Рішення Верховної Ради про звинувачення Президента України приймається таємним голосуванням шляхом подачі бюлетенів (статті 37, 38, 39 цього Регламенту) з урахуванням особливостей, визначених у цій статті. До бюлетеня для таємного голосування щодо проекту постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України включається один із проектів відповідної постанови, передбачений частинами третьою, четвертою статті 184 цього Регламенту.

2. Таємне голосування щодо проекту постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України, включеного до бюлетеня для таємного голосування, проводиться окремо щодо кожного пункту звинувачення. Постанова Верховної Ради про звинувачення Президента України вважається прийнятою в цілому з тими пунктами звинувачення, за які відповідно до частини п'ятої статті 111 Конституції України проголосувало не менш як дві третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

3. У разі прийняття постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України у вчиненні державної зради або іншого злочину Верховна Рада приймає постанову більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу про звернення до:

1) Конституційного Суду України для перевірки справи та отримання його висновку щодо додержання конституційної процедури розслідування та розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту;

2) Верховного Суду України для одержання його висновку про те, що діяння, в яких звинувачується Президент України, містять ознаки державної зради або іншого злочину.

4. У разі неприйняття рішення Верховної Ради про звинувачення Президента України головуючий на пленарному засіданні оголошує про припинення процедури усунення Президента України з поста в порядку імпічменту і вчиняє інші дії, передбачені статтею 188 цього Регламенту.

Стаття 186. Розгляд Верховною Радою висновків Конституційного Суду України та Верховного Суду України

1. Після отримання відповідних висновків Конституційного Суду України та Верховного Суду України ці висновки невідкладно оголошуються головуючим на найближчому пленарному засіданні Верховної Ради і надаються народним депутатам.

2. Якщо висновок Верховного Суду України свідчить про те, що діяння, в яких звинувачується Президент України, містять ознаки державної зради або іншого злочину, а висновок Конституційного Суду України свідчить про додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про імпічмент, народні депутати — члени спеціальної тимчасової слідчої комісії невідкладно готують і вносять на розгляд Верховної Ради проект постанови Верховної Ради про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту.

3. Проект постанови Верховної Ради про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту має містити посилання на пункти звинувачення прийнятої Верховною Радою постанови про звинувачення Президента України.

4. Проект постанови про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту надається народним депутатам, вручається Президенту України або захиснику (захисникам) його прав і розглядається на пленарному засіданні Верховної Ради не пізніш як через два дні після оголошення головуючим на пленарному засіданні висновків Конституційного Суду України та Верховного Суду України.

5. Якщо висновок Верховного Суду України свідчить про те, що діяння, в яких звинувачується Президент України, не містять ознак державної зради або іншого злочину, Верховна Рада приймає постанову про припинення процедури імпічменту.

6. Якщо у висновку Конституційного Суду України містяться положення про ті чи інші порушення конституційної процедури розслідування і розгляду справи про імпічмент, Верховна Рада приймає відповідні рішення, спрямовані на усунення виявлених порушень про:

1) невключення до проекту постанови Верховної Ради про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту тих положень чи посилань на пункти звинувачення, яких стосуються виявлені порушення конституційної процедури;

2) виконання тих чи інших слідчих дій чи процедур розслідування спеціальною тимчасовою слідчою комісією з можливим переглядом прийнятих раніше рішень;

3) повторне, додаткове розслідування фактів чи обставин, з яких почалися порушення, зазначені у висновку Конституційного Суду України.

7. Для проведення повторного, додаткового розслідування фактів чи обставин, викладених у висновку Конституційного Суду України, Верховна Рада може змінити персональний склад спеціальної тимчасової слідчої комісії.

8. Після проведення дій, спрямованих на усунення порушень конституційної процедури розслідування і розгляду справи про імпічмент, Верховна Рада приймає постанову про звернення до Конституційного Суду України для одержання нового висновку.

9. За наслідками проведення повторного, додаткового розслідування Верховна Рада може внести зміни до постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України.

10. Постанова про внесення змін до постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України приймається двома третинами голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради таємним голосуванням шляхом подачі бюлетенів.

11. У разі внесення змін до постанови Верховної Ради про звинувачення Президента України, якими змінено пункти звинувачення Президента України, Верховна Рада приймає постанову про звернення до Верховного Суду України для одержання нового висновку.

Стаття 187. Прийняття рішення про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту

1. У разі одержання висновків Конституційного Суду України та Верховного Суду України відповідно про додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про імпічмент і про те, що діяння, в яких звинувачується Президент України, містять ознаки державної зради або іншого злочину, Верховна Рада таємним голосуванням шляхом подачі бюлетенів приймає постанову про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту.

2. Обговорення проекту постанови Верховної Ради про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту здійснюється за процедурою повного обговорення (стаття 30 цього Регламенту).

3. Текст проекту постанови Верховної Ради про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту включається до бюлетеня для таємного голосування.

4. Таємне голосування в цілому щодо проекту постанови Верховної Ради про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту проводиться в порядку, передбаченому статтями 37, 38, 41 цього Регламенту.

5. Постанова Верховної Ради про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту вважається прийнятою, якщо за неї проголосувало не менш як три чверті народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

6. Доповідь Лічильної комісії про результати таємного голосування заслуховується на відкритому пленарному засіданні Верховної Ради з прямою трансляцією по радіо і телебаченню.

7. Постанова Верховної Ради про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту набирає чинності з моменту оголошення головуючим на пленарному засіданні про її прийняття.

8. З моменту оголошення головуючим на пленарному засіданні про дострокове припинення повноважень Президента України у зв'язку з усуненням його з поста в порядку імпічменту на період до обрання і вступу на пост нового Президента України обов'язки Президента України виконує Голова Верховної Ради України відповідно до положень статті 112 Конституції України.

9. Про усунення Президента України Верховною Радою з поста в порядку імпічменту Голова Верховної Ради України офіційно повідомляє Президента України, Прем'єр-міністра України, Голову Конституційного Суду України, Голову Верховного Суду України та негайно оприлюднює відповідний акт Верхов-

ної Ради через засоби масової інформації.

Стаття 188. Наслідки неприйняття Верховною Радою рішення про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту

1. У разі неприйняття Верховною Радою постанови про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту головуючий на пленарному засіданні:

1) оголошує про припинення процедури імпічменту і дає доручення щодо публікації про це в газеті «Голос України»;

2) оголошує про припинення повноважень спеціальної тимчасової слідчої комісії;

3) від імені Верховної Ради вибачається перед Президентом України.

Глава 31
РОЗГЛЯД ПИТАНЬ ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ УКАЗІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ПРО ВВЕДЕННЯ ВОЄННОГО ЧИ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ В УКРАЇНІ АБО В ОКРЕМИХ ЇЇ МІСЦЕВОСТЯХ, ПРО ЗАГАЛЬНУ АБО ЧАСТКОВУ МОБІЛІЗАЦІЮ, ПРО ОГОЛОШЕННЯ ОКРЕМИХ МІСЦЕВОСТЕЙ ЗОНАМИ НАДЗВИЧАЙНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ ТА ОГОЛОШЕННЯ ЗА ПОДАННЯМ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ СТАНУ ВІЙНИ ЧИ УКЛАДЕННЯ МИРУ, СХВАЛЕННЯ РІШЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ПРО ВИКОРИСТАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ У РАЗІ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Стаття 189. Порядок розгляду питань про затвердження указів Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану

1. Відповідно до пункту 31 частини першої статті 85 Конституції України Верховна Рада затверджує протягом двох днів з моменту звернення Президента України його укази про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації.

2. Після підписання відповідного указу про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації Президент України негайно звертається до Верховної Ради щодо його затвердження і подає відповідний проект закону.

3. Верховна Рада розглядає питання про затвердження указу Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації протягом двох днів з моменту надходження звернення та відповідного указу Президента України до Верховної Ради і надання їх народним депутатам разом з проектом відповідного закону.

4. Питання про затвердження відповідного указу Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації розглядаються Верховною Радою без голосування щодо включення їх до порядку денного сесії, розкладу пленарних засідань сесії, тижневого порядку денного пленарних засідань Верховної Ради. Таке питання може вноситися на розгляд Верховної Ради без попередньої підготовки в комітетах.

5. Проект закону щодо затвердження відповідного указу Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації розглядається за процедурою першого читання та прийняття закону в цілому.

Стаття 190. Порядок затвердження, відхилення указів Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану

1. Верховна Рада може прийняти повністю, частково з рекомендаціями та/або застереженнями або відхилити проект закону про затвердження відповідного указу Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації.

2. Якщо Верховна Рада затвердила законом відповідний указ Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації частково з рекомендаціями та/або застереженнями, чинними є положення відповідного указу Президента України, затвердженого Верховною Радою. Відповідний указ Президента України набирає чинності після його затвердження Верховною Радою і негайно оголошується через засоби масової інформації або оприлюднюється в інший спосіб.

3. У разі відхилення Верховною Радою законопроекту про затвердження відповідного указу Президента України про введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про загальну або часткову мобілізацію, про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації такий указ Президента України не набирає чинності.

4. Про прийняте Верховною Радою рішення щодо відповідного указу Президента України Голова Верховної Ради України негайно повідомляє Президента України і робить повідомлення через засоби масової інформації.

Стаття 191. Порядок оголошення за поданням Президента України стану війни і укладення миру, схвалення рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових формувань у разі збройної агресії проти України

1. Відповідно до пункту 9 частини першої статті 85 Конституції України Верховна Рада оголошує за поданням Президента України стан війни чи укладення миру, схвалює рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових формувань у разі збройної агресії проти України.

2. Верховна Рада розглядає подання Президента України про оголошення стану війни і укладення миру та питання про схвалення рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових формувань у разі збройної агресії проти України, приймає рішення з цих питань у порядку, передбаченому статтями 189, 190 цього Регламенту.

Глава 32
НАДАННЯ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ ЗАКОНОМ ЗГОДИ НА ОБОВ'ЯЗКОВІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ УКРАЇНИ ТА ДЕНОНСАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ УКРАЇНИ. ОФІЦІЙНІ ДЕЛЕГАЦІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Стаття 192. Правові засади надання Верховною Радою згоди на обов'язковість міжнародних договорів України та денонсація міжнародних договорів України

1. Верховна Рада надає законом згоду на обов'язковість міжнародних договорів України (ратифікація, затвердження, прийняття, приєднання) та здійснює денонсацію міжнародних договорів України відповідно до Конституції України, Закону України «Про міжнародні договори України», Віденської конвенції про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 року та цього Регламенту.

Стаття 193. Прийняття Верховною Радою рішень про міжнародні договори України

1. Законопроекти про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України вносять на розгляд Верховної Ради Президент України, Кабінет Міністрів України.

2. На виконання повноважень, встановлених пунктами 5, 32 частини першої статті 85 та частиною першою статті 9 Конституції України, Верховна Рада може прийняти рішення про:

1) необхідність ініціювання укладення або укладення міжнародного договору на тих чи інших засадах і внесення відповідних документів на її розгляд;

2) надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України;

3) денонсацію міжнародних договорів України.

Стаття 194. Перелік супровідних документів до законопроектів про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України

1. До законопроекту, що вноситься на розгляд Верховної Ради для надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України, додаються:

1) посвідчена копія міжнародного договору;

2) пояснювальна записка;

3) формулювання застережень України щодо міжнародного договору, якщо такі є;

4) застереження інших договірних сторін щодо міжнародного договору, формулювання заперечень щодо цих застережень або згоди з ними за наявності таких застережень або заперечень;

5) проекти законів про внесення змін до законів, необхідність прийняття яких випливає з міжнародного договору;

6) висновки Конституційного Суду України щодо відповідності міжнародних договорів Конституції України, якщо такі висновки є.

2. До законопроектів про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України мають додаватися також фінансово-економічні розрахунки і прогнози можливих наслідків надання згоди на обов'язковість відповідних міжнародних договорів.

Стаття 195. Порядок внесення пропозицій щодо виконання міжнародних договорів України

1. Суб'єкти права законодавчої ініціативи вносять пропозиції про застереження до міжнародного договору України, заперечення до застережень, законопроекти або пропозиції про прийняття законів або внесення змін до закону, спрямовані на виконання міжнародного договору України, за загальним порядком законодавчої процедури, встановленим цим Регламентом. У такому ж порядку здійснюються їх обговорення, прийняття та оприлюднення.

Стаття 196. Висновки щодо внесення змін до законів на виконання міжнародних договорів України

1. Проекти законів про внесення змін до законів, пропозиції про прийняття нових законів, проекти інших актів Верховної Ради, спрямовані на виконання міжнародних договорів України, подаються до Верховної Ради з висновками Міністерства юстиції України та Міністерства закордонних справ України.

Стаття 197. Попередній розгляд законопроектів про надання згоди на обов'язковість міжнародних договорів України

1. Внесений на розгляд Верховної Ради законопроект про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України попередньо розглядається комітетом, до предмета відання якого належать питання засад зовнішньої політики, відповідним комітетом (комітетами), до предмета (предметів) відання якого (яких) належать питання, які містить законопроект.

2. Зазначені у частині першій цієї статті комітети можуть одержувати додаткову інформацію щодо законопроекту про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України, внесеного на розгляд Верховної Ради, у відповідних органах державної влади.

3. Головний комітет, що подає законопроект про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України на розгляд Верховної Ради, може заслухати на своєму засіданні уповноваженого представника відповідно Президента України чи Кабінету Міністрів України, а також представників Міністерства закордонних справ України та інших органів державної влади.

Стаття 198. Вимоги до текстів міжнародних договорів України, які подаються на розгляд Верховної Ради

1. Посвідчені копії офіційних текстів двосторонніх міжнародних договорів України подаються для надання згоди на їх обов'язковість Верховній Раді державною мовою і мовою іншої договірної сторони. Ці тексти повинні бути автентичними. За наявності тексту третьою мовою, який згідно з міжнародним договором України повинен мати перевагу в разі розбіжностей у тлумаченні сторонами його положень, додається посвідчена офіційна копія тексту третьою мовою.

2. Посвідчені копії офіційних текстів багатосторонніх міжнародних договорів України подаються для надання згоди на обов'язковість Верховній Раді мовою оригіналу разом з їх офіційним перекладом державною мовою. Водночас подаються застереження, заперечення щодо застережень інших договірних сторін у разі наявності таких застережень і заперечень.

3. Автентичні тексти міжнародних договорів України, застереження, заперечення щодо застережень інших договірних сторін передаються комітету, до предмета відання якого належать питання засад зовнішньої політики, відповідному комітету (комітетам), до предмета відання якого (яких) належать питання, які містять міжнародні договори.

4. Законопроект щодо надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України має вноситися на розгляд Верховної Ради як невідкладний і включається до порядку денного сесії Верховної Ради без голосування.

Стаття 199. Розгляд Верховною Радою законопроектів щодо міжнародних договорів

1. Верховна Рада з урахуванням висновків відповідних комітетів (якщо такі є) одночасно розглядає внесений Президентом України або Кабінетом Міністрів України проект закону про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України, а також формулювання застережень України щодо нього, застереження інших договірних сторін, формулювання заперечень України щодо застережень або згоди з ними, проекти законів або проекти законів про внесення змін до законів, що випливають з цих міжнародних договорів, а також проекти актів Верховної Ради з цих питань і приймає відповідні рішення щодо кожного з них.

2. Верховна Рада може прийняти рішення про перенесення розгляду законопроекту про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України до одержання Верховною Радою висновків Конституційного Суду України щодо відповідності міжнародного договору Конституції України.

Стаття 200. Надання Верховною Радою згоди на обов'язковість міжнародних договорів України

1. Законопроект про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України розглядається за процедурою розгляду законопроектів, передбаченою цим Регламентом, з урахуванням особливостей, визначених у цій главі.

2. При наданні згоди на обов'язковість міжнародного договору України Верховна Рада одночасно має офіційно підтвердити застереження, зроблені Україною під час підписання міжнародного договору, зняти їх чи висловити згоду із застереженнями інших держав — учасниць договору або заперечення проти них, а також може самостійно формулювати і висловлювати застереження відповідно до положень Віденської конвенції про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 року.

3. У законопроекті про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України зазначаються порядок та умови набрання чинності міжнародним договором на території України відповідно до положень цього міжнародного договору та Віденської конвенції про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 року.

4. На підставі закону про надання згоди на обов'язковість міжнародного договору України Голова Верховної Ради України підписує ратифікаційну грамоту, яка засвідчується підписом Міністра закордонних справ України, якщо договором передбачений обмін такими грамотами.

Стаття 201. Внесення пропозицій щодо застережень до міжнародних договорів України

1. Пропозиції щодо застережень до міжнародних договорів України (крім двосторонніх договорів) вносяться народними депутатами у порядку, передбаченому цим Регламентом для внесення пропозицій до законопроектів.

Стаття 202. Денонсація міжнародних договорів України

1. Законопроекти про денонсацію міжнародного договору України вносять на розгляд Верховної Ради Президент України, Кабінет Міністрів України та народні депутати.

2. Верховна Рада приймає рішення про денонсацію міжнародного договору України, згода на обов'язковість якого була надана Верховною Радою на виконання її повноважень, встановлених частиною першою статті 9, пунктами 5 і 32 частини першої статті 85 Конституції України.

3. Законопроект про денонсацію міжнародного договору України вноситься на розгляд Верховної Ради разом з документами, передбаченими Законом України «Про міжнародні договори України» та цим Регламентом, і проектами актів, прийняття яких зумовлюється денонсацією відповідних міжнародних договорів України, і розглядається за процедурою, передбаченою цим Регламентом, з урахуванням особливостей, визначених у цій главі.

Стаття 203. Оприлюднення міжнародних договорів України

1. Міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких законом надана Верховною Радою, публікуються українською мовою в офіційних друкованих виданнях України.

Стаття 204. Офіційні делегації Верховної Ради

1. Верховна Рада щорічно ухвалює план співробітництва з парламентами іноземних держав. Проект плану готує комітет, до предмета відання якого належать питання засад зовнішньої політики, з урахуванням пропозицій Голови Верховної Ради України, комітетів та депутатських фракцій.

2. Офіційні парламентські делегації України в строк до 15 днів після закінчення візиту до іноземної держави подають Верховній Раді звіт про його підсумки, що надається народним депутатам.

Глава 33
ПРИЗНАЧЕННЯ ЧИ ОБРАННЯ НА ПОСАДИ, ЗВІЛЬНЕННЯ З ПОСАД, НАДАННЯ ЗГОДИ НА ПРИЗНАЧЕННЯ ЧИ ЗВІЛЬНЕННЯ З ПОСАД ПОСАДОВИХ ОСІБ, ВИРІШЕННЯ ПИТАННЯ ПРО ВІДСТАВКУ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ, ЧЛЕНІВ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ТА ВИСЛОВЛЕННЯ НЕДОВІРИ ГЕНЕРАЛЬНОМУ ПРОКУРОРОВІ УКРАЇНИ У ВИПАДКАХ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ КОНСТИТУЦІЄЮ УКРАЇНИ

Стаття 205. Порядок призначення за поданням Президента України Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України

1. Подання Президента України про призначення Верховною Радою Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України подається до Верховної Ради письмово не пізніше ніж на 15-ий день після одержання пропозиції від коаліції щодо кандидатури на посаду Прем'єр-міністра України і розглядається у Верховній Раді відповідно до Конституції України, закону про Кабінет Міністрів України та цього Регламенту.

2. З письмовим поданням про призначення Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України до Верховної Ради одночасно подаються такі відомості: відомості про освіту; фах кандидата на посаду відповідно Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України; витяг з трудової книжки про трудову діяльність; належність до політичної партії; автобіографія, в якій зазначаються найістотніші факти життя та результати трудової діяльності; декларація про доходи, зобов'язання фінансового характеру та майновий стан за попередній рік; відомості стосовно входження до складу керівного органу чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку, а також відомості про судимість, у тому числі не погашену і не зняту в установленому законом порядку. Усі відомості повинні бути власноручно підписані кандидатом на посаду Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України. На вимогу Верховної Ради надаються також інші документи.

3. Верховна Рада розглядає питання про призначення Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України не пізніше ніж у п'ятиденний строк з дня внесення відповідного подання Президентом України.

4. Кандидатів на посади Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України на пленарному засіданні Верховної Ради представляє Президент України.

5. На обговорення кандидатури на посаду Прем'єр-міністра України Верховною Радою відводиться до однієї години часу, в тому числі для доповіді кандидата на цю посаду — до 20 хвилин.

6. За процедурним рішенням Верховної Ради час для обговорення кандидатури на посаду Прем'єр-міністра України може бути збільшений.

7. Після представлення кандидат на посаду Прем'єр-міністра України виступає з доповіддю про основні напрями майбутньої діяльності Кабінету Міністрів України, відповідає на запитання народних депутатів.

8. В обговоренні кандидатур на посади Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України беруть участь представники депутатських фракцій, представники комітетів (у разі їх створення), народні депутати.

9. Призначення кандидатів на посади Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України здійснюється Верховною Радою відкритим голосуванням.

10. Кандидати на посади Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України вважаються обраними, якщо за таке рішення проголосувало більше половини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

11. Рішення про призначення на посади Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України оформляються відповідними постановами Верховної Ради.

Стаття 206. Порядок призначення на посади членів Кабінету Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України

1. Питання про призначення на посади членів Кабінету Міністрів України розглядається Верховною Радою згідно з частиною восьмою статті 83, пунктом 12 частини першої статті 85, частиною четвертою статті 114 Конституції України за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до пропозицій, внесених коаліцією.

2. Одночасно з внесенням Прем'єр-міністром України подання до Верховної Ради подаються офіційні відомості про кожного кандидата на посаду (частина друга статті 205 цього Регламенту).

3. Подання Прем'єр-міністра України до Верховної Ради щодо призначення запропонованих ним кандидатів на посади членів Кабінету Міністрів України представляє Прем'єр-міністр України. Під час розгляду питання про призначення на посаду члена Кабінету Міністрів України кандидату надається можливість на пленарному засіданні Верховної Ради відповісти на запитання представників депутатських фракцій, народних депутатів.

4. Відкрите поіменне голосування щодо складу Кабінету Міністрів України здійснюється за списком запропонованих Прем'єр-міністром України кандидатур на посади членів Кабінету Міністрів України, якщо Верховна Рада не прийме іншого рішення. За результатами прийнятого рішення оформляється постанова Верховної Ради.

Стаття 207. Припинення повноважень Кабінету Міністрів України, Прем'єр-міністра України та інших членів Кабінету Міністрів України

1. Відповідно до статті 115 Конституції України Кабінет Міністрів України складає повноваження перед новообраною Верховною Радою.

2. Кабінет Міністрів України, який склав повноваження перед новообраною Верховною Радою, Кабінет Міністрів України, відставку якого прийнято Верховною Радою, та Кабінет Міністрів України, якому висловлена резолюція недовіри, що має наслідком його відставку, продовжує виконувати свої повноваження до початку роботи новосформованого Кабінету Міністрів України (частини третя,

четверта статті 115 Конституції України).

3. Повноваження Прем'єр-міністра України достроково припиняються у разі:

1) його особистої заяви про свою відставку;

2) звільнення його з посади у відставку у зв'язку з прийняттям Верховною Радою резолюції недовіри Кабінету Міністрів України;

3) неможливості виконання ним своїх повноважень за станом здоров'я;

4) його смерті.

4. Верховна Рада вирішує питання про відставку, звільнення з посади у відставку чи дострокове припинення повноважень Прем'єр-міністра України у зв'язку з неможливістю виконання ним своїх повноважень за станом здоров'я протягом 10 днів відповідно після надходження особистої заяви Прем'єр-міністра України, прийняття резолюції недовіри Кабінету Міністрів України чи медичного висновку лікувального закладу.

5. Відставка, звільнення з посади у відставку чи дострокове припинення повноважень Прем'єр-міністра України у зв'язку з неможливістю виконання ним своїх повноважень за станом здоров'я настає з дня прийняття Верховною Радою відповідної постанови. Повноваження Прем'єр-міністра України у разі його смерті достроково припиняються з дня смерті, засвідченої свідоцтвом про смерть. Дострокове припинення повноважень Прем'єр-міністра України має наслідком дострокове припинення повноважень усього складу Кабінету Міністрів України.

6. Повноваження члена Кабінету Міністрів України достроково припиняються у разі:

1) подання ним особистої заяви про свою відставку;

2) звільнення його з посади у відставку у зв'язку з прийняттям Верховною Радою резолюції недовіри Кабінету Міністрів України;

3) звільнення його з посади за поданням Прем'єр-міністра України, а стосовно Міністра оборони України чи Міністра закордонних справ України — за поданням Президента України;

4) звільнення його з посади за поданням Прем'єр-міністра України за пропозицією коаліції;

5) неможливості виконання ним своїх повноважень за станом здоров'я;

6) його смерті.

7. Верховна Рада вирішує питання про відставку, звільнення з посади чи дострокове припинення повноважень члена Кабінету Міністрів України у зв'язку з неможливістю виконання ним своїх повноважень за станом здоров'я протягом 10 днів відповідно після надходження особистої заяви члена Кабінету Міністрів України, прийняття резолюції недовіри Кабінету Міністрів України, внесення Прем'єр-міністром України чи Президентом України відповідного подання чи надходження медичного висновку лікувального закладу. Повноваження члена Кабінету Міністрів України у разі його смерті припиняються з дня смерті, засвідченої свідоцтвом про смерть.

8. Відставка, звільнення з посади чи дострокове припинення повноважень члена Кабінету Міністрів України наступає з дня прийняття Верховною Радою відповідної постанови Верховної Ради.

Стаття 208. Порядок призначення на посаду та звільнення з посади за поданням Президента України Голови Служби безпеки України, Голови Національного банку України

1. Питання про призначення на посаду та звільнення з посади Голови Служби безпеки України, Голови Національного банку України розглядається Верховною Радою згідно з пунктами 12^{1}, 18, частини першої статті 85 Конституції України за поданням Президента України, яке оголошує уповноважена ним особа. Щодо кандидатів на посади Голови Служби безпеки України, Голови Національного банку України подаються відомості, зазначені в частині другій статті 205 цього Регламенту.

2. Комітети, до предмета відання яких належать відповідно питання діяльності Служби безпеки України чи Національного банку України, мають право на виступ свого представника за результатами розгляду в комітеті питання про призначення на посаду та звільнення з посади Голови Служби безпеки України чи Голови Національного банку України за поданням Президента України.

3. Про призначення на посаду чи звільнення з посади Голови Служби безпеки України, Голови Національного банку України після обговорення кандидатур (або результатів діяльності) Верховна Рада відкритим голосуванням приймає рішення, яке оформляється відповідною постановою Верховної Ради.

Стаття 209. Порядок призначення на посади та звільнення з посад Голови Рахункової палати, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, суддів Конституційного Суду України та призначення членів Вищої ради юстиції

1. Відповідно до пунктів 16, 17, 26 частини першої статті 85 та частини другої статті 131 Конституції України Верховна Рада призначає на посади і звільняє з посад Голову Рахункової палати, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, суддів Конституційного Суду України, призначає членів Вищої ради юстиції.

2. Кандидатури на посади, зазначені у частині першій цієї статті, пропонує Верховній Раді Голова Верховної Ради України з дотриманням вимог законів України «Про Рахункову палату», «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», «Про Конституційний Суд України», «Про Вищу раду юстиції».

3. За дорученням Голови Верховної Ради України комітети, до предмета відання яких належать відповідні питання, подають свої висновки щодо кандидатів на посади Голови Рахункової палати, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, суддів Конституційного Суду України, членів Вищої ради юстиції. Висновки комітетів та відомості про кандидата на посаду Голови Рахункової палати, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, суддів Конституційного Суду України та членів Вищої ради юстиції, підготовлені з дотриманням вимог щодо відомостей про кандидата на відповідну посаду (частина друга статті 205 цього Регламенту), надаються народним депутатам не пізніш як за три дні до розгляду Верховною Радою відповідного питання.

4. Відомості про запропоновані кандидатури на посаду Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (частина друга статті 205 цього Регламенту) публікуються в газеті «Голос України» не пізніш як за 10 днів до розгляду питання про призначення.

5. Обговорення кандидатур на посади, зазначені у частині першій цієї статті, проводиться в порядку, передбаченому частиною восьмою статті 205 цього Регламенту.

6. Звільнення з посад зазначених у частині першій цієї статті осіб (крім суддів Конституційного Суду України та членів Вищої ради юстиції) здійснюється за письмовим поданням Голови Верховної Ради України за наявності висновків відповідних комітетів, а звільнення з посади Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини може також здійснюватися на вимогу не менш як однієї четвертої народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради за їх підписами, оформленими підписними листами депутатських фракцій. Підписні листи подаються в оригіналах, підписи народних депутатів не відкликаються.

7. Голосування щодо призначення на посади осіб, зазначених у частині першій цієї статті, здійснюється Верховною Радою таємно шляхом подачі бюлетенів, а звільнення з посад таких осіб здійснюється відкритим голосуванням. За результатами голосування оформляється відповідна постанова Верховної Ради.

Стаття 210. Порядок призначення на посади та звільнення з посад за поданням Президента України членів Центральної виборчої комісії

1. Відповідно до пункту 21 частини першої статті 85 Конституції України питання про призначення на посади та звільнення з посад членів Центральної виборчої комісії розглядається за поданням Президента України з дотриманням вимог щодо відомостей про кандидатів на посади (частина друга статті 205 цього Регламенту), яке представляє на пленарному засіданні Верховної Ради уповноважений Президентом України представник.

2. Кандидати на посади членів Центральної виборчої комісії відповідають на запитання представників депутатських фракцій, народних депутатів.

3. Призначення на посади членів Центральної виборчої комісії здійснюється відкритим голосуванням по кожній кандидатурі окремо. Призначеним на посаду члена Центральної виборчої комісії вважається той кандидат на посаду, який підтриманий більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

4. У разі якщо кандидати на посади членів Центральної виборчої комісії не отримали необхідної для призначення кількості голосів народних депутатів, Верховна Рада пропонує Президенту України внести подання стосовно нових кандидатів на такі посади.

5. Питання про звільнення з посад членів Центральної виборчої комісії розглядається Верховною Радою за письмовим поданням Президента України, яке представляє на пленарному засіданні Верховної Ради уповноважений ним представник. Відповідним кандидатам на посаду члена Центральної виборчої комісії надається слово для виступу і відповідей на запитання від депутатських фракцій, народних депутатів.

6. Комітет, до предмета відання якого належить це питання і який підготував висновок щодо запропонованих Президентом України кандидатур на посаду члена Центральної виборчої комісії, має право на виступ свого представника під час розгляду Верховною Радою питання про призначення на посади чи звільнення з посад членів Центральної виборчої комісії.

7. Член Центральної виборчої комісії вважається звільненим, якщо відкритим поіменним голосуванням за таке рішення проголосувало більше половини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

8. Рішення щодо призначення на посаду чи звільнення з посади членів Центральної виборчої комісії оформляються відповідною постановою Верховної Ради.

Стаття 211. Порядок призначення на посади та звільнення з посад членів Рахункової палати, членів Ради Національного банку України, членів Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення

1. Відповідно до пунктів 16, 19, 20 частини першої статті 85 Конституції України Верховна Рада призначає на посади та звільняє з посад членів Рахункової палати, половину складу Ради Національного банку України, половину складу Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення у порядку, передбаченому статтею 209 цього Регламенту, та з урахуванням особливостей, зазначених у законах України «Про Рахункову палату», «Про Національний банк України», «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» та у цій статті.

2. Верховна Рада приймає рішення про призначення на посади та звільнення з посад осіб, зазначених у частині першій цієї статті (крім членів Рахункової палати), відкритим голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, про що оформляється відповідна постанова Верховної Ради.

Стаття 212. Порядок призначення на посади за поданням Прем'єр-міністра України та звільнення з посад Голови Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України

1. Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України Верховна Рада розглядає питання про призначення на посади за поданням Прем'єр-міністра України та звільнення з посад Голови Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України.

2. Одночасно із внесенням Прем'єр-міністром України подання до Верховної Ради подаються офіційні відомості про кандидата на посаду (частина друга статті 205 цього Регламенту).

3. За дорученням Голови Верховної Ради України комітети, до предмета відання яких належать ці питання, готують і подають свої висновки щодо запропонованих кандидатур на посади Голови Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України.

4. Подання Прем'єр-міністра України до Верховної Ради щодо призначення запропонованих ним кандидатів на посади Голови Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України представляє Прем'єр-міністр України або уповноважений ним віце-прем'єр-міністр України. Під час розгляду питання про призначення на посади кандидатам надається можливість відповісти на запитання від депутатських фракцій, народних депутатів.

5. Комітети, які попередньо розглянули кандидатури на посади Голови Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України, відповідно до предметів їх відання мають право на виступ свого представника під час розгляду Верховною Радою питання про призначення на посади та звільнення з посад зазначених осіб.

6. У разі розгляду питання про звільнення з посади особі, яку пропонується звільнити, надається слово для виступу та відповідей на запитання представників депутатських фракцій, народних депутатів.

7. Рішення про призначення на посади та звільнення з посад Голови Антимонопольного комітету України, Голови Фонду державного майна України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України вважається прийнятим, якщо відкритим голосуванням за це проголосувало більше половини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, і оформляється відповідною постановою Верховної Ради.

Стаття 213. Порядок надання згоди на призначення на посаду чи звільнення з посади Президентом України Генерального прокурора України

1. Відповідно до пункту 25 частини першої статті 85 Конституції України Верховна Рада розглядає питання про надання згоди на призначення на посаду чи звільнення з посади Президентом України Генерального прокурора України.

2. Президент України подає до Верховної Ради письмове подання про надання згоди на призначення на посаду Генерального прокурора України разом з відомостями про кандидата на посаду (частина друга статті 205 цього Регламенту) чи письмове подання про надання згоди на звільнення з посади Генерального прокурора України.

3. Верховна Рада розглядає подання Президента України не пізніше ніж через 10 днів після дня надходження його до Верховної Ради.

4. Під час розгляду питання про надання згоди на призначення на посаду Генерального прокурора України або питання про надання згоди на його звільнення з посади у пленарному засіданні Верховної Ради бере участь Президент України або уповноважена ним особа, які представляють відповідне подання.

5. Кандидату на посаду Генерального прокурора України надається можливість відповісти на запитання представників депутатських фракцій, народних депутатів. Час для обговорення кандидатури на посаду Генерального прокурора України та відповідей на запитання визначається Верховною Радою і повинен становити не менше однієї години.

6. Розгляд питання про надання згоди на звільнення з посади Генерального прокурора України здійснюється у порядку, передбаченому для висловлення недовіри Генеральному прокуророві України (частина третя статті 214 цього Регламенту).

7. Комітет, до предмета відання якого належить питання попереднього розгляду кандидатури на посаду Генерального прокурора України, у разі підготовки ним відповідного висновку має право на виступ свого представника під час розгляду Верховною Радою питання про надання згоди на призначення на посаду чи звільнення з посади Генерального прокурора України.

8. Рішення про надання згоди Верховної Ради на призначення на посаду чи звільнення з посади Президентом України Генерального прокурора України приймається відкритим поіменним голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

9. Рішення про надання згоди на призначення на посаду чи звільнення з посади Президентом України Генерального прокурора України оформляється відповідною постановою Верховної Ради.

Стаття 214. Висловлення недовіри Генеральному прокуророві України

1. Відповідно до пункту 25 частини першої статті 85 Конституції України Верховна Рада може висловити недовіру Генеральному прокуророві України, що має наслідком його відставку з посади.

2. Питання про висловлення недовіри Генеральному прокуророві України включається до порядку денного сесії Верховної Ради за пропозицією не менш як третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, підтриманою їх підписами, і за яку проголосувало більше половини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради. Підписи народних депутатів про порушення питання про висловлення недовіри Генеральному прокуророві України не відкликаються.

3. Розгляд питання про висловлення недовіри Генеральному прокуророві України включає:

1) доповідь від ініціаторів внесення пропозиції про розгляд цього питання та відповіді доповідача на запитання представників депутатських фракцій, народних депутатів — до 30 хвилин;

2) співдоповідь від головного комітету, якому доручено підготувати питання до розгляду, та відповіді співдоповідача на запитання — до 20 хвилин;

3) виступ Генерального прокурора України та його відповіді на запитання представників депутатських фракцій, народних депутатів — до 30 хвилин;

4) обговорення пропозиції про висловлення недовіри Генеральному прокуророві України, яке проводиться протягом часу, визначеного Верховною Радою.

4. Прийняття постанови про висловлення недовіри Верховної Ради Генеральному прокуророві України здійснюється відкритим поіменним голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради і має наслідком його відставку з посади.

Стаття 215. Порядок розгляду питань про обрання суддів Верховною Радою України безстроково

1. Відповідно до пункту 27 частини першої статті 85 Конституції України, Закону України «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України» Верховна Рада обирає:

1) професійного суддю безстроково, термін повноважень якого на посаді судді закінчився;

2) суддею безстроково особу, яка раніше уже обіймала посаду судді не менше п'яти років, але на час розгляду питання про обрання не займає посаду судді;

3) суддею раніше обраного безстроково до суду іншого рівня або до суду того ж рівня, але іншої спеціалізації.

2. Подання про обрання суддів безстроково вноситься до Верховної Ради Головою Верховного Суду України щодо судді загального суду, головою відповідного вищого спеціалізованого суду — щодо судді відповідного спеціалізованого суду.

3. Разом з поданням Голови Верховного Суду України, голови відповідного вищого спеціалізованого суду до Верховної Ради подаються особова справа кандидата на обрання суддею безстроково та відомості щодо кожного кандидата на посаду судді відповідно до вимог, встановлених Конституцією України, законами України та частиною другою статті 205 цього Регламенту.

4. Комітет, до предмета відання якого належить попередній розгляд питань про обрання на посади суддів та звільнення з посад суддів, обраних безстроково, розглядає подання про обрання кандидата на посаду судді безстроково в місячний строк з дня його надходження до Верховної Ради. Рішення комітету про рекомендацію або нерекомендацію щодо обрання кандидата на посаду судді безстроково подається до Верховної Ради.

5. За наявності рішення про рекомендацію або нерекомендацію про обрання суддів безстроково комітет, до предмета відання якого належить попередній розгляд питань про обрання на посади суддів та звільнення з посад суддів, обраних безстроково, вносить пропозиції про включення до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради питання стосовно обрання суддів.

6. Обговорення питання про обрання кандидата на посаду судді безстроково на пленарному засіданні Верховної Ради починається з доповіді комітету, до предмета відання якого належить попередній розгляд питань про обрання на посади суддів та звільнення з посад суддів, обраних безстроково.

7. Кожний народний депутат має право ставити запитання доповідачу та безпосередньо кандидату, який обирається на посаду судді безстроково, висловлювати свою думку щодо цієї кандидатури.

8. За наявності зауважень до кандидата, який обирається на посаду судді безстроково, висловлених на пленарному засіданні Верховної Ради, що потребують додаткової перевірки комітетом, до предмета відання якого належить попередній розгляд питань про обрання на посади суддів та звільнення з посад суддів, обраних безстроково, голосування щодо цього кандидата не проводиться. Повторний розгляд подання щодо нього здійснюється за умови перевірки зазначеним комітетом дотримання кандидатом на посаду судді безстроково вимог статті 127 Конституції України, статті 7 Закону України «Про статус суддів», а також перевірки звернень громадян та інших звернень щодо діяльності кандидата на посаду судді безстроково відповідно до вимог статті 9 Закону України «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України».

9. Рішення про обрання кандидата на посаду судді безстроково приймається відкритим поіменним голосуванням більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради і оформляється постановою Верховної Ради. Голосування щодо обрання кандидатів на посаду судді безстроково може проводитись як по кожній кандидатурі на посаду окремо, так і за списком кандидатів на посади.

10. У разі якщо кандидата на посаду судді безстроково не обрано, Вищою радою юстиції вноситься подання про звільнення цього кандидата з посади судді.

Стаття 216. Звільнення з посад суддів Конституційного Суду України та суддів, обраних безстроково

1. Верховна Рада звільняє з посад суддів Конституційного Суду України та суддів, обраних безстроково, у випадках та порядку, передбачених частинами п'ятою, шостою статті 126 Конституції України, статтею 23 Закону України «Про Конституційний Суд України», Законом України «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України».

2. Звернення до Верховної Ради про звільнення з посади судді Конституційного Суду України подається Конституційним Судом України.

3. Для звільнення з посади судді Конституційного Суду України комітет, до предмета відання якого належить попередній розгляд питань про обрання на посади суддів та звільнення з посад суд-

ПОЧАТОК НА 4—5-Й СТОР.

дів, обраних безстроково, за дорученням Голови Верховної Ради України подає до Верховної Ради вмотивований висновок.

4. Подання про звільнення з посади суддів, обраних безстроково, вноситься Вищою радою юстиції.

5. У поданні про звільнення судді, обраного безстроково, зазначаються дата внесення подання, прізвище, ім'я та по батькові, рік народження, відомості про перебування на посаді судді, назва суду, підстава внесення подання про звільнення, визначена частиною п'ятою статті 126 Конституції України, фактичні обставини (у разі внесення подання про звільнення судді за особливих обставин, визначених Законом України «Про Вищу раду юстиції»). До подання Вищої ради юстиції про звільнення з посади судді, обраного безстроково, додаються особова справа з матеріалами, що свідчать про наявність підстав для звільнення, а також пропозиція члена Вищої ради юстиції, який ініціював питання про звільнення судді, або висновок відповідної кваліфікаційної комісії суддів про звільнення з посади судді відповідного суду чи висновок Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про звільнення з посади суддів Верховного Суду України, вищих спеціалізованих судів та Апеляційного суду України.

6. Подання про звільнення з посади судді, обраного безстроково, розглядається комітетом, до предмета відання якого належить це питання, в місячний строк з дня його надходження до Верховної Ради.

7. Комітет, до предмета відання якого належить попередній розгляд питань про обрання на посади суддів та звільнення з посад суддів, обраних безстроково, вносить на розгляд Верховної Ради пропозицію про рекомендацію або нерекомендацію щодо звільнення з посади судді, обраного безстроково. Представник цього комітету доповідає позицію комітету із зазначеного питання.

8. На пленарне засідання Верховної Ради для розгляду питання про звільнення з посади судді, обраного безстроково, запрошуються Голова Верховного Суду України, Голова Вищої ради юстиції, голова відповідного вищого спеціалізованого суду, Голова Державної судової адміністрації України.

9. Присутність судді на пленарному засіданні Верховної Ради при розгляді питання про його звільнення з підстав, зазначених у пунктах 1, 4 і 5 частини п'ятої статті 126 Конституції України, є обов'язковою. Неявка на пленарне засідання Верховної Ради не є перешкодою для розгляду питання по суті.

10. Кожна кандидатура на звільнення з посади судді, обраного безстроково, персонально представляється на пленарному засіданні Верховної Ради представником комітету, до предмета відання якого належить це питання. У разі якщо суддя не згодний з поданням про звільнення, обов'язково заслуховується його пояснення на пленарному засіданні Верховної Ради. Народні депутати можуть ставити запитання судді щодо його діяльності.

11. Якщо при розгляді питання на пленарному засіданні Верховної Ради виникає необхідність здійснити перевірку звернень громадян щодо діяльності судді або витребувати додаткову інформацію, Верховна Рада доручає відповідному комітету здійснити таку перевірку.

12. Верховна Рада приймає рішення про звільнення з посади судді Конституційного Суду України чи судді, обраного безстроково, шляхом відкритого поіменного голосування більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради. Рішення про звільнення судді оформляється постановою Верховної Ради.

Глава 34
ПОРЯДОК СКЛАДЕННЯ ПРИСЯГИ УПОВНОВАЖЕНИМ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ, ЧЛЕНАМИ ВИЩОЇ РАДИ ЮСТИЦІЇ, СУДДЯМИ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ, ЧЛЕНАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ

Стаття 217. Порядок складення присяги перед Верховною Радою

1. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, члени Вищої ради юстиції, судді Конституційного Суду України, члени Центральної виборчої комісії складають присягу перед Верховною Радою у строки і за текстом, що визначені відповідно законами України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», «Про Вищу раду юстиції», «Про Конституційний Суд України», «Про Центральну виборчу комісію». Складення присяги здійснюється зазначеними особами особисто на пленарному засіданні Верховної Ради.

2. Питання про складення присяги особами, зазначеними у частині першій цієї статті, включається до порядку денного сесії Верховної Ради без прийняття Верховною Радою відповідного рішення.

3. Комітет, до предмета відання якого належить таке питання, подає до Верховної Ради пропозицію про дату, час та процедуру складення присяги відповідною особою. Така пропозиція має бути внесена протягом тижня з дня надходження до цього комітету матеріалів стосовно призначеної особи.

4. У разі неприйняття комітетом у зазначений термін відповідного рішення або нерозгляду поданих до комітету відповідних матеріалів питання про складення присяги особами, зазначеними у частині першій цієї статті, включається до порядку денного сесії Верховної Ради не пізніше двох тижнів після їх надходження до Верховної Ради.

5. Особа, відповідно призначена, обрана на посаду Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, члена Вищої ради юстиції, члена Центральної виборчої комісії, складає присягу не пізніше одного місяця з дня її призначення чи обрання на цю посаду.

6. Особа, відповідно призначена, обрана на посаду Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, члена Вищої ради юстиції, судді Конституційного Суду України, члена Центральної виборчої комісії, після її представлення головуючим на пленарному засіданні Верховної Ради зачитує на трибуні текст присяги.

7. У разі якщо на момент складення присяги відповідною особою від неї надійде заява про відмову від складення присяги або виникнуть інші передбачені законом підстави, що унеможливлюють її вступ на відповідну посаду, комітет, до предмета відання якого належить це питання, подає на розгляд Верховної Ради відповідну пропозицію.

8. У разі відсутності на пленарному засіданні Верховної Ради посадових осіб, присутність яких під час складення присяги особами, зазначеними у частині першій цієї статті, передбачена законом, складення присяги не проводиться.

Глава 35
РОЗГЛЯД ПИТАНЬ ПРО ЗГОДУ НА ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ, ЗАТРИМАННЯ ЧИ АРЕШТ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ, ЗАТРИМАННЯ ЧИ АРЕШТ СУДДІ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ, СУДДІ СУДУ ЗАГАЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ

Стаття 218. Внесення подання про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт

1. Відповідно до частини третьої статті 80 Конституції України Верховна Рада надає згоду на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт народного депутата; відповідно до частини третьої статті 126, статті 149 Конституції України — на затримання чи арешт судді Конституційного Суду України, судді суду загальної юрисдикції.

2. Подання про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт народного депутата, затримання чи арешт судді Конституційного Суду України, судді суду загальної юрисдикції ініціюється відповідно органами досудового слідства і судовими органами. При цьому щодо кожного виду запобіжного заходу подається окреме подання. Подання щодо народного депутата повинно бути підтримано і внесено до Верховної Ради Генеральним прокурором України, а подання щодо судді суду загальної юрисдикції, судді Конституційного Суду України — Головою Верховного Суду України.

3. Подання про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт народного депутата, затримання чи арешт судді суду загальної юрисдикції, судді Конституційного Суду України повинно бути вмотивованим і достатнім, містити конкретні факти і докази, що підтверджують факт вчинення зазначеною в поданні особою суспільно небезпечного діяння, визначеного Кримінальним кодексом України. У поданні про затримання чи арешт повинно бути чітке обґрунтування необхідності затримання чи арешту.

4. Подання, що не відповідає вимогам цієї статті, Голова Верховної Ради України повертає відповідно Генеральному прокуророві України або Голові Верховного Суду України, про що повідомляє Верховну Раду на найближчому пленарному засіданні Верховної Ради.

Стаття 219. Надання письмового пояснення народних депутатів

1. Голова Верховної Ради України пропонує народному депутату, щодо якого внесено подання про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт, подати протягом п'яти днів письмові пояснення комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, і доручає зазначеному комітету надати висновок щодо подання про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт народного депутата згідно із законом.

Стаття 220. Висновок комітету щодо надання згоди Верховною Радою на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт

1. Комітет, якому доручено надати висновок щодо питання про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт, відповідно до закону визначає достатність, законність і обґрунтованість подання, законність одержання доказів, зазначених у поданні, і встановлює наявність відповідних скарг. Підготовку цього питання комітет здійснює у терміновому порядку, але в строк не більш як 20 днів. На засідання комітету запрошується особа, щодо якої внесено подання. Відсутність зазначеної запрошеної особи на засіданні відповідного комітету без поважних причин не є перешкодою для розгляду питання і прийняття рішення комітетом.

2. У засіданнях комітету бере участь Генеральний прокурор України (виконувач обов'язків Генерального прокурора України), якщо подання внесено Генеральним прокурором України, або Голова Верховного Суду України (виконувач обов'язків Голови Верховного Суду України), якщо подання внесено Головою Верховного Суду України.

3. Комітет у разі необхідності може витребувати додаткові матеріали справи, заслухати пояснення осіб за клопотанням особи, щодо якої внесено подання.

4. У разі відсутності достатніх доказів щодо обґрунтування подання Голова Верховної Ради України має право повернути його разом із вмотивованим висновком комітету відповідно Генеральному прокуророві України або Голові Верховного Суду України з пропозицією подати додаткові обґрунтування. У такому випадку комітет зупиняє перевірку, про що повідомляється Голова Верховної Ради України, який інформує про це Верховну Раду.

5. Комітет залишає подання без розгляду до дня надходження до комітету матеріалів, які ним вимагаються, або вмотивованої відповіді.

Стаття 221. Розгляд Верховною Радою України питання про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт

1. Верховна Рада розглядає на пленарному засіданні внесене подання про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт народного депутата, затримання чи арешт судді Конституційного Суду України, судді суду загальної юрисдикції у визначений нею день, але не пізніше семи днів з дня подання відповідного висновку комітетом.

2. Розгляд питання про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт починається з інформації головуючого на пленарному засіданні Верховної Ради України про подання, що надійшло, проведену роботу щодо підготовки висновку комітету, до предмета відання якого належить підготовка висновку щодо внесеного подання. Головуючий на пленарному засіданні оголошує подання про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт народного депутата, затримання чи арешт судді Конституційного Суду України, судді суду загальної юрисдикції.

3. Після оголошення подання головуючий на пленарному засіданні надає слово до 30 хвилин:

1) Генеральному прокуророві України чи Голові Верховного Суду України для відповідей на запитання представників депутатських фракцій, народних депутатів;

2) народному депутату, судді Конституційного Суду України, судді суду загальної юрисдикції, щодо яких внесено подання, для пояснення.

4. Якщо на пленарному засіданні Верховної Ради буде встановлено, що особа, стосовно якої внесено подання, відмовляється від дачі пояснень, Верховна Рада розглядає питання про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт без її пояснень.

5. Висновок комітету оголошує його голова або визначений комітетом представник комітету.

6. Обговорення питання здійснюється за процедурою повного обговорення (стаття 30 цього Регламенту).

7. Головуючий на пленарному засіданні відповідно до подання ставить на голосування питання про надання згоди на:

1) притягнення до кримінальної відповідальності народного депутата;

2) затримання народного депутата, судді Конституційного Суду України, судді суду загальної юрисдикції;

3) арешт народного депутата, судді Конституційного Суду України, судді суду загальної юрисдикції.

8. Рішення про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт Верховна Рада приймає відкритим поіменним голосуванням більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу, яке оформляється постановою Верховної Ради. Рішення Верховної Ради про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт не переглядаються, крім випадку виявлення обставин, що не були відомі Верховній Раді під час розгляду відповідного подання.

9. Про прийняте рішення Голова Верховної Ради України негайно повідомляє відповідно Генерального прокурора України чи Голову Верховного Суду України.

Глава 36
ПОРЯДОК ДОСТРОКОВОГО ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ

Стаття 222. Розгляд питання про дострокове припинення повноважень народного депутата

1. Верховна Рада розглядає питання про дострокове припинення повноважень народного депутата у випадках, передбачених пунктами 1, 4 частини другої статті 81 Конституції України.

2. Верховна Рада за поданням комітету, до предмета відання якого належать питання регламенту, приймає постанову про дострокове припинення повноважень народного депутата більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу і доручає Центральній виборчій комісії визнати повноваження наступного кандидата в народні депутати за списком політичної партії (виборчого блоку політичних партій) відповідно до Закону України «Про вибори народних депутатів України». Зазначена постанова Верховної Ради публікується в газеті «Голос України».

3. Прийняте Верховною Радою рішення про дострокове припинення повноважень народного депутата перегляду не підлягає.

4. У разі набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо народного депутата, визнання народного депутата недієздатним або безвісно відсутнім його повноваження припиняються з дня набрання законної сили рішенням суду, а в разі смерті народного депутата — з дня смерті, засвідченої свідоцтвом про смерть.

5. У разі невходження народного депутата, обраного від політичної партії (виборчого блоку політичних партій), до складу депутатської фракції цієї політичної партії (виборчого блоку політичних партій) або виходу народного депутата із складу такої депутатської фракції його повноваження припиняються достроково на підставі закону за рішенням вищого керівного органу відповідної політичної партії (виборчого блоку політичних партій) з дня прийняття такого рішення.

6. Про дострокове припинення повноважень народного депутата з підстав, зазначених у частинах четвертій, п'ятій цієї статті та частині четвертій статті 223 цього Регламенту, Голова Верховної Ради України робить повідомлення на пленарному засіданні Верховної Ради та видає розпорядження щодо припинення відповідних виплат такому народному депутату і повідомляє Центральну виборчу комісію, яка згідно із Законом України «Про вибори народних депутатів України» визнає повноваження наступного кандидата в народні депутати за виборчим списком політичної партії (виборчого блоку політичних партій). Таке повідомлення публікується в газеті «Голос України».

Стаття 223. Невиконання народним депутатом вимог закону щодо несумісності депутатського мандата

1. У разі невиконання народним депутатом вимог пункту 5 частини другої статті 81 Конституції України щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, розглядає відповідні матеріали і подає висновок Голові Верховної Ради України, який у 10-денний строк звертається до суду про дострокове припинення повноважень цього народного депутата або повертає матеріали комітету з обґрунтуванням відмови у зверненні до суду.

2. У разі повернення Головою Верховної Ради України матеріалів з обґрунтуванням відмови у зверненні до суду комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, розглядає їх і в разі незгоди з ними вносить до Верховної Ради пропозицію про розгляд цього питання на пленарному засіданні.

3. За рішенням Верховної Ради, прийнятим відкритим поіменним голосуванням більшістю голосів народних депутатів від її конституційного складу, Голова Верховної Ради України зобов'язаний звернутися до суду для вирішення питання про дострокове припинення повноважень такого народного депутата. Рішення Верховної Ради оформляється постановою.

4. Рішення суду про дострокове припинення повноважень народного депутата в разі невиконання ним вимог закону щодо несумісності депутатського мандата, яке набрало законної сили, є остаточним і не потребує затвердження постановою Верховної Ради.

Розділ VI
РОЗГЛЯД ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЗДІЙСНЕННЯМ КОНТРОЛЬНИХ ФУНКЦІЙ ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ

Глава 37
РОЗГЛЯД ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ДЕПУТАТСЬКИМИ ЗАПИТАМИ

Стаття 224. Внесення депутатського запиту та його оголошення на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Народні депутати, комітети готують та вносять депутатські запити відповідно до Конституції України, законів України «Про статус народного депутата України», «Про комітети Верховної Ради України» та цього Регламенту.

2. Короткий зміст належним чином підготовленого і внесеного депутатського запиту оголошується головуючим на найближчому після дня його внесення пленарному засіданні Верховної Ради, на якому відведений час для оголошення депутатських запитів.

Стаття 225. Розгляд Верховною Радою питання про направлення депутатського запиту

1. На одному пленарному засіданні може бути оголошено не більше двох депутатських запитів одного народного депутата.

2. Після оголошення короткого змісту депутатського запиту головуючий на пленарному засіданні Верховної Ради оголошує голосування щодо попередньої підтримки запиту до Президента України.

3. Рішення про направлення депутатського запиту до Президента України на вимогу народного депутата, групи народних депутатів, комітету має бути попередньо підтримане підписами не менш як однієї третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, а в разі відсутності такої кількості підписів — шляхом відкритого поіменного голосування за підтримку запиту не менш як однієї третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

4. Рішення про направлення попередньо підтриманого депутатського запиту до Президента України вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, і оформляється постановою Верховної Ради.

5. Апарат Верховної Ради надсилає текст депутатського запиту до Президента України разом з відповідною постановою Верховної Ради.

Стаття 226. Розгляд відповіді на депутатський запит

1. Відповіді на депутатський запит оголошуються головуючим на пленарному засіданні Верховної Ради в тому разі, якщо на цьому наполягає народний депутат, який є ініціатором депутатського запиту.

2. Народний депутат після оголошення відповіді на його депутатський запит має право виступити з реплікою і дати оцінку відповіді. Час на такий виступ не повинен перевищувати трьох хвилин.

3. Згідно з рішенням Верховної Ради, прийнятим на пропозицію народного депутата, який є ініціатором депутатського запиту, а також у разі якщо така пропозиція підтримана не менш як однією п'ятою від конституційного складу Верховної Ради підписів народних депутатів, на пленарному засіданні Верховної Ради проводиться обговорення відповіді на депутатський запит.

4. У випадках, передбачених частиною третьою цієї статті, питання про обговорення відповіді на депутатський запит на пленарному засіданні Верховної Ради включається до порядку денного сесії Верховної Ради без голосування. Дата розгляду питання визначається відповідно до статті 25 цього Регламенту. Народний депутат, який звертався з депутатським запитом, за своїм підписом подає до Верховної Ради текст одержаної відповіді на нього та проект відповідної постанови Верховної Ради, що надаються народним депутатам не пізніш як за три дні до розгляду питання на пленарному засіданні Верховної Ради. Рішенням Верховної Ради може бути визначений головний комітет для підготовки висновку щодо відповіді на депутатський запит. Цей висновок також надається народним депутатам у зазначений вище строк.

5. Для обговорення відповіді на депутатський запит Апарат Верховної Ради запрошує на пленарне засідання Верховної Ради посадових осіб, до яких було направлено депутатський запит.

6. Обговорення відповіді на депутатський запит включає:

1) виступ народного депутата, який вніс депутатський запит з обґрунтуванням своєї пропозиції, — до трьох хвилин;

2) виступ представника органу або посадової особи, до якої було направлено депутатський запит, — до трьох хвилин;

3) виступ голови або представника головного комітету, якщо йому доручалася підготовка висновку щодо відповіді на депутатський запит, — до трьох хвилин;

4) виступи двох народних депутатів на підтримку кожної внесеної пропозиції і двох народних депутатів, які її не підтримують, — не більш як по три хвилини кожному.

7. За результатами обговорення відповіді на депутатський запит Верховна Рада приймає постанову.

Глава 38
РОЗГЛЯД ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПАРЛАМЕНТСЬКИМ КОНТРОЛЕМ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Стаття 227. Розгляд питання про схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України

1. Програма діяльності Кабінету Міністрів України на строк його повноважень подається на розгляд Верховної Ради у місячний строк після сформування Кабінету Мініс-

трів України. Кабінет Міністрів України разом з Програмою діяльності подає проект постанови Верховної Ради про її схвалення.

2. Не пізніше наступного дня після надходження Програми діяльності Кабінету Міністрів України до Верховної Ради зазначена Програма направляється Головою Верховної Ради України для обговорення в комітети та депутатські фракції.

3. Питання про схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України розглядається на пленарному засіданні у 15-денний строк після її надходження до Верховної Ради. Це питання включається до порядку денного відповідної сесії Верховної Ради без голосування.

4. Обговорення під час розгляду питання про схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України здійснюється в порядку, передбаченому пунктами 1, 5, 6, 7 статті 30 цього Регламенту, а також включає виступи народних депутатів по одному представнику від кожного комітету.

5. Прем'єр-міністр України особисто представляє Програму діяльності Кабінету Міністрів України на пленарному засіданні Верховної Ради, відповідає на запитання народних депутатів.

6. За результатами розгляду Програми діяльності Кабінету Міністрів України Верховна Рада може:

1) схвалити Програму діяльності Кабінету Міністрів України;

2) надати Кабінету Міністрів України можливість доопрацювати Програму діяльності Кабінету Міністрів України з урахуванням зауважень і пропозицій, висловлених при її обговоренні.

7. Рішення про надання Кабінету Міністрів України можливості доопрацювати Програму діяльності Кабінету Міністрів України може бути прийняте Верховною Радою лише один раз. Розгляд у Верховній Раді доопрацьованої Програми діяльності Кабінету Міністрів України здійснюється в порядку, передбаченому цією статтею.

8. У разі якщо Верховною Радою за результатами розгляду Програми діяльності Кабінету Міністрів України не прийнято жодного із рішень, передбачених частиною шостою цієї статті, Програма діяльності Кабінету Міністрів України вважається не схваленою і протягом року цим Кабінетом Міністрів України не подається до Верховної Ради.

9. Програма діяльності Кабінету Міністрів України може бути повторно внесена на розгляд Верховної Ради не раніш як через рік після дня її несхвалення.

Стаття 228. Розгляд Верховною Радою звітів і доповідей Кабінету Міністрів України

1. Верховна Рада один раз на рік розглядає звіт Кабінету Міністрів України про хід і результати виконання схваленої нею Програми діяльності Кабінету Міністрів України. Звіт про хід і результати виконання Програми діяльності подається Кабінетом Міністрів України у 45-денний строк після закінчення календарного року.

2. Кабінет Міністрів України одночасно із звітом про виконання Державного бюджету України подає на розгляд Верховної Ради доповіді про хід і результати виконання затверджених нею загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля. За рішенням Верховної Ради, прийнятим за пропозицією Голови Верховної Ради України або комітету, до предмета відання якого належить відповідне питання, доповідь про хід і результати виконання таких програм може бути заслухана на пленарному засіданні Верховної Ради.

3. Верховна Рада за пропозицією Голови Верховної Ради України або не менш як трьох комітетів, або не менш як однієї третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради може в будь-який час прийняти рішення про позачерговий звіт Кабінету Міністрів України з питань, зазначених у частині першій цієї статті.

4. Щорічний звіт Кабінету Міністрів України про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України не пізніш як за 15 днів, а позачерговий звіт — не пізніш як за три дні до розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради передається комітетам, а також надається народним депутатам.

5. Звіт Кабінету Міністрів України про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України на пленарному засіданні Верховної Ради доповідає Прем'єр-міністр України, а в разі його відсутності — Перший віце-прем'єр-міністр України.

6. Після заслуховування звіту Кабінету Міністрів України про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та співдоповідей комітетів проводиться обговорення звіту. За підсумками обговорення звіту Кабінету Міністрів України Верховна Рада приймає відповідну постанову.

7. У разі якщо діяльність Кабінету Міністрів України визнана незадовільною, Верховна Рада за умови додержання вимог статті 87 Конституції України може прийняти резолюцію недовіри Кабінету Міністрів України без додаткового включення цього питання до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради.

Стаття 229. Організація проведення «години запитань до Уряду»

1. Щотижня, відведеного для пленарних засідань Верховної Ради, у п'ятницю з 10 до 11 години проводиться «година запитань до Уряду».

2. Під час проведення «години запитань до Уряду» у засіданні Верховної Ради бере участь Кабінет Міністрів України в повному складі, крім тих його членів, які не можуть бути присутніми з поважних причин.

3. Під час проведення «години запитань до Уряду» можуть порушуватися лише питання з визначеної теми. Пропозиції щодо визначення теми «години запитань до Уряду» щотижня, відведеного для пленарних засідань Верховної Ради, вносять Погоджувальній раді депутатські фракції, які не входять до складу коаліції.

4. «Година запитань до Уряду» включає:

1) запитання до членів Кабінету Міністрів України від депутатських фракцій, які не входять до складу коаліції, та відповіді на них — до 30 хвилин;

2) запитання народних депутатів до членів Кабінету Міністрів України та відповіді на них — до 30 хвилин.

5. Запитання до членів Кабінету Міністрів України ставляться усно або письмово та формулюються коротко і чітко.

6. Депутатська фракція, яка не входить до складу коаліції, може заздалегідь письмово повідомити членів Кабінету Міністрів України про запитання, які їм буде поставлено. Письмові запитання від депутатських фракцій, які не входять до складу коаліції, подаються до Апарату Верховної Ради не пізніше 14 години вівторка, що передує дню проведення «години запитань до Уряду». Якщо на такий вівторок припадає святковий або інший неробочий день, письмові запитання від депутатських фракцій, які не входять до складу коаліції, подаються до 14 години першого наступного робочого дня.

7. Апарат Верховної Ради надсилає до Кабінету Міністрів України подані депутатськими фракціями, які не входять до складу коаліції, письмові запитання членам Кабінету Міністрів України до 18 години останнього робочого дня подання письмових запитань.

Стаття 230. Проведення «години запитань до Уряду»

1. Перед проведенням «години запитань до Уряду» головуючий на пленарному засіданні повідомляє про відсутніх на пленарному засіданні Верховної Ради членів Кабінету Міністрів України та причини їх відсутності.

2. «Година запитань до Уряду» розпочинається з усних чи письмових запитань до членів Кабінету Міністрів України від представників депутатських фракцій, які не входять до складу коаліції.

3. Кожна депутатська фракція, яка не входить до складу коаліції, має гарантоване право на одне усне або одне письмове запитання до членів Кабінету Міністрів України.

4. Члени Кабінету Міністрів України у межах відведеного часу відповідають на поставлені їм із дотриманням черговості, визначеної цим Регламентом при записі на звернення із запитанням, усні або письмові запитання представників депутатських фракцій, які не входять до складу коаліції. Відповідь на запитання повинна бути точною і лаконічною.

5. Після відповідей членів Кабінету Міністрів України на поставлені їм запитання представників депутатських фракцій, які не входять до складу коаліції, відводиться час для запитань народних депутатів до членів Кабінету Міністрів України та відповідей на них.

6. У межах часу, відведеного для запитань до членів Кабінету Міністрів України, представникам депутатських фракцій, які не входять до складу коаліції, надається рівна можливість поставити однакову кількість усних запитань або оголосити письмові запитання.

7. Запис на звернення з усним запитанням або оголошення письмового запитання до членів Кабінету Міністрів України від представників депутатських фракцій, які не входять до складу коаліції, здійснюється в порядку, передбаченому цим Регламентом для запису на виступ від депутатських фракцій (частина перша статті 33 цього Регламенту).

Стаття 231. Підготовка до розгляду Верховною Радою питання про відповідальність Кабінету Міністрів України

1. Питання про відповідальність Кабінету Міністрів України може бути внесене на розгляд Верховної Ради Президентом України або за пропозицією не менш як однієї третини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, підтриманою їх підписами. Це питання включається до порядку денного сесії Верховної Ради без голосування.

2. Після внесення на розгляд Верховної Ради питання про відповідальність Кабінету Міністрів України комітети відповідно до предметів їх відання не пізніш як у чотириденний строк формулюють і направляють через Апарат Верховної Ради питання до Кабінету Міністрів України, на які вони хотіли б отримати відповіді до розгляду питання про відповідальність Кабінету Міністрів України.

3. Кабінет Міністрів України у триденний строк після отримання зазначених у частині другій цієї статті запитань від комітетів направляє комітетам відповіді на них. Узагальнений варіант інформації Кабінету Міністрів України разом з відповідями на запитання, що надійшли від комітетів, направляється до Апарату Верховної Ради, після чого у терміновому порядку надається народним депутатам. Один примірник інформації Кабінету Міністрів України офіційно направляється до Рахункової палати для підготовки висновків.

4. Після отримання відповідей на поставлені запитання комітети розглядають питання про відповідальність Кабінету Міністрів України на своїх засіданнях.

5. Питання про відповідальність Кабінету Міністрів України розглядається на пленарному засіданні Верховної Ради не пізніше ніж через 10 днів після внесення пропозицій.

Стаття 232. Розгляд Верховною Радою питання про відповідальність Кабінету Міністрів України

1. Розгляд питання про відповідальність Кабінету Міністрів України починається з доповіді Президента України або народного депутата, уповноваженого з числа народних депутатів, які ініціювали питання про відповідальність Кабінету Міністрів України. Для доповіді надається до 45 хвилин. Після закінчення доповіді доповідач протягом 45 хвилин відповідає на усні запитання представників депутатських фракцій та інших народних депутатів. Після закінчення відповідей на запитання слово для виступу до 45 хвилин надається Прем'єр-міністру України, а в разі його відсутності з поважних причин — Першому віце-прем'єр-міністру України.

2. На пропозицію депутатської фракції, комітету Верховна Рада може прийняти рішення про заслуховування інформації членів Кабінету Міністрів України. Для інформації члену Кабінету Міністрів України надається до 15 хвилин. Після інформації член Кабінету Міністрів України протягом 15 хвилин відповідає на запитання представників депутатських фракцій.

3. Після доповіді та відповідей на запитання надається слово для виступу представникам комітетів та депутатських фракцій тривалістю до трьох хвилин.

4. Після закінчення обговорення, передбаченого частиною третьою цієї статті, проводиться голосування щодо прийняття резолюції недовіри Кабінету Міністрів України.

5. Резолюція недовіри Кабінету Міністрів України вважається прийнятою, якщо за неї проголосувала більшість народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

6. Питання про відповідальність Кабінету Міністрів України не може розглядатися Верховною Радою більше одного разу протягом однієї чергової сесії Верховної Ради, а також протягом року після схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України або протягом останньої сесії Верховної Ради.

Глава 39
ПРОВЕДЕННЯ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ СЛУХАНЬ

Стаття 233. Періодичність проведення парламентських слухань

1. Парламентські слухання у Верховній Раді проводяться з метою вивчення питань, що становлять суспільний інтерес та потребують законодавчого врегулювання.

2. Парламентські слухання проводяться в сесійний період, як правило, не більше одного разу на місяць у дні тижня, що відводиться для роботи в комітетах, депутатських фракціях.

Стаття 234. Ініціювання парламентських слухань та визначення дати їх проведення

1. Пропозиція щодо проведення парламентських слухань може бути внесена на основі рішення, прийнятого комітетом з відповідного питання, у вигляді проекту постанови Верховної Ради, в якому має визначатися тема парламентських слухань та дата їх проведення. Для обговорення на парламентських слуханнях може бути запропоновано лише одне тематичне питання.

2. Питання про проведення парламентських слухань включається до порядку денного сесії Верховної Ради без голосування.

3. Рішення про тему, день та час проведення парламентських слухань приймається Верховною Радою не пізніш як за 30 днів до їх проведення. У постанові Верховної Ради України про проведення парламентських слухань також зазначається комітет чи комітети, які здійснюють підготовку до проведення парламентських слухань, органи державної влади, які мають подати до Верховної Ради необхідні інформаційно-аналітичні матеріали з питання, що розглядається на парламентських слуханнях, порядок їх висвітлення у засобах масової інформації.

4. Рішення Верховної Ради про проведення парламентських слухань публікується в газеті «Голос України» у 10-денний строк після дня його прийняття.

5. Пропозиції про проведення парламентських слухань з питань, які вже були предметом обговорення Верховної Ради поточного скликання, можуть бути внесені не раніше ніж через рік після проведення попередніх парламентських слухань з відповідної теми.

Стаття 235. Підготовка до проведення парламентських слухань

1. Для участі в парламентських слуханнях у Верховній Раді запрошуються представники органів державної влади, органів місцевого самоврядування, політичних партій, інших об'єднань громадян, наукових установ, представники громадськості, які виявили бажання взяти в них участь і подали не пізніш як за п'ять днів відповідну заявку до комітету, що проводить підготовку до слухань.

2. Комітет, який здійснює підготовку до проведення парламентських слухань, формує список запрошених осіб на парламентські слухання, порядок проведення парламентських слухань та черговість виступів їх учасників. Список запрошених осіб та порядок проведення парламентських слухань вносяться для погодження з Головою Верховної Ради України не пізніш як за три дні до їх проведення.

3. Не пізніш як за п'ять днів до проведення парламентських слухань Кабінет Міністрів України, інші органи державної влади, органи місцевого самоврядування та комітети відповідно до предметів їх відання надають народним депутатам аналітичні та довідкові матеріали з питань, що розглядатимуться на парламентських слуханнях. Інші учасники парламентських слухань отримують відповідні матеріали під час реєстрації.

Стаття 236. Загальні положення щодо порядку проведення парламентських слухань

1. Парламентські слухання, як правило, проводяться в залі засідань Верховної Ради. Парламентські слухання відкриває і веде Голова Верховної Ради України, Перший заступник або заступник Голови Верховної Ради України.

2. Під час парламентських слухань заслуховуються доповіді з обговорюваної теми, відповіді на запитання та проводиться обговорення. Для доповіді відводиться до 20 хвилин, для відповідей доповідача на усні чи письмові запитання — до 15 хвилин.

3. У разі необхідності після доповіді та відповідей на запитання заслуховується співдоповідь представника комітету, відповідального за підготовку проведення парламентських слухань, тривалістю до 15 хвилин, після чого співдоповідач протягом 10 хвилин відповідає на запитання.

4. Після заслуховування доповіді та співдоповіді, відповідей на запитання проводиться загальне обговорення, на яке відводиться до двох годин. Виступаючим в обговоренні для виступу надається до п'яти хвилин. У разі необхідності головуючим на засіданні може бути прийнято рішення про продовження обговорення.

5. Після завершення обговорення питання головуючий підбиває підсумки парламентських слухань.

6. Парламентські слухання стенографуються в установленому порядку. Стенограма парламентських слухань розміщується на офіційному веб-сайті Верховної Ради та видається окремим додатком до стенографічного бюлетеня пленарних засідань Верховної Ради.

7. Парламентські слухання проводяться гласно і відкрито з прямою радіотрансляцією, а в разі необхідності і телетрансляцією.

8. За результатами парламентських слухань Верховна Рада на пленарному засіданні приймає постанову Верховної Ради, якою схвалює відповідні рекомендації.

Глава 40
РОЗГЛЯД ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ПИТАННЯ ПРО ДОСТРОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ

Стаття 237. Внесення пропозиції про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим

1. Пропозиція про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим може бути внесена Головою Верховної Ради України або народними депутатами у кількості не менше 45 осіб.

2. Внесення пропозиції про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим допускається лише за наявності висновку Конституційного Суду України про порушення нею Конституції України або законів України (текст висновку додається до пропозиції).

3. Пропозиція про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим вноситься шляхом подання проекту відповідної постанови Верховної Ради.

Стаття 238. Підготовка до розгляду питання про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим

1. Питання про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим включається до порядку денного сесії Верховної Ради без голосування.

2. Голова Верховної Ради України не пізніше ніж через сім днів після одержання поданої відповідно до вимог статті 237 цього Регламенту пропозиції про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим визначає дату розгляду питання на пленарному засіданні Верховної Ради.

3. Підготовку і попередній розгляд питання про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим проводить комітет, до предмета відання якого належить питання статусу Автономної Республіки Крим.

4. Представники Верховної Ради Автономної Республіки Крим обов'язково запрошуються для участі в розгляді питання про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим на пленарному засіданні Верховної Ради.

Стаття 239. Розгляд питання про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим на пленарному засіданні Верховної Ради

1. Обговорення питання про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим на пленарному засіданні Верховної Ради проводиться за процедурою повного обговорення (стаття 30 цього Регламенту) з обов'язковим наданням представнику Верховної Ради Автономної Республіки Крим часу для виступу тривалістю до 20 хвилин та часу для відповідей на запитання народних депутатів тривалістю до 20 хвилин.

2. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим вважаються припиненими, якщо за це проголосувало більше половини народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

3. Одночасно з прийняттям рішення про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим Верховна Рада приймає рішення про призначення позачергових виборів до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, дата проведення яких визначається відповідно до закону.

4. Якщо пропозиція про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим після розгляду питання на пленарному засіданні Верховної Ради не підтримана необхідною кількістю голосів народних депутатів, вона вважається відхиленою. У цьому випадку повторне внесення пропозиції про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим з тих же підстав не допускається.

Стаття 240. Розгляд звітів та інформації посадових осіб, яких Верховна Рада обирає, призначає або надає згоду на призначення їх на посаду

1. Щорічні письмові звіти та інформація посадових осіб, щодо яких Верховна Рада надає згоду на призначення їх на посаду або призначає чи обирає на посади (крім суддів Конституційного Суду України та суддів судів загальної юрисдикції), у передбачених законом випадках або на виконання рішення Верховної Ради, подаються до Верховної Ради і надаються народним депутатам.

2. Питання про розгляд на пленарному засіданні Верховної Ради звіту, інформації посадової особи, зазначеної у частині першій цієї статті, включається до порядку денного сесії Верховної Ради після надходження інформації чи звіту в разі, якщо такий розгляд передбачений законом. Це питання може бути включено до порядку денного сесії Верховної Ради у разі внесення суб'єктами права законодавчої ініціативи пропозиції про розгляд інформації чи звіту на пленарному засіданні Верховної Ради. Дата розгляду інформації чи звіту визначається в загальному порядку, передбаченому цим Регламентом.

3. У разі необхідності Верховна Рада може доручити відповідному комітету підготовку питання про розгляд на пленарному засіданні Верховної Ради звіту, інформації посадової особи, зазначеної у частині першій цієї статті.

4. Висновки Рахункової палати, інші письмові матеріали, пов'язані з розглядом на пленарному засіданні Верховної Ради звіту чи інформації посадової особи, зазначеної у частині першій цієї статті, надаються народним депутатам не пізніш як за три дні до дня розгляду питання.

5. Розгляд на пленарному засіданні Верховної Ради звіту, інформації посадової особи, зазначеної у частині першій цієї статті, включає:

1) доповідь чи виступ — до 20 хвилин, відповіді на запитання народних депутатів — до 20 хвилин;

2) виступи представника комітету, якому доручалася підготовка питання, та запрошеного на пленарне засідання представника Рахункової палати у разі необхідності — до 10 хвилин;

3) обговорення доповіді, звіту чи інформації, якщо Верховною Радою прийнято рішення про таке обговорення.

6. Після завершення обговорення зазначеного питання проводиться голосування щодо прийняття відповідної постанови Верховної Ради України.

Відбулося приймання почесних гостей зимової Олімпіади у Ванкувері в Українському домі. Президент Національного олімпійського комітету України Сергій Бубка вважає, що приймання сподобалося гостям, особливо українська кухня.

Вітаємо!

Один із найтитулованіших українських дзюдоїстів, дворазовий призер Олімпійських Ігор 26-річний Роман Гонтюк одружився. Його обраницею стала колега з національної збірної дзюдоїстка Людмила Марченко. Весілля відсвяткували на батьківщині Романа — в Івано-Франківську.

Роман Гонтюк — заслужений майстер спорту, срібний призер Олімпіади-2004 в Афінах, та бронзовий призер Олімпіади-2008 в Пекіні. Людмила Марченко — майстер спорту міжнародного класу, срібний та бронзовий призер молодіжних чемпіонатів Європи, чемпіонка України 2009 року.

Бокс. Екс-чемпіон світу у напівсередній вазі українець Юрій Нужненко повідомив про те, що його двобій за титул чемпіона Європи за версією EBU із Джанлукою Бранкою, запланований на 19 лютого, скасовано. За словами самого боксера, італійський панчер має певні фінансові труднощі, і саме через це двобій не відбудеться.

Усе непогано, але без медалі

Старший тренер чоловічої команди України з біатлону Микола Зоц прокоментував виступ наших спортсменів у спринтерській гонці на 10 км, яка стала другою подією у біатлонній програмі XXI зимових Олімпійських ігор:

— Звісно, є позитивні моменти, є негативні, але загалом вважаю, що всі наші біатлоністи, за винятком В'ячеслава Деркача, виступили добре, — сказав пан Зоц. — Завдяки погодним умовам, які встановилися у Вістлері, у нас була реальна можливість взяти медаль. Втім, скористатися нею, на жаль, не вийшло, оскільки наша головна надія Андрій Дериземля **(на знімку)** не впорався зі стрільбою. Але апетит приходить під час їди — це лише перші чоловічі перегони нинішньої Олімпіади

Дуже добре — з нулями — відпрацював Сергій Седнєв, хоча йому більш ніж іншим нашим спортсменам не пощастило з погодою. Сергій біг у самий розпал заметілі, тож лижі працювали гірше. Якби не це, місце у десятці або одразу за нею він виборов би точно. Сергієві Семенову теж поставив би «добре». Як для перших олімпійських перегонів у житті, результат непоганий...

Мають дах і нібито ситі...

Українські олімпійці мешкають в будиночках котеджного типу у Вістлері. На першому поверсі розміщені кухня та одна кімната, на другому — спальні. Все необхідне там передбачено. Кажуть, що після Ігор всі ці квартири продадуть.

З огляду на те, що наші спортивці мають тут триразове харчування, постановою Кабінету Міністрів України визначено розмір добових у 17 доларів. Ці гроші вони витрачають, на що захочуть. Але особливо на такі копійки, погодьтеся, не розгуляєшся. І криза тут, либонь, ні до чого.

Шевченко виступала травмованою

— Перші лижні перегони (10 км вільним стилем) у Вістлері наші дівчата пройшли непогано, — вважає головний тренер збірної України В'ячеслав Яржинський. — Якщо порівнювати з етапами Кубка світу, я б сказав, всі на своїх місцях. Валентина Шевченко **(на знімку)** — в десятці. На цій дистанції, котра не є її коронною, для неї це хороший результат, особливо враховуючи те, що за кілька днів до змагання лідер нашої збірної травмувалася під час тренування, тому бігла не на повну силу.

Тепер робимо все можливе, щоб допомогти Валентині відновитися. Попереду ще пурсюїт та масстарт на 30 км, де, сподіваємося, буде медаль. До того ж дівчата ще бігтимуть естафету, в якій розраховуємо посісти гідне місце.

Якість їжі погана

А от російські хокеїсти не мовчать. Вони розкритикували умови харчування в ресторані олімпійського селища у Ванкувері. За словами чемпіона світу, капітана казанського клубу «Ак-Барс» і збірної Росії Олексія Морозова, якість страв зовсім погана. «З таким харчуванням ми простягнемо ноги. Усе несмачне, некалорійне. Спробував спагетті, але їх їсти неможливо! Довелося мені й іншим хлопцям давитися гамбургерами в одному з фаст-фудів», — розповів атлет (зріст 188 см, вага 91 кг) .

Фото з сайту НОК України.

Табло Олімпіади. 15 лютого.

Лижі. Жінки. Індивідуальні перегони. 10 км. **1. Шарлотта Калла (Швеція) — 24:58.4;** 2. Крістіна Шмигун (Естонія) — +6.6; 3. Маріт Бьорген (Норвегія) — +15.9... **9. Валентина Шевченко (Україна) — +52.7...** 37. Марина Анцибор — +2:09.0... 46. Катерина Григоренко — +2:31.3... 57. Лада Нестеренко — +3:08.0 (всі — Україна). Чоловіки. Індивідуальні перегони. 15 км. **1. Даріо Колонья (Швейцарія) — 33:36.3;** 2. Пьєтро Піллер Коттрер (Італія) — +24.6; 3. Лукаш Бауер (Чехія) — +35.7.

Сноуборд. Чоловіки. Борд-крос. **1. Сет Вескотт (США).** 2. Майк Робертсон (Канада). 3. Тоні Рамуан (Франція).

Гірськолижний спорт. Чоловіки. Швидкісний спуск. **1. Дідьє Дефаго (Швейцарія) — 1:54.31;** 2. Аксел Лунд Свіндал (Норвегія) — +0.07; 3. Боде Міллер (США) -+0.09.

Фігурне катання. Пари. 1. Ксю Шен/Гондбо Джао (Китай) — 216.57; 2. Кін Пан/Джан Тун (Китай) — 213.31;3. Альона Савченко/Робін Шолкови (Німеччина) — 210.60... **8. Тетяна Волосожар/Станіслав Морозов (Україна) — 181.78... 20. Катерина Костенко/Роман Талан (Україна) — 120.98.**

Ковзани. Чоловіки. 500 м. **1. Мо Те Бум (Південна Корея) — 69.82;** 2. Кейтіро Нагасіма (Японія) — +0.16; 3. Дзодзі Като (Японія) — +0.19.

Хто наступний після України і Польщі?

Футбол. Франція, Італія й Туреччина формально підтвердили своє бажання провести в себе чемпіонат Європи в 2016 році. Вони представили свої заявки члену виконавчого комітету УЄФА Жілберту Мадаілу, **повідомляє АР.**

Технічні експерти відвідають усі ці держави в березні та квітні, після чого під керівництвом Мадаіла складуть доповідь для виконкому Європейського футбольного союзу. 28 травня виконавчий комітет УЄФА ухвалить рішення щодо країни-господаря Євро-2016. Нагадаємо, що цей турнір стане першим, в якому братимуть участь 24 команди замість 16.

Плюси і мінуси сумісництва

Президент київського «Динамо» Ігор Суркіс стверджує, що нічого не знає про можливість запрошення Валерія Газзаєва на посаду тренера збірної Росії. «Мені така пропозиція не надійшла. Як я можу розглядати те, чого немає? Якщо надійде, тоді й розмовлятимемо. Я проходив уже цей шлях, коли Лобановський поєднував роботу в «Динамо» і збірній. У такої ситуації, можливо, є певні плюси, але мінусів більше».

За словами пана Суркіса, про сумісництво посад, як у випадку з Мироном Маркевичем, мова не йде. «Ярославський погодився — то його право. Але паралелі проводити не можна. Кожен випадок особливий. Так, Газзаєв казав, що хотів би попрацювати зі збірною Росії. Але він згадав і про те, що чесно відпрацює контракт з «Динамо» (до літа 2012 року). А там — життя підкаже».

Ян Лаштувка: «Шахтар» не гірший за «Фулгем»

Екс-воротар донецького «Шахтаря» та англійського «Фулгема» Ян Лаштувка **(на знімку)** вважає, що обидві команди мають рівні шанси на успіх в очному протистоянні в 1/16 фіналу Ліги Європи (матч відбудеться завтра в Лондоні на стадіоні «Крейвен Котедж»).

«Протистояння складається із двох матчів, вдома й на виїзді, тому шанси 50 на 50. «Шахтар» — сильна команда, яка особливо добре виглядає в єврокубках, і, я думаю, що вона не гірша за «Фулгем». Але на користь англійців може зіграти те, що в Англії чемпіонат у розпалі, а в «Шахтаря» була відпустка, і «гірники» тільки набирають форму», — цитує Лаштувку офіційний сайт донецького клубу.

Фото з сайту ФК «Шахтар».

ОГОЛОШЕННЯ

НОВИНИ

№ 28 (4778) СЕРЕДА, 17 ЛЮТОГО 2010

Сьогодні у південній частині й східних областях очікуються опади переважно у вигляді снігу, заметілі, місцями ожеледь, налипання мокрого снігу. Окрім північних областей, вітер посилиться до 15—22, місцями до 25 м/сек. На більшій частині території України температура поступово знижуватиметься уночі до –14...–20 градусів, на півночі лівобережжя до –25°, удень до –10...–16 градусів морозу.

ЦЬОГО ДНЯ, 17 ЛЮТОГО

❒ **1598.** Російським царем обрано Бориса Годунова. ❒ **1600.** На вогнищі інквізиції загинув Джордано Бруно, італійський філософ і поет. Обстоював, зокрема, матеріалістичні ідеї про безконечність Всесвіту і незліченність світів. ❒ **1920.** На Вінниччині народився Василь Порик, радянський лейтенант, національний герой Франції. ❒ **1938.** У Лондоні вперше продемонстровано кольорове телебачення. ❒ **1970.** Помер поет Андрій Малишко. ❒ **1993.** Засновано Російське акціонерне товариство "Газпром". ❒ **2008.** Проголошено незалежність Косово.

У НОМЕР

► *ДНІПРОПЕТРОВЩИНА*

Художниця написала новий гімн

Ольга Рекун вважає, що слова Державного гімну України не відповідають часові та негативно впливають на майбутнє. «Гімн — це наша молитва до Бога. З чим звертаємося до нього, те й отримуємо», — каже художниця. Свій текст вона теж не вважає ідеальним, тому пропонує провести конкурс. Її думку поділяє актор і режисер Театру одного актора «Крик», народний артист України Михайло Мельник: «Слова, назви, імена мають певну магічну силу. Якщо щодня кодувати людей словами про смерть, то нічого доброго із цього не вийде». Ольга Рекун презентувала свій проект гімну на прес-конференції й повідомила, що направляє диск із новим варіантом до Верховної Ради, де, сподівається, прислухаються до її аргументів, і новий гімн допомагатиме нам будувати країну. Автор пропонує співати так:

«Наша сила у натхненні, в єдності народу,
це найкраща запорука нашої свободи!
Міцно руки поєднаймо у непорушнім колі,
щоб не втратити домівку священної волі!»

Тетяна КОЛЯДИНСЬКА.

► *РІВНЕНСЬКА ОБЛАСТЬ*

Колекція «проколів»

Незвичний експозиційний стенд, на якому зібрано майже півтисячі різних предметів, витягнутих із пробитих коліс, оформив Микола Івацук із селища Млинів. Працюючи шиномонтажником, все це йому доводилося витягувати із коліс авто. Найменший з експонатів стенда — міні-булавка, найбільший — тридцятисантиметровий багнет від гвинтівки часів Другої світової війни. Останній майже сто років пролежав у землі, а потім вліз у колесо трактора у селі Береги. Великої цінності ця колекція, звичайно, не становить, і все ж таки, коли помістили стенд у майстерні, практично кожен із відвідувачів звертає на нього увагу.

Євген ЦИМБАЛЮК.

► *МИКОЛАЇВЩИНА*

Попереду за темпами зростання зарплат

Миколаївська область обігнала всіх за темпами зростання середньомісячної зарплати. Про це повідомляє прес-служба облдержадміністрації, посилаючись на статистичні дані. Торік порівняно з попереднім періодом зростання рівня середньомісячної зарплати на Миколаївщині досягло 111,4 відсотка, в Україні — 105,5 відсотка. Рівень середньомісячної зарплати за січень—грудень 2009 року порівняно з позаминулим роком зріс на 11,4 відсотка й становив 1805,8 гривні.

Галина ПОРФИР'ЄВА.

Вакцинація необхідна. Але за всією суворістю закону, який ще треба прийняти

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

— Необхідно, щоб вакцина була якісна і безпечна, щоб існував механізм для недопущення корупційних схем закупівлі сумнівних вакцин величезними партіями за кордоном, як це було при спробі провести в Україні додаткову вакцинацію проти кори й краснухи в 2008 році. Я тоді запропонував міністрові охорони здоров'я панові Князевичу: якщо ви впевнені в якості індійської вакцини, давайте публічно прищепимо всіх онуків і дітей чиновників МОЗ. Ніхто не погодився, — згадує заступник голови профільного комітету Верховної Ради України.

Нагадаємо, пан Корж тоді очолив слідчу парламентську комісію, що розбиралася в причинах загибелі одинадцятикласника із Краматорська Антона Тищенка, якому зробили це щеплення. За словами Віктора Коржа, після проведення додаткової імунізації проти кори й краснухи 200 дітей з ускладненнями потрапили на лікарняні ліжка. Але в МОЗ відмовилися це визнавати. Нібито з медичного відомства лікарі одержали усні вказівки мовчати про ці випадки, викривляти справжні діагнози.

На думку Віктора Коржа, робити щеплення необхідно. Але українці втратили довіру до системи профілактики через недбалість чиновників, корупційність медичного відомства й відсутність будь-якої відповідальності й соціального захисту з боку держави у разі ускладнень і погіршення стану здоров'я, що виникли після щеплення.

Депутат проаналізував ситуацію з епідеміями грипу в Україні за 18 років і стверджує: остання епідемія нічим не відрізнялася від попередніх і за числом хворих, і за кількістю смертельних випадків. Корж убачає корупційну складову в темі грипу не тільки в нашій країні, але й на рівні ЄС.

— Я не підтримую позицію українського бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я й кількаразові заяви його керівника Ігоря Поканевича про необхідність масової вакцинації від грипу. Я хотів би запросити його на засідання нашого профільного комітету. Вважаю неприпустимим говорити про ефективність певної вакцини, яка не пройшла офіційних випробувань, про те, що її негайно варто закуповувати за державний рахунок, — сказав заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я Віктор Корж.

Ольга ВАУЛІНА.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Аномальну зиму спричинили циклони

Чутки про «нечувану» повінь перебільшені

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

За словами керівника гідрометцентру, зима цьогоріч має аномальний характер. Так, за період із середини грудня до середини лютого через територію України перемістилися сімнадцять досить активних циклонів, зумовлюючи велику кількість опадів і різку зміну погоди.

— Загалом згадані циклони принесли у більшість регіонів країни опадів у 2—2,5 разу більше, ніж їх випадає звичайно, — зазначив М. Кульбіда.

Його колега, начальник відділу гідрологічних прогнозів Вікторія Бойко, у свою чергу, додала, що у період весняного сніготанення в країні будуть складні гідрометеорологічні умови.

— Ми також очікуємо значний підйом рівня води в річках, який загалом може призвести до досягнення позначок підтоплення в цілому ряду областей, — сказала вона.

Так, за словами Вікторії Бойко, гідрологічні проблеми можуть виникнути в басейні річки Прип'ять (Рівненська, Волинська, частково Житомирська область), в басейні річки Сіверський Донець (Харківська, Луганська, Донецька області), частково на річках Приазов'я (Запорізька, Донецька області). Крім того, Гідрометцентр очікує «складних умов формування весняного паводку» в басейні річки Інгулець (Кіровоградська, Дніпропетровська, Миколаївська області).

Також пані Бойко повідомила про можливе підтоплення дачних масивів Києва — в районах Осокорків та Позняків. Зі слів начальника відділу гідрологічних прогнозів українського Гідрометцентру, вода з Дніпра переливатиметься через лівобережну дамбу, тож рух транспорту тут буде обмежено. Перелившись через дамбу, вода також загрожує підтопити території в районі Бортничів, Вишеньок та Гнідина.

В. Бойко додала, що підтоплення загрожує також правому берегу Дніпра в районі Корчуватської набережної, як це було 1994 року. Гідрометцентру не вдалося дістатися до річки в районі масиву Конча-Заспа, де забудова сягає самої дамби.

За прогнозами Гідрометцентру, весна цього року прийде «з невеликим, але все-таки запізненням». У найближчі дні морози дещо посиляться, особливо це відчують мешканці західних, центральних та північних областей. З 19 лютого на кілька днів в країну прийде очікуване потепління (в Криму температура підніметься до 12—15 градусів зі знаком плюс), але потім знову похолоднішає.

Наталія ОВДІЄНКО.

ФОТОФАКТ

Заслужена артистка України, солістка Рівненської філармонії Наталя-Марина Фарина (на знімку) **стала лауреатом другого Міжнародного фестивалю зарубіжних виконавців російської пісні, який проходив у Москві й був присвячений 65-річчю Перемоги.**

Фото Віктора СТЕПАНОВА.

Рада Європи починає реформу суду з прав людини

Завтра у місті Інтерлакен (Швейцарія) розпочнеться зустріч міністрів країн—членів Ради Європи, присвячена майбутній реформі Європейського суду з прав людини. Цікаво, що переговори головуюча нині у Раді Європи Швейцарія вирішила проводити не в офіційному будинку, а в приміщенні казино «Курзал».

Потреба реформувати суд з прав людини назріла давно. Щорік кількість позовів зростає. Торік їх було на 15 відсотків більше, ніж 2008-го. Це призвело до того, що у Страсбурзі накопичилося близько двохсот тисяч нерозглянутих справ. Тому стало очевидним, що механізм їх прийому та розгляду необхідно спростити. Над тим, як це зробити, і розмірковуватимуть в Інтерлакені.

Президент суду Жан-Поль Коста завдання зустрічі окреслив так: «За короткий термін механізм захисту прав людини повинен бути посилений, а на довгострокову перспективу його потрібно модифікувати, забезпечивши більшу ефективність суду. Звичайно, суду необхідні рішення країн-членів, які зумовлять структурні реформи».

До речі, нещодавно у Страсбурзі Європейський суд з прав людини оприлюднив звіт за 2009 рік. У ньому зазначається, що найчастіше до суду зверталися громадяни Росії, Туреччини, України та Румунії. Кожна третя справа, що нині розглядається, походить з цих чотирьох країн. Зокрема, громадяни нашої країни подали 9 995 позовів.

Тетяна ПАСОВА.

Редактор номера Іван ІЛЛЯШ.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО,** Анатолій **ГОРЛОВ,** Сергій **ДЕМСЬКИЙ**, Віталій **ЖЕЖЕРА,** Іван **ІЛЛЯШ,** Світлана **ПИСАРЕНКО,** Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2010 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. та 6,00 грн., для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15

Зам. 16272

Макет, верстка — редакція газети «Голос України».

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ **ТЕЛЕФОНИ:**

для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

